

PREVENCIÓ DE CONFLICTES, FOMENT DE LA PAU I COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

NADJA GMELCH

INFORMES 05/2012

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

PREVENCIÓ DE CONFLICTES, FOMENT DE LA PAU I COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

NADJA GMELCH

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

© Nadja Gmelch

© 2012 Institut Català Internacional per la Pau
Gran Via, 658, baix. · 08010 Barcelona (Spain)
T. +34 93 554 42 70 | F. +34 93 554 42 80
icip@gencat.cat | www.icip.cat

Disseny gràfic i maquetació
Fundació Tam-Tam

DL
B-17543.2012

ISSN
2013-9446 (edició en línea)
2013-9438 (edició en paper)

Tots els drets reservats

SUMARI

PRÒLEG	5
LA CONVERGÈNCIA D'AGENDES TEÒRIQUES I PRÀCTIQUES ENTRE PAU, DESENVOLUPAMENT I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT, UN REPTE COMPARTIT	5
1. INTRODUCCIÓ	9
1.1. ELS NOUS CONFLICTES	9
1.2. L'ENTRADA DE LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT	10
1.3. OBJECTIUS DE L'ESTUDI	11
1.4. OBJECTE DE L'ESTUDI	11
1.5. METODOLOGIA	11
1.6. ESTRUCTURA DE L'INFORME	12
2. L'ESTAT DE LA QÜESTIÓ DE LA RESOLUCIÓ I LA PREVENCIÓ DE CONFLICTES, EL FOMENT DE LA PAU I LA SEGURETAT HUMANA EN LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT	13
2.1. CONCEPTES I DOCUMENTS CLAU	13
2.2. EL PEACEBUILDING I LA SEGURETAT HUMANA EN LA PRÀCTICA DE LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT	19
2.3. RESUM	27
3. ANÀLISI DE CASOS	29
3.1. ALEMANYA	29
3.2. ÀUSTRIA	45
3.3. GRAN BRETANYA	51
3.4. NORUEGA	62
3.5. SUÈCIA	67
3.6. SUÏSSA	75
BIBLIOGRAFIA	85
1. DOCUMENTS ESTRATÈGICS SOBRE LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU	85
2. BIBLIOGRAFIA I ALTRES DOCUMENTS D'INTERÈS	96
3. PÀGINES WEB	101
ACRÒNIMS	103

LA CONVERGÈNCIA D'AGENDES TEÒRIQUES I PRÀCTIQUES ENTRE PAU, DESENVOLUPAMENT I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT, UN REPTA COMPARTIT

RAFAEL GRASA

President de l' Institut Català Internacional per a la Pau, coordinador del seu Programa de "Seguretat humana, transformació de conflictes i investigació per a la pau" i professor de Relacions Internacionals de la UAB (rgrasa.icip@gencat.cat)

El text que teniu a les mans, *Prevenició de Conflictes, Foment de la Pau i Cooperació per al desenvolupament*, és un encàrrec que l'ICIP féu a Nadja Gmelch. L'objectiu central era contribuir a un dels objectius estratègics de l'Institut, fomentar la relació i la creació de sinergies entre dues comunitats d'estudiosos i de practicants del món de la solidaritat poc relacionades: la de cooperació per al desenvolupament i la de construcció de pau i transformació de conflictes. Altrament dit, presentar com des de la cooperació per al desenvolupament s'aborda el tema de la pau (en el sentit negatiu i positiu del terme), la gestió de conductes violentes i la construcció de justícia i de desenvolupament. Com a president de l'Institut i com a coordinador del programa en el qual s'emmarca, "Seguretat humana, transformació de conflictes i investigació per a la pau", en presentar l'Informe, doncs, em limitaré a explicar-ne breument el *què* i el *perquè*.

Quant al *què*, la idea és senzilla: presentar, amb dades actualitzades a 2010, un resum general de l'estat de la qüestió del tractament pràctic de la resolució de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana en els organismes especialitzats –estatals i multilaterals– dedicats a la cooperació internacional per al desenvolupament.

En fer-ho, els termes de referència fixaren que calia donar prioritat als documents públics, inspiradors de polítiques públiques i d'actuacions concretes als organismes de cooperació i ajuts al desenvolupament d'estats i organismes internacionals. En particular hom acordà repassar bona part dels països del Comitè d'Ajut al Desenvolupament (CAD), per obtenir una visió general de com tractaven la construcció de la pau, la prevenició i transformació de conflictes violents i la seguretat humana. A més, s'encarregà una visió aprofundida dels casos d'Alemanya, Àustria, el Regne Unit, Noruega, Suècia i Suïssa, una selecció de països plurals, els uns amb una tradició de preocupació pels temes esmentats llarga i els altres amb una preocupació recent. Un segon requisit fou fixar-se únicament en les estratègies globals o generals, bandejant el tractament de zones, regions o països dels organismes dels països donants, atès que solen canviar més ràpidament i ser susceptibles de tenir en compte consideracions no relacionades amb la construcció de la pau. En darrer lloc, hom acordà que l'anàlisi seria descriptiva i no valorativa, raó per la qual l'estudi es focalitza només en documents públics, o almenys publicats, dels diversos països i organismes, i s'acompanya de nombroses refe-

rències bibliogràfiques i d'adreces d'Internet per poder consultar de primera mà allò que l'informe resumeix.

El resultat final, fruit del seguiment continuat del treball de recerca i anàlisi de Nadja Gmelch, s'estructura en quatre grans apartats. El primer, la introducció, situa el context, la nova conflictivitat armada i la preocupació pel tema de la cooperació per al desenvolupament, així com la manera d'abordar l'estudi. El segon es centra en l'estat de la qüestió general de la resolució i prevenció de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana en la cooperació internacional. En fer-ho, presta primer atenció a la definició dels conceptes i a les diverses aproximacions que a la idea de construcció de la pau s'han fet en el món de la cooperació, des de les estratègies globals fins a l'enfocament transversal, sense oblidar els enfocaments de sensibilitat al conflicte i l'aposta per la coordinació en el terreny. El tercer apartat, i central, es dedica als estudis de casos dels països abans esmentats, mitjançant un enfocament comparat. Primer es presta atenció al tractament general de la construcció de pau a la cooperació al desenvolupament de cada cas, després es presenten i resumeixen els principals documents de cada país, per acabar amb referències a altres documents indirectament relacionats i tancar amb una selecció d'enllaços directes per consultar altres documents i aportacions. Finalment, el quart apartat es dedica a presentar un ric fons bibliogràfic, distingint entre documents estratègics, bibliografia i documents relacionats i planes web i portals d'interès.

Fins aquí, el *què*, allò que oferim. Per acabar, m'ocuparé de les raons i els objectius, als *perquè* que expliquen l'elaboració i publicació de l'informe. Concretament, al·ludiré al context, a les tesis de partida, als objectius i, finalment, a les implicacions que es deriven del context, de les tesis de partida i dels objectius.

Pel que fa al context, n'hi haurà prou amb comentar que la postguerra freda ha afectat de manera notòria les relacions Nord-Sud i, en particular, la naturalesa, la ubicació i el tipus de violència, tant de conflictes armats com de nous tipus de violència. Concretament, la constatació que durant els darrers 60 anys una cinquantena llarga de països no han tingut cap conflicte armat ha fet pensar en un factor diferencial: una *pax democràtica*, provocada per l'impacte combinat de la creixent interdependència econòmica i de règims democràtics, que fa força impensable que les societats i els estats del Nord recorrin en el futur a la guerra per resoldre els seus antagonismes; la victòria probablement no compensaria les pèrdues. Hom ha dit que el planeta s'ha dividit en dues regions clares: una zona de "pau", on els antagonismes difícilment es resoldran mitjançant episodis bèl·lics, tot i que aquests països recorren sovint a formes d'intervenció armada en algunes regions o països del Sud; i una zona de "turbulència i conflictivitat virulenta", que abasta gran part del Sud. En aquest Sud global han aparegut, a més, nous rostres de violència vinculats sovint al creixent paper d'actors privats de seguretat (actors criminals i narcotraficants, empreses privades de seguretat i mercenaris, o bandes juvenils) i de la pèrdua del monopoli dels mitjans massius de violència per l'Estat. El resultat fou, a partir dels anys noranta, noves propostes de construcció de pau i el que hom ha anomenat "consens liberal sobre la construcció de la pau" (*liberal peacebuilding consensus*), generat entorn de les propostes explicitades per un *Programa de Pau*, informe elaborat per Boutros Boutros Ghali l'any 1992, a demanda del Consell de Seguretat.

No és el moment d'analitzar el tema en profunditat, però, en aquest context, quedà clar que la convergència, primer fàctica, de les agendes de pau i de desenvolupament (per ser més precís, de pau, desenvolupament, de drets humans i de seguretat) tingué també un clar impacte conceptual, teòric i en termes de polítiques públiques. Un dels efectes fou que els conflictes i la pau entraren en l'agenda del desenvolupament i de la cooperació al desenvolupament i, en l'altre direcció, que el desenvolupament i la satisfacció del benestar de les persones tornaren a ser cabdals, com en l'etapa dels anys setanta, en l'agenda de la investigació per a la pau i la resolució/transformació de conflictes.

Tanmateix, malgrat la preocupació paral·lela, el treball compartit és escàs. Altrament dit, no s'han posat en pràctica encara totes les implicacions que es deriven, per als actors i les seves polítiques públiques i privades, de l'esmentada convergència. Ni tan sols s'han resolt els problemes terminològics: les Nacions Unides han parlat sempre de construcció de la pau (consolidació en la traducció oficial, que no empro per tenir un camp semàntic massa restringit fins i tot per a la pràctica de Nacions Unides), mentre que la Unió Europea sol emprar l'expressió "estabilitat postconflicte bèl·lic". La diversitat d'enfocaments i el solapament parcial de temes fan necessari construir claus d'interpretació compartides i dedicar esforços a identificar complexitats i un glossari comú tant per a la recerca com per l'acció, sobretot si es vol buscar un espai comú d'interès per al moviment i la recerca compromesa; d'aquí, doncs, els esforços que l'ICIP prepara, compartits amb diversos actors privats i públics del món de la cooperació i de la construcció de pau, en l'àmbit de la recerca, de la formació i del treball sobre el terreny.

Justament el que tens a les mans és el primer d'aquests esforços, la presentació parcial de la doctrina i els documents estratègics dels organismes de cooperació internacional per al desenvolupament sobre construcció de pau, prevenció de conflictes violents i seguretat humana

Abril de 2012

En els darrers anys hi ha hagut canvis fonamentals en la situació de la seguretat global. Alguns d'aquests canvis són positius, però la majoria són inesperats. A la fi del conflicte est-oest no tan sols van baixar les tensions i les potencials amenaces globals, sinó que també van acabar nombroses guerres. Més de cent conflictes violents,¹ en la seva major part els denominats conflictes «oblidats» a l'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina, s'han pogut finalitzar en els darrers deu anys, però sense gaire repercussió en els mitjans de comunicació.

Estudis quantitius, com per exemple l'*Human Security Report* (Human Security Centre, 2005), indiquen un descens en el nombre de guerres, una disminució de les víctimes directes de guerres i conflictes armats, així com una reducció en el nombre global de refugiats de guerra.² Segons aquestes xifres, es podria sostenir que el món ha esdevingut més pacífic i segur.

No obstant això, els darrers anys també s'han caracteritzat per un alt nombre de nous conflictes. Guerres civils, moviments de separació armats i violència social són algunes de les cares d'aquests conflictes. L'enfonsament de Iugoslàvia va retornar la guerra a Europa. Els atemptats de l'11 de setembre de 2001 i la reacció dels Estats Units han canviat novament les perspectives en relació amb la seguretat global. Noves amenaces a causa del terrorisme, catàstrofes naturals, pandèmies o armes de destrucció massiva han creat noves inseguretats. A més a més, l'espectre de les amenaces avui és més ampli. No tan sols les guerres i els conflictes armats poden amenaçar la vida de les persones, sinó també governs despòtics o les conseqüències d'estats en situacions de fragilitat. La vida quotidiana de milions de persones està caracteritzada per la violència, encara que no sigui en un context de guerra. També es preveu que el canvi climàtic provocarà tensions polítiques i que hi haurà guerres a causa de l'escassetat de recursos naturals.

1.1. ELS NOUS CONFLICTES

No tan sols les amenaces per a la seguretat global han canviat, sinó també els conflictes. Avui la majoria dels conflictes són conflictes interns. Això significa que generalment no s'enfronten dos exèrcits regulars, sinó que grups no

1. Cal mencionar que els conflictes representen un element clau de les nostres societats i que no cal evitar-los de manera general. El que sí que cal evitar són els conflictes violents. Al llarg del present informe, però, s'utilitzaran de manera gairebé sinònima els termes *conflicte* i *conflicte violent*, sempre fent referència als conflictes armats.
2. Cal destacar que, no obstant això, el nombre de desplaçats interns mai no ha estat més elevat que actualment, fet que significa un gran repte per a la comunitat internacional.

governamentals armats desafien les forces estatals de seguretat. A més, encara que els conflictes són intraestatals, en molts casos tenen implicacions per als països veïns i, per tant, una dimensió regional. Molts conflictes actuals tenen el seu origen en causes econòmiques i generalment estan relacionats amb el fracàs de funcions essencials dels estats. Els nous conflictes són majoritàriament de llarga durada i amb diferents intensitats al llarg dels anys.

Segons les previsions del Department for International Development (DFID) de la Gran Bretanya, «*by 2010, half of the world's poorest people could be living in states that are experiencing, or are at risk of, violent conflict*» (2006a, 1). Per als països que sofreixen conflictes violents, els efectes són devastadors i els costos immensos. No tan sols causen la mort de moltes persones, sinó que també destrueixen guanys difícilment assolits en el camí cap al desenvolupament, com poden ser infraestructures bàsiques. Tenen un efecte negatiu sobre el creixement econòmic i les inversions, provoquen un alt percentatge d'atur, sobretot entre els joves, contribueixen a fomentar una economia informal, debiliten els estats, donen lloc al comerç il·legal d'armes, drogues i persones, i, fins i tot, augmenten el risc de contagi de la sida.

1.2. L'ENTRADA DE LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT

L'estreta relació que hi ha entre els conflictes violents i les possibilitats de desenvolupament amb les perspectives de poder viure una vida digna sembla òbvia. No obstant això, l'àmbit de la prevenció i la resolució de crisis i el foment de la pau pertany als àmbits relativament joves de la cooperació per al desenvolupament. Fins al començament dels anys noranta, la intervenció en situacions de crisi i conflictes va ser un tema principalment abordat per la política exterior. Per fer front als conflictes s'utilitzaven, sobretot, intervencions militars i l'ajut humanitari. Però els conflictes complexos d'avui en dia representen nous reptes per a la comunitat internacional. Ja no es tracta de resoldre'ls amb l'enviament d'unes forces militars que separen els actors de la guerra. La forma i la composició de les intervencions actuals estan determinades pel reconeixement que els objectius que s'han d'assolir tenen a veure amb la seguretat però també amb el desenvolupament i els drets humans. Es pot constatar, per tant, que en els darrers anys l'enfocament i la rellevància de l'àmbit de la resolució de conflictes i el foment de la pau ha canviat significativament en la cooperació per al desenvolupament. Cada vegada més es reconeix el paper i l'aportació important de la cooperació internacional per al desenvolupament en l'àmbit de la política de pau. Conjuntament amb la política exterior i la política de seguretat, la política de cooperació internacional per al desenvolupament s'ha anat establint com a actor significatiu per al *peacebuilding*. Com a conseqüència, la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau han entrat a les agendes de les agències internacionals de cooperació per al desenvolupament.

El present informe vol contribuir a la discussió de com s'està treballant el *peacebuilding* des de la cooperació internacional per al desenvolupament en analitzar de quina forma diferents països donants han integrat les estratègies per a la prevenció i la resolució de conflictes, així com per al foment de la pau en les seves polítiques de cooperació internacional per al desenvolupament.

pament. Quin enfocament s'està donant al *peacebuilding* i en quins conceptes es basa aquest enfocament? Quines necessitats i quins àmbits d'actuació s'identifiquen i es defineixen i quins instruments i mètodes s'apliquen per aconseguir-los?

1.3. OBJECTIUS DE L'ESTUDI

L'objectiu de l'estudi és, d'una banda, presentar un resum general sobre l'estat de la qüestió de la resolució i la prevenció de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana en la cooperació internacional per al desenvolupament. El segon objectiu és crear un fons bibliogràfic amb els documents rellevants –estratègies polítiques, plans d'acció, pàgines web, etc.– en aquests àmbits. L'informe serveix, a més, com a base per identificar els països que caldria estudiar en profunditat i establir exemples de bones pràctiques.

1.4. OBJECTE DE L'ESTUDI

L'objecte de l'estudi són les polítiques i les activitats en l'àmbit de la resolució i la prevenció de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana dels actors principals de la cooperació internacional per al desenvolupament, és a dir els països membres del Comitè d'Assistència per al Desenvolupament (CAD) de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). S'analitza com es tracten aquests temes en les agendes de cooperació internacional per al desenvolupament, quins són els objectius principals que es volen assolir i quins són els instruments principals utilitzats. Cal destacar que, com que en la majoria dels països s'estan treballant conceptes i definicions diferents, es tenen en compte totes les polítiques i activitats que, d'una manera o altra, tenen com a objectiu la pau, tant en el seu sentit negatiu, és a dir, l'absència de violència, com en el seu sentit positiu, fomentant aspectes com la justícia social, la igualtat d'oportunitats o una distribució justa del poder.

1.5. METODOLOGIA

En primer lloc, s'ha fet un repàs de la majoria dels països del CAD i les seves polítiques en l'àmbit del *peacebuilding*, per obtenir una idea general de la situació actual de la resolució i la prevenció de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana en la pràctica de la cooperació internacional per al desenvolupament. A partir d'aquest primer repàs, s'han seleccionat alguns països per tal d'analitzar en profunditat les seves estratègies polítiques, instruments i activitats en aquests àmbits. La selecció d'aquests països és deguda a diferents criteris: d'una banda, s'han seleccionat països amb una llarga tradició en l'àmbit del *peacebuilding* i països amb una gran varietat d'estratègies i resolucions polítiques per a la prevenció i la resolució de conflictes. Per oferir una imatge més completa, s'hi han afegit altres països amb menys tradició i menys documentació disponible. Els països analitzats són: Alemanya, Àustria, Gran Bretanya, Noruega, Suècia i Suïssa.

Cal destacar que l'estudi es basa únicament en els documents públics, disponibles a les diferents pàgines web de les agències i dels governs seleccionats per a l'anàlisi. A més, es van analitzar únicament les estratègies globals, sense tenir en compte les estratègies regionals i per països que existeixen a cada país donant. Per aquest motiu, i perquè només es presenta una selecció de països del CAD, l'anàlisi és exclusivament descriptiva i no se'n fa cap valoració. Per establir bones pràctiques i analitzar l'efectivitat i l'eficiència de les diferents estratègies i instruments presentats, caldria seleccionar alguns països i estudiar-los amb més profunditat, portant a terme entrevistes amb personal de les diferents agències o ministeris i realitzant estades al terreny per poder avaluar els impactes *in situ*.

1.6. ESTRUCTURA DE L'INFORME

L'informe s'estructura en quatre parts. La primera part introdueix els conceptes més importants en l'àmbit de la prevenció i la resolució de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana com a base teòrica per a l'anàlisi de la situació actual del *peacebuilding* en la cooperació per al desenvolupament. La segona part presenta un resum dels resultats destacats de l'anàlisi de la situació actual de la resolució i la prevenció de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana en la pràctica de la cooperació internacional per al desenvolupament dels països seleccionats per a l'estudi. La tercera part consisteix en l'anàlisi dels diferents països. Per a cada país es fa un resum de la seva política en l'àmbit del *peacebuilding*, destacant els objectius principals, els documents i les estratègies més rellevants i alguns instruments i iniciatives d'actuació concrets. Seguidament, s'ha elaborat per a cada país un fons bibliogràfic amb resums dels documents més importants i una llista i una descripció d'institucions i iniciatives rellevants en l'àmbit del *peacebuilding*. La quarta part de l'informe presenta un resum del fons bibliogràfic, incloent-hi també estratègies i documents estratègics d'altres països donants, a més de la bibliografia i pàgines web d'interès (tota aquesta documentació s'adjunta en un disc que acompanya l'informe).

2. L'ESTAT DE LA QÜESTIÓ DE LA RESOLUCIÓ I LA PREVENCIÓ DE CONFLICTES, EL FOMENT DE LA PAU I LA SEGURETAT HUMANA EN LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT

2.1. CONCEPTES I DOCUMENTS CLAU

Abans d'entrar en l'anàlisi de l'estat de la qüestió de la resolució i la prevenció de conflictes i el foment de la pau en la pràctica de la cooperació internacional per al desenvolupament, es presenten els conceptes del *peacebuilding*, la seguretat humana i diversos documents rellevants dels diferents organismes internacionals com a base per a aquesta anàlisi.

2.1.1. PEACEBUILDING: UNA DEFINICIÓ

L'any 1992, l'aleshores secretari general de les Nacions Unides, Boutros Boutros-Ghali, va introduir, per primera vegada, el concepte de *peacebuilding* com a instrument per assegurar la pau al món, conjuntament amb els conceptes de diplomàcia preventiva, *peacemaking* i *peacekeeping* (UN, Secretary General, 1992). Amb *peacebuilding* es referia en aquest moment exclusivament a mesures en situacions de postconflicte que servien «*to identify and support structures which will tend to strengthen and solidify peace in order to avoid a relapse into conflict*» (UN, Secretary General, 1992: 11).

Alguns anys més tard, Kofi Annan va proclamar la transició d'una «cultura de reacció» cap a una «cultura de prevenció» (UN, Secretary General, 1999), i en el denominat Brahimi Report s'utilitzà el concepte de *peacebuilding* per a «*activities undertaken on the far side of conflict to reassemble the foundations of peace and provide the tools for building on those foundations something that is more than just the absence of war*» (UN, General Assembly, Security Council, 2000: 19). A poc a poc, el concepte del *peacebuilding* s'ha anat ampliant, fins que actualment comprèn tot l'espectre des de la prevenció i la resolució de conflictes fins al foment i la consolidació de la pau. La meitat de tots els acords de pau que se signen s'acaben violant abans de complir cinc anys (i molts d'altres després de cinc anys de la signatura). Per tant, la situació de postguerra pot ser de nou una situació anterior a un nou conflicte o una nova guerra. En conseqüència, les activitats del *peacebuilding* han d'actuar també de manera preventiva. L'any 2001 el Consell de Seguretat de Nacions Unides va deixar de banda l'element cronològic del concepte del *peacebuilding* i va reconèixer que «*peacebuilding is aimed at preventing the outbreak, the recurrence or continuation of armed conflict*» (UN, Security Council, 2001).

També l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) defineix el *peacebuilding* com a política que abraça mesures «*in the context of emerging, current or post-conflict situations for the explicit purpose of preventing violent conflict and promoting lasting and sustainable*

peace» (OCDE, 2005: 1). Actualment es reconeix que el *peacebuilding* fa referència a mesures abans, durant i després de situacions de conflicte i que l'objectiu principal sempre és prevenir els conflictes i promoure una pau sostenible.

Com a resultat de la cimera dels caps d'estat i de governs del 14 al 16 de setembre de 2005 amb motiu de la 60 Assemblea General de les Nacions Unides, es va crear la United Nations Peacebuilding Commission (PBC). Amb la creació d'aquesta comissió, més de deu anys després que Boutros-Ghali introduís el concepte, el *peacebuilding* es va institucionalitzar com a àmbit polític en el sistema de les Nacions Unides.

En general, cal diferenciar el *peacebuilding* d'altres conceptes com són el *peacemaking* o el *peacekeeping*. **Peacemaking** es refereix generalment a acabar de manera immediata, amb mesures civils i militars, un conflicte violent. **Peacekeeping** s'utilitza per a l'estacionament de tropes multinacionals per vigilar la pau i contribuir, sobretot, a mantenir separats els actors del conflicte i supervisar que es compleixin els acords negociats. **Peacebuilding**, en canvi, té com a objectiu resoldre de manera integral les conseqüències polítiques, econòmiques, socials i psicològiques dels conflictes armats i treballar en les causes estructurals dels conflictes. En resum, *peacemaking* i *peacekeeping* es refereixen a una pau negativa entesa com a absència de violència, mentre que *peacebuilding* fa referència a una pau positiva que s'orienta a la màxima de la recerca per a la pau «*si vis pacem, para pacem*».

El *peacebuilding* contribueix a crear i mantenir les bases que assegurin que una societat pugui viure en pau. Aquestes característiques les comparteix el *peacebuilding* amb altres conceptes de la família del *building*, com poden ser el *nationbuilding*, l'*statebuilding* o l'*institutionbuilding*. Encara que cadascun d'aquests conceptes dona importància a un àmbit diferent, es poden trobar algunes coincidències. **Nationbuilding** se centra en el desenvolupament de la societat en la seva totalitat, especialment en la construcció d'una identitat nacional per crear «estats nacions» en el seu sentit clàssic, en el qual els conceptes d'estat i nació coincideixen. **Statebuilding** es concentra principalment a reforçar i construir institucions i estructures estatals i a millorar les seves capacitats d'actuació en els diferents àmbits polítics. *Statebuilding* pot representar una part important del *nationbuilding*. Elements dels dos conceptes es poden trobar al *peacebuilding*, però en el cas del *nation* i *statebuilding* no es refereixen necessàriament a situacions de conflicte o postconflicte, sinó que es poden aplicar als processos generals de desenvolupament d'una societat. **Institutionbuilding**, per últim, descriu la creació d'institucions polítiques i administratives. És una part integral tant de l'*state* com del *peacebuilding*, però l'*institutionbuilding* normalment no s'ocupa de manera sistemàtica de qüestions econòmiques, socials o de la política de seguretat (Schneckener, 2005: 17-21).

Generalment, es diferencien entre tres i cinc dimensions del *peacebuilding*. La primera dimensió és la **dimensió de la seguretat**. Aquí entren mesures de desarmament, el control d'armament, la desmobilització i la reintegració d'actors violents a la societat, la lluita contra la criminalitat i la reforma del sector de la seguretat, incloent-hi el sector militar, la policia i la justícia. La segona dimensió és la **dimensió política**, que inclou la construcció d'una administració civil, el desenvolupament d'estructures estatals, la creació d'institucions polítiques, eleccions lliures, l'aprovació d'una nova constitu-

ció, el respecte de les llibertats com la llibertat de premsa i els drets humans. La tercera dimensió és la **dimensió socioeconòmica** que engloba la transformació d'economies de guerra i de violència, la reactivació de l'economia i l'agricultura, la reconstrucció d'infraestructura, l'abastament d'energia i aigua, la construcció del sistema de salut i d'educació, les telecomunicacions i, finalment, la lluita contra la pobresa. A aquestes dimensions bàsiques del *peacebuilding* a vegades s'afegeix una **dimensió sociopsicològica** que inclou mesures en l'àmbit de la reintegració de les víctimes de guerra, nens soldats, refugiats i desplaçats, la reconciliació i la memòria històrica. Per últim, també es fa referència a la **dimensió regional**, que proposa tenir en compte les implicacions regionals dels conflictes i inclou mesures d'integració política i econòmica dels països veïns, per frenar activitats transfrontereres com la distribució d'armes que augmenten el risc del conflicte a nivell regional, tornar els refugiats i fomentar la col·laboració regional.

A part de les diferents dimensions, es poden distingir diferents orientacions estratègiques del *peacebuilding*. A continuació se'n presenten quatre orientacions diferents, segons en quin àmbit se centrin (basat principalment en Schneckner, 2005):

Liberalization first. Aquesta estratègia es fixa en les llibertats polítiques i econòmiques, és a dir en el foment de la democràcia i la introducció d'elements d'economia de mercat. Segons la teoria de la pau democràtica, les democràcies que es basen en una economia de mercat representen tant cap a dins com cap a fora la millor garantia per a la pau (Paris, 2004; Hasenclever, 2003). Les estratègies de *peacebuilding* que es basen en aquesta teoria defineixen les seves prioritats en activitats com realitzar eleccions lliures, fomentar les llibertats polítiques i la bona governança, reconstruir l'economia i les infraestructures, fomentar reformes econòmiques i el creixement econòmic, obrir els mercats i fomentar la privatització. Les societats que es troben en situacions de postguerra o postconflicte es tracten en aquest cas com una excepció de les societats de transformació que generalment es troben en la transició d'un sistema autoritari cap a un sistema democràtic. L'objectiu principal d'aquesta estratègia és millorar al més aviat possible les condicions de vida de les persones afectades pel conflicte, sobretot socioeconòmicament, per reduir les possibilitats de conflicte.

Security first. El segon enfocament és un enfocament menys ambiciós, segons el qual el *peacebuilding* s'hauria de centrar principalment a assegurar un entorn segur per a la població afectada per la guerra o el conflicte. Per això, dóna importància al fet de restablir el monopoli del poder estatal (Marten, 2004; Mair, 2004). Teòricament aquesta estratègia es basa en l'escola neorealista. En la pràctica significa fomentar el desarmament, la reintegració d'actors violents (programes de *disarmament, demobilisation and re-integration* - DDR), la construcció o reforma del sector de la seguretat estatal, la lluita contra les economies de guerra i de violència i contra la criminalitat.

Institutionalization first. Aquest tercer enfocament se centra en la creació d'institucions estatals legítimes i efectives, tant a nivell estatal com a nivell local, que siguin capaces de complir amb les tasques principals dels estats i prestar els serveis bàsics. Es basa en la teoria del (neo)institucionalisme, que indica que les institucions poden contribuir a mitjà i a llarg termini a canviar el comportament de les persones, poden crear processos d'aprenentatge col·lectiu i obtenir d'aquesta manera efectes de socialització que a la fi redueixen

el potencial de conflicte (Paris, 2004; Fukuyama, 2004). L'accent d'aquest enfocament es posa en la creació d'institucions polítiques, estructures estatals i de justícia, en l'organització de la policia, el sistema jurídic i l'administració pública, en el desenvolupament d'un estat social i de benestar, en la lluita contra la corrupció i en la creació d'institucions per a la resolució de conflictes. Un tema important en aquest sentit és que els partits rellevants del conflicte es veuen reflectits en les institucions, fet que pot ocasionar models informals de *power-sharing* i participació política que no sempre corresponen als estàndards democràtics dels països donants.

Civil Society first. El darrer enfocament posa el paper de la societat civil al centre del *peacebuilding*. A diferència de les altres tres estratègies, aquesta es fixa en els processos *bottom-up*. La premissa en la qual es basa és que una pau sostenible ha de créixer des de baix. Com a conseqüència cal fomentar una societat civil activa i mobilitzar els diferents grups de la societat per desenvolupar una cultura política en la qual els conflictes es puguin resoldre de forma pacífica. Com a condició per poder assolir això, cal canviar les normes de la societat i vèncer sociològicament i psicològicament els conflictes i fer les paus. En la pràctica aquest enfocament es tradueix a donar suport als actors no governamentals, com poden ser grups de drets humans, pau, dones, joves, esglésies, partits polítics, sindicats o organitzacions locals.

2.1.2 LA SEGURETAT HUMANA

Des dels anys noranta s'ha anat establint un concepte ampliat de la seguretat, denominat *seguretat humana* (*human security*). Abans, la idea de la seguretat estava relacionada de manera molt estreta amb els estats. Eren els estats els que tenien el permís, però també l'obligació, d'assegurar la integritat territorial contra les amenaces que venien des de fora. És a dir, la idea de la seguretat, almenys vist des d'una perspectiva internacional, es parava a les fronteres dels estats. En aquest concepte tradicional de la seguretat dominaven estratègies militars i l'armament per tal d'intimidat, però també per anar a la guerra. Amb el descobriment de la bomba atòmica, la intimidació va esdevenir cada vegada més important i només la política de la destrucció mútua (*mutually assured destruction*) podia assegurar la coexistència pacífica dels blocs enfrontats durant la Guerra Freda. Segons aquest concepte tradicional de seguretat, el nivell d'actuació se centra clarament en els estats.

El concepte tradicional de seguretat s'ha anat convertint en un concepte ampli de seguretat que fa referència a la protecció de l'estat d'amenaces militars i no militars, les denominades «noves» amenaces. Encara que continua essent centrada en els estats –d'una banda com a actors i, de l'altra, com a entitat que cal protegir–, aquest concepte amplia les estratègies militars amb estratègies civils. Es reconeix que per a l'estabilització de països o regions en situacions de crisi no tan sols calen respostes militars, sinó també civils.

El concepte de la seguretat humana representa finalment un canvi radical, ja que per primera vegada no és l'estat el que es troba al centre de l'atenció, sinó les persones. La seguretat humana promou protegir els individus de riscos per a la seva existència humana, incloent perills ocasionats per l'estat mateix, com pot ser la corrupció o l'arbitrarietat. Per fomentar la seguretat humana es treballa, per tant, no tan sols amb els estats, sinó també amb les persones i grups de persones. En aquest sentit dominen estratègies civils, i es dona valor especialment als drets humans i a la resolució civil de conflictes.

El canvi d'una definició de la seguretat enfocada en l'estat cap a una definició enfocada en les persones té diferents raons. Un factor important és, sens dubte, el final de la Guerra Freda. Els nous tipus de conflicte descrits a la introducció del present informe, en la seva majoria conflictes interns d'un alt grau de complexitat i de crueltat que causen un elevat nombre de víctimes civils, fan necessaris unes noves respostes. Cada vegada més, les persones esdevenen no tan sols víctimes dels conflictes violents sinó també la diana de la violència.

El concepte de la seguretat humana integra aquests canvis i se centra en cada persona i la seva protecció contra la violència política, les guerres i l'arbitrarietat. D'aquesta manera, la seguretat humana combina aspectes de la política de seguretat, la política de la cooperació internacional per al desenvolupament, la política de pau i dels drets humans.

El concepte de la seguretat humana té el seu origen en la publicació de l'agenda per a la pau del secretari general de les Nacions Unides l'any 1992. Aquest document va reforçar la idea que la seguretat global no es veu afectada tan sols militarment: «*A porous ozone shield could pose a greater threat to an exposed population than a hostile army. Drought and disease can decimate no less mercilessly than the weapons of war. So at this moment of renewed opportunity, the efforts of the Organization to build peace, stability and security must encompass matters beyond military threats in order to break the fetters of strife and warfare that have characterized the past*» (UN, Secretary General, 1992).

L'informe sobre el desenvolupament humà del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) de l'any 1994 va integrar la idea d'una interpretació més àmplia del concepte de seguretat i va proposar basar el concepte de la seguretat humana en dos components principals: «*freedom from fear*» i «*freedom from want*» (UNDP, 1994). L'informe detalla, a més, set tipus de seguretat que entrarien dins del concepte de la seguretat humana:

- seguretat econòmica (tenir uns ingressos bàsics assegurats)
- seguretat alimentària (accés físic i econòmic a l'alimentació)
- seguretat sanitària (llibertat relativa de malalties i infeccions)
- seguretat ecològica (accés a aigua i aire nets, així com a un sòl intacte)
- seguretat personal (seguretat de violència i amenaces)
- seguretat col·lectiva (seguretat de la identitat cultural)
- seguretat política (respecte dels drets i les llibertats bàsiques)

En l'informe del secretari general de les Nacions Unides, *In larger freedom* (2005), es repeteix que les amenaces de la pau i la seguretat del segle XXI també inclouen, entre d'altres, la pobresa i les malalties: «*Entre las amenazas a la paz y la seguridad en el siglo XXI se cuentan no sólo la guerra y los conflictos internacionales, sino los disturbios civiles, la delincuencia organizada, el terrorismo y las armas de destrucción en masa. También se cuentan la pobreza, las enfermedades infecciosas mortales y la degradación del medio ambiente, puesto que también pueden tener consecuencias catastróficas. Todas estas amenazas pueden ser causa de muerte o reducir gravemente las posibilidades de vida. Todas ellas pueden socavar a los estados como unidades básicas del sistema internacional*» (UN, Secretary General, 2005: 27).

Així mateix, en el document final de la cimera del mil·lenni + 5 que es va celebrar l'any 2005 es va aprovar el concepte de la seguretat humana i es va en-

coratjar una discussió de més profunditat en el marc de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

Resumint, podem dir que, en el seu sentit més estricte, el concepte de la seguretat humana significa poder viure lliure de por (*freedom from fear*). En el seu sentit ampli i fent referència a la llibertat de qualsevol manca (*freedom from want*), el concepte de la seguretat humana es pot interpretar com a lluita contra la pobresa. Generalment, el PNUD interpreta l'ampliació del concepte de la seguretat com un pas cap a més pau i desenvolupament al món i relaciona el concepte de la seguretat humana explícitament amb el desenvolupament humà i els drets humans. Com es veurà després a l'anàlisi de les polítiques dels diferents països del CAD en l'àmbit de la prevenció i la resolució de conflictes, així com en el foment de la pau, el concepte de la seguretat humana introduït pel PNUD és tan altament normatiu que dificulta a vegades la seva traducció a la pràctica.

2.1.3. ALTRES CONCEPTES I DOCUMENTS RELLEVANTS PER A LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

Des de fa molts anys el CAD està treballant en l'àmbit de la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau. Uns dels documents més destacats i importants que es van elaborar des del CAD i que fins avui serveixen com a base per a les activitats dels països donants en el terreny del *peacebuilding* són els següents: *Conflict, Peace and Development Co-operation on the Threshold of the 21st Century* (OCDE, 1997) i les *DAC Guidelines - Helping Prevent Violent Conflict* (OCDE, 2001). En aquests documents es tracten els principis bàsics que s'haurien de tenir en compte i fomentar a l'hora de treballar en l'àmbit del *peacebuilding*.³

L'any 2007 el CAD va publicar un altre document rellevant que se centra en com treballar en països en situació de fragilitat i mostra el nou enfocament que des de l'OCDE (i altres actors, com per exemple la Unió Europea) es vol donar a les activitats del *peacebuilding*: *Principles for Good International Engagement in Fragile States and Situations* (OCDE, 2007). Aquest nou enfocament també repercuteix en l'estructura organitzativa del CAD pel que fa els temes de conflicte, pau i cooperació per al desenvolupament. L'any 2009 el Network on Conflict, Peace and Development Co-operation (CPDC), que es va crear als anys noranta, i el Fragile States Group (FSG), que es va crear l'any 2005, es van convertir en l'International Network on Conflict and Fragility (INCAF). L'objectiu principal de l'INCAF és ajudar els països donants a millorar les seves respostes als entorns i a les situacions més desafiadors que s'acostumen a trobar als països en situació de fragilitat. Per això, l'INCAF facilita la coordinació entre les agències de cooperació per al desenvolupament bilaterals i multilaterals i ofereix una plataforma per intercanviar experiències. Treballa també per definir estàndards internacionals i desenvolupa recomanacions polítiques. «*Based on a whole-of-government approach, INCAF moves beyond classical aid management concerns to examine substantive policy issues such as security and prevention, peacebuilding and state-building*» (INCAF, 2009⁴).

3. Vegeu la bibliografia al final del present informe per a tota una llista d'altres documents elaborats per l'OCDE en l'àmbit del *peacebuilding*

4. Informació extreta de la pàgina oficial de l'INCAF (darrera visita, 15-xii-2009).

2.2. EL PEACEBUILDING I LA SEGURETAT HUMANA EN LA PRÀCTICA DE LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT

2.2.1. EL PEACEBUILDING: D'UN ÀMBIT JOVE D'ACTUACIÓ CAP A UNA PRIORITAT DE LA COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

Tal com s'ha descrit en la introducció del present informe, la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau representen un àmbit d'actuació jove en les agendes de la cooperació internacional per al desenvolupament. No obstant això, avui tots els països analitzats per aquest informe treballen el *peacebuilding* des de la política de cooperació per al desenvolupament. En la majoria dels països, la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau representen fins i tot un tema prioritari en l'agenda de la política de cooperació: A Alemanya, per exemple, una de les deu prioritats establertes per a la lluita contra la pobresa és «*Konflikte friedlich austragen - Menschliche Sicherheit und Abrüstung fördern*» ('Resoldre conflictes de forma pacífica - Fomentar la seguretat humana i el desarmament', Bundesregierung, 2001). La Llei de cooperació austríaca de l'any 2004 estableix que un dels tres objectius principals per a la cooperació al desenvolupament és la seguretat humana i la pau. Al seu darrer Llibre Blanc, *Eliminating World Poverty: Building a Common Future*, el Govern de la Gran Bretanya dedica un capítol sencer al tema del foment de la pau. Al document marc de la política de cooperació per al desenvolupament de Noruega, *Fighting Poverty Together* (Norwegian Ministry of Foreign Affairs, 2004a), la resposta del Govern de Noruega a la lluita contra la pobresa i al compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, el *peacebuilding* es va establir com a àmbit prioritari d'actuació. L'estratègia global de cooperació del Govern de Suècia, *Global Challenges - Our Responsibility. Communication on Sweden's Policy for Global Development* (Regeringskansliet, 2008), identifica els conflictes violents com un dels reptes principals que cal afrontar per garantir el desenvolupament sostenible i equitatiu global. Finalment, també a Suïssa la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau representen un àmbit prioritari de la política exterior. Podem constatar, per tant, que encara que sigui un tema jove, avui en dia el *peacebuilding* forma part de totes les estratègies globals dels diferents governs per a la lluita contra la pobresa, en la seva majoria fins i tot com a tema prioritari.

2.2.2. LES ESTRATÈGIES PER A LA POLÍTICA DE PREVENCIÓ I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

L'any 2003 el Grup Utstein, format per Alemanya, Gran Bretanya, Holanda i Noruega, va elaborar el denominat informe Utstein, que va avaluar les polítiques i les activitats d'aquests quatre països en el terreny del *peacebuilding* (Smith, 2004). En aquest informe es va identificar una falta de visió i missió clares en l'àmbit del *peacebuilding* en els diferents països analitzats i la necessitat de dotar-se de marcs estratègics per treballar el foment de la pau i la resolució de conflictes d'una manera més coordinada i basada en conceptes clarament definits. Pel que fa a les polítiques dels diferents països del CAD estudiats per al present informe, es pot constatar que actualment tots dispo-

sen d'una estratègia específica per a la seva política de prevenció i resolució de conflictes i el foment de la pau.⁵

En aquestes estratègies es demostra que es tracta encara d'un àmbit jove de la cooperació per al desenvolupament, ja que tots els països presenten en la introducció o en els primers capítols una explicació de la relació entre la pau i el desenvolupament o la seguretat i el desenvolupament, cosa que demostra la importància que té la cooperació internacional per al desenvolupament en aquest àmbit polític.

S'utilitzen principalment tres tipus d'argumentacions. La primera argumentació utilitzada en la majoria de les estratègies sobre la prevenció de conflictes i el foment de la pau es basa en l'objectiu principal de la política de cooperació per al desenvolupament: l'eradicació de la pobresa, entesa en el seu sentit ampli. Segons les diferents estratègies, aquest objectiu no es pot aconseguir en països que es troben en situacions de conflicte violent. Per tant, per tal d'eradicar la pobresa, la cooperació internacional per al desenvolupament ha d'intervenir per prevenir i resoldre conflictes violents i fomentar una pau duradora i sostenible. «*We cannot eradicate world poverty if we ignore countries affected by conflict or bad governance*» (DFID, 2009: 69). «*Within a multidimensional poverty concept, it is apparent that peace and security are basic prerequisites for sustainable development and human security*» (SIDA, 2005: 6). «*Without peace we will not win the fight against poverty. Without peace the Millennium Development Goals will be optimistic but unrealistic promises*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 10). Igual que el Govern noruec, també hi ha altres països que destaquen que sense la pau tampoc no es podran assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM): «*Whether or not the Millennium Development Goals are achieved will depend in no small way on whether we manage to put an end to conflicts and to render possible a peaceful coexistence. There can be no development without peace, and no peace without development*» (BMZ, 2005: 7). «*Over the past few years, there has been growing evidence that poverty reduction and the MDGs cannot be achieved without addressing the underlying causes of conflict and fragility. Of 34 countries furthest from reaching the MDGs, 22 are in, or emerging from conflict*» (DFID, 2009a: 2). Basades en aquesta argumentació, les estratègies específiques per al *peacebuilding* es poden entendre com a part essencial de l'estratègia de lluita contra la pobresa.

La segona argumentació assenyala que, d'una banda, totes les activitats de la cooperació internacional per al desenvolupament tenen un impacte sobre els conflictes, i, de l'altra, tots els conflictes tenen un impacte sobre les activitats de la cooperació per al desenvolupament. Durant molts anys, la cooperació per al desenvolupament va treballar al voltant dels conflictes (*around the conflict*). Fins a la meitat dels anys noranta, els cooperants encara sortien dels països socis quan hi esclatava un conflicte o hi havia violència. En canvi, avui la cooperació per al desenvolupament reivindica contribuir de manera efectiva i mesurable en la resolució pacífica dels conflictes, raó per la qual treballa dins (*in the conflict*) i sobre (*on the conflict*) els conflictes. «*Development co-operation actors increasingly understand that they need to work*

5. En aquest apartat s'analitzen totes les estratègies dels països del CAD seleccionats per al present informe, que tenen com a objectiu el foment de la pau, sense tenir encara en compte en quins conceptes es basen aquestes estratègies.

in and on conflicts, rather than trying to work around them, because all development co-operation activities affect and are affected by the dynamics and structures of conflicts» (SIDA, 2005: 7).

A més a més, una gran part dels països socis dels països analitzats es troben en situacions de conflicte o postconflicte i requereixen, per tant, un enfocament sensible als conflictes (*conflict sensitive approach*, vegeu-lo més endavant, en aquest mateix capítol). Així, la Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA) expressa que l'any 2005, quan va elaborar la seva estratègia per promoure la pau i la seguretat a través de la cooperació per al desenvolupament, «75% of Sida's partner countries are affected by violent conflict» (SIDA, 2005: 4). Segons dades del Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (BMZ), dels 78 països socis amb els quals el BMZ treballa actualment, 13 es troben en situacions de postconflicte i 33 es troben en situacions de conflictes potencials o en situacions de conflictes en parts o en tot el territori del país. Això vol dir que més del 58% dels països socis del BMZ es troben en situació de conflicte o postconflicte. La situació és semblant als altres països analitzats.

La tercera argumentació se centra en el fet que la cooperació internacional per al desenvolupament representa una possibilitat de resoldre conflictes de manera pacífica amb instruments civils. La política de cooperació, conjuntament amb altres polítiques com la política exterior, la política de seguretat o la política de defensa, té un paper important en la prevenció de crisis i el foment de la pau. A diferència de les altres polítiques, la política de cooperació destaca pel caràcter civil de les seves intervencions. En les diferents estratègies es destaca, per tant, l'oportunitat que representa la cooperació per al desenvolupament en fomentar el canvi social d'una manera pacífica i evitant la violència a través d'un enfocament multidimensional. A Alemanya, per exemple, el títol dels diferents documents estratègics per a la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau inclou la paraula «civil» (Bundesregierung 2000 i 2004).

2.2.3. EL CONCEPTE DEL PEACEBUILDING EN LES POLÍTIQUES DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

Tal com s'ha mencionat abans, actualment el *peacebuilding* fa referència a mesures abans, durant i després d'un conflicte violent que tenen com a objectiu fomentar una pau duradora i sostenible. Encara que no s'utilitza sempre la paraula *peacebuilding* com a tal, tots els països analitzats basen les seves estratègies en aquest concepte: «*Peacebuilding can help prevent violent conflict from breaking out, pave the way for and support peacemaking processes in countries in conflict and help build societies in a post-conflict situation with a view to avoiding a recurrence of violence*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 5). «*Development cooperation plays a part in reducing the structural or root causes of conflicts, and helps preventing escalation to a full-blown crisis at an early stage. Development cooperation supports civil society and state actors in non-violent conflict transformation. Development cooperation helps build peace once violent conflicts have been ended*» (BMZ, 2005: 7).

Com s'ha dit també en la part introductòria del present informe, des de fa dos anys, des de l'OCDE, concretament des de l'INCAF, s'està promovent un nou enfocament del *peacebuilding*, centrat en els països en situacions de

fragilitat. El tercer dels deu principis sobre el compromís internacional amb els estats en situacions de fragilitat (*Principles for Good International Engagement in Fragile States*) reivindica l'enfocament en l'*statebuilding* com a objectiu principal. Aquest nou enfocament representa una correcció de curs. Abans es valorava el foment de la democràcia i les estructures d'una economia de mercat. Als darrers anys, no obstant això, s'ha vist que justament la democràcia i el capitalisme són institucions que fomenten el conflicte i la competència i que, en molts casos, en lloc de fomentar la pau, han contribuït a alimentar nous conflictes. Per tant, el nou enfocament se centra en la creació d'estructures estatals eficients i responsables.

Sobretot des de la Gran Bretanya s'està treballant activament en aquesta direcció. Al darrer Llibre Blanc, el Govern britànic destaca: «*A new approach is needed. We must focus directly on what makes states fragile and fuels violence*» (DFID, 2009: 70) i «*A new approach: prioritising peace and state-building*» (DFID, 2009: 71). La Gran Bretanya enfoca la seva estratègia de la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau clarament en la dimensió de la seguretat i la dimensió política del *peacebuilding* amb un enfocament primer d'institucionalització (*institutionalisation first*). «*We make security and justice a priority. [...] We know because, when asked, poor men and women put it on top of their list of priorities: they want to feel safe in their neighborhoods, markets, roads and towns. They want institutions that protect their rights*» (DFID, 2009: 70). El DFID tracta la seguretat i la justícia com un servei bàsic, «*delivering access to security and justice for ordinary people is at the heart of ensuring that our aid is both effective and does not ignore some of the most immediate threats to poor people's lives*» (DFID, 2009: 75). Destaca també que «*the UK government's vision is that everyone - without discrimination - should have access to appropriate, affordable and accountable services that protect their rights, keep their families safe and resolve disputes fairly and promptly*» (DFID, 2009: 75). Una segona dimensió, en la qual se centra l'estratègia de *peacebuilding* actual de la Gran Bretanya, és la dimensió econòmica: «*We must focus more on creating economic opportunities*» (DFID, 2009: 71).

També a Àustria es pot observar una estratègia més centrada en l'*institution-building*, ja que el Govern austríac sosté un enfocament holístic del foment de la pau i la resolució de conflictes en definir-los, conjuntament amb el foment dels drets humans, com a parts essencials de la bona governança.

En els altres països analitzats no es prioritza de manera tan clara una dimensió com a la Gran Bretanya o Àustria. En general s'observa que la majoria dels països basen les seves activitats en un enfocament multidimensional, tot combinant les tres dimensions principals del *peacebuilding*: la dimensió de seguretat, la dimensió política i la dimensió socioeconòmica. Suècia basa la seva estratègia, per exemple, en el triangle del conflicte –originalment de John Galtung– i centra les seves activitats en el terreny del *peacebuilding* en la promoció del diàleg, la promoció de la seguretat i la promoció de l'estabilitat estructural (SIDA, 2005: 10). També la política de Noruega se centra en les tres dimensions principals del *peacebuilding*. «*Peacebuilding has three, mutually reinforcing dimensions: security, political development and social and economic development. [...] Peacebuilding should encompass all three dimensions at the same time*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 5). Finalment, es troben les mateixes dimensions del *peacebuilding* en l'estratègia alemanya, potser amb un enfocament més centrat en la societat

civil primera (*civil society first*). Els objectius principals del Govern alemany en aquest sentit són crear estructures de confiança, fomentar potencials de pau (societat civil, mitjans de comunicació, cultura i educació) i assegurar les oportunitats de vida (dimensió socioeconòmica i temes mediambientals).

En general, es pot observar que en alguns països existeixen estratègies separades per a la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau, mentre que en altres es combina el tema del *peacebuilding* amb el foment de la democràcia, els drets humans o la bona governança.

Pel que fa la dimensió regional del *peacebuilding*, tots els països analitzats mencionen el perill que comporta el fet que els conflictes s'estenguin als països veïns i desestabilitzin tota la regió en les seves diferents estratègies per al foment de la pau, i proposen, per tant, on sigui possible, un enfocament regional del *peacebuilding*. «*It is [...] important to stress that initiatives at the local or national level are often insufficient. Regionalization of violent conflict was the case in Central America, the Balkans and West Africa, means that the activities to promote peace and security also have to be pursued at the regional level*» (SIDA, 2005: 11). «*Norway considers that peacebuilding should, where possible and appropriate, have a regional perspective*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 8).

Per últim, es pot constatar que Kofi Annan, l'any 1999, en el seu informe anual, reivindicava promoure una «cultura de la prevenció» i també destacava el principi número quatre dels *Principles for Good International Engagement in Fragile States* del CAD («*Prioritise prevention*»), i que els països analitzats donen molta importància al terreny del *peacebuilding* en la prevenció de conflictes. Així, l'Agència Suïssa per al Desenvolupament i la Cooperació (DEZA segons les seves sigles en alemany) destaca, per exemple, en els deu principis relatius als processos de pau, que la DEZA «*desarrolla una cultura de la prevenció de la violència que permite percibir bastante pronto las tensiones, evaluar correctamente su propio rol en las situaciones de crisis y adoptar las medidas apropiadas a su debido tiempo*» (DEZA, 2003, 23). També Suècia menciona que «*a top priority for Sida is to contribute to the prevention of violent conflict by identifying and addressing its root causes more effectively at an early stage, in other words to prevent violent conflict by promoting structural stability in situations of submerged tension*» (SIDA, 2005: 13). Finalment, el DFID destaca que «*Dealing with the impact and consequences of violence is essential, but it comes to a high price. Preventing violent conflict is far less costly in terms of lives and resources*» (DFID, 2006a: 8).

2.2.4. L'ENFOCAMENT DE LA SEGURETAT HUMANA EN LES POLÍTIQUES DE FOMENT DE LA PAU

Hem vist que, conjuntament amb la política exterior i la política de seguretat, la política de cooperació per al desenvolupament té un paper important a l'hora de fomentar la seguretat humana. Amb la reclamació «*freedom from want*», el concepte de la seguretat humana va provocar un debat sobre les relacions entre els drets humans, el desenvolupament humà i la seguretat humana que es veu reflectit en alguns dels documents estratègics sobre la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau dels països analitzats. L'argumentació de l'Agència Sueca de Cooperació Internacional (SIDA), referent al tema de la seguretat humana, és la següent: «*Because of today's broader security concept, development co-operation is increasingly*

seen to have an important role to play in the areas of peace and security, in tandem with military security policy, diplomacy and trade policy. Human security, which emphasises the rights and needs of people - "freedom from fear", "freedom from want" and "freedom to take action on one's behalf" - rather than the territorial security of the state, has emerged as a policy concept among donor governments and is being used to highlight the link between poverty and insecurity. In a development perspective, the two main parts of the concept of human security are protection and empowerment. Protection shields people from danger, and empowerment enables them to develop their potential and fully participate in decision making.[...] In a multidimensional poverty perspective, the essence of poverty is not only lack of material resources but also lack of power and choice. In this way, poverty reduction and the creation of human security coincide to a large extent» (SIDA, 2005: 5). Alemanya fa referència a la seguretat humana de la següent manera: «Inter-ministerial cooperation is shaped by a broad understanding of the concept of security, embracing the security of the state and its people, respect of human rights, the rule of law, and economic, ecological and social security. In an effort to generate this "human security" development policy, foreign policy and security policy make vitally important inputs, as do finance, economic, environmental, cultural and legal policy in the respective fields» (BMZ, 2005: 12). També Noruega assenyala que basa la seva estratègia en un concepte ampli de la seguretat: «The security dimension of peacebuilding encompasses both the security of a country and individual security for its citizens» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 16). El DFID parla, en lloc de seguretat humana, de la seguretat per als empobrits: «Given its importance to the well-being of the poor, we believe that supporting poor people's physical security is a vital part of reducing poverty. Promoting the security of the poor is, however, not the same thing as promoting the security of states. [...] DFID's role is to promote the security of the poor locally, nationally and internationally, as part of our work in reducing poverty» (DFID, 2005: 5).

En general, es pot constatar que tots els països es refereixen d'una manera o altra al concepte ampliat de seguretat i posen la seguretat de les persones al centre de les atencions. No obstant això, a la pràctica, aquest concepte es redueix en molts casos a activitats dirigides majoritàriament a fomentar una pau negativa, en lloc d'una pau positiva, que es caracteritza per «social peace, respect for the rule of law and human rights, and social and economic development, supported by dynamic and representative political institutions capable of managing change and resolving disputes without resorting to violent conflict» (OCDE, 2001). S'observa que els països preconitzen la seguretat humana com a idea, però que la seguretat estatal continua predominant en les principals activitats en el terreny del foment de la pau. En ser un concepte altament normatiu, encara es troben dificultats per portar la seguretat humana a la pràctica.

2.2.5. «DO NO HARM»: LA SENSIBILITAT EN EL CONFLICTE EN LA COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

Com s'ha mencionat abans, totes les activitats de la cooperació per al desenvolupament tenen un impacte sobre els conflictes i tots els conflictes tenen un impacte sobre les activitats de la cooperació per al desenvolupament. Això fa necessari un enfocament sensible al conflicte que s'aplica en totes les activitats de la cooperació per al desenvolupament, tals com, per exemple,

la perspectiva de gènere. «*The strategy for peace-building, like the gender equality and participation strategy deals with a cross-cutting issue of German development cooperation. The concept is relevant for cooperation with all developing countries and transition states*» (BMZ, 2005: 12).

En molts casos, les activitats del *peacebuilding* no es diferencien gaire de les activitats «normals» de la cooperació per al desenvolupament. Però, com que es porten a terme en un entorn diferent, cal posar-se les «ulleres del conflicte» i cercar instruments que tinguin en compte aquests entorns específics de països en situacions de conflicte. «*Many of the elements of peacebuilding are the same as those of development co-operation with countries that are not affected by conflict, but the context and purpose are different and require an extra-sensitive approach to what should be done and how it should be done*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 5). El Govern alemany argumenta, en aquest sentit, que «*the hands-on approach taken in every conflict or post-conflict state in all countries suffering a heightened or acute risk of crisis, must be reviewed and it must be ascertained that existing programmes are conflict-sensitive in their design*» (BMZ, 2005: 7), així com «*conflict-sensitivity means taking into account the two-way influence that exists between the conflict and measures taken, with the goal of avoiding negative, conflict-aggravating impacts, and strengthening positive, deescalating and peace-promoting impacts*» (BMZ, 2005: 21). També el Govern de Suïssa assenyala que «*cada acción de ayuda internacional [...] forma ineludiblemente parte de una dinámica política y produce resultados políticos. Por esa razón, el principio más importante para las organizaciones de la ayuda al desarrollo debe ser evitar las repercusiones negativas en los conflictos potenciales. [...] Los enfoques “do no harm” son auxiliares que permiten identificar y comprender mejor un conflicto, sus causas, sus actores, así como su dinámica. Estos instrumentos deben permitir evaluar correctamente las consecuencias negativas y positivas de su propia acción y ello a todos los niveles*» (DEZA, 2003: 17). També el Govern de Suècia formula recomanacions d'actuació en aquest sentit: «*Sida shall strive to ensure that development co-operation has no negative impact and thus does not escalate tensions between the parties to a conflict*» (SIDA, 2005: 7).

L'objectiu principal de l'enfocament «*do no harm*» és, per tant, minimitzar els impactes negatius de les activitats de la cooperació per al desenvolupament i, en la mesura en què sigui possible, augmentar els impactes positius. Segons el BMZ, aplicant l'enfocament «*do no harm*», «*any impacts liable to aggravate conflicts can be avoided and those factors likely to de-escalated conflicts and foster peace can be strengthened*» (BMZ, 2005: 7).

Per portar a la pràctica la sensibilitat al conflicte, les agències internacionals de cooperació per al desenvolupament i altres organismes multilaterals han anat creant instruments per a l'anàlisi dels conflictes d'una manera sensible al conflicte (una relació extensiva dels diferents documents rellevants en aquest sentit es troba a Barbeito *et al.*, 2009: 10).

2.2.6. EL FOMENT DE LA PAU COM A TEMA TRANSVERSAL DINS DE LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

A part d'adoptar un enfocament sensible als conflictes i planificar amb una especial sensibilitat les activitats i els programes de cooperació per al des-

envolupament en països que es troben en situació de conflicte, cal tenir en compte la possibilitat d'un conflicte i els possibles impactes de les activitats de cooperació també en entorns que actualment no es troben en una situació de conflicte. «*Conflict-sensitivity also applies to our work in countries which are not currently affected by violent conflict*» (DFID, 2006a: 28).

Com que l'objectiu de la cooperació per al desenvolupament generalment és fomentar d'una manera o altra un canvi social, cal vigilar que aquest canvi social no provoqui cap conflicte violent. El fet de tenir en compte la possibilitat d'un conflicte en totes les activitats de cooperació per al desenvolupament i l'ajut humanitari generalment s'anomena *mainstreaming*. La DEZA, per exemple, fa referència al *mainstreaming* des de la perspectiva del conflicte en el primer dels seus deu principis relatius als processos de pau: «*La COSUDE toma en cuenta sistemáticamente en el conjunto de su trabajo y a todos los niveles las complejas interacciones entre la lucha contra la pobreza y el proceso de paz*» (DEZA, 2003: 22).

2.2.7. LA COORDINACIÓ I LA COHERÈNCIA DE POLÍTIQUES EN L'ÀMBIT DEL PEACEBUILDING I LA SEGURETAT HUMANA

Al llarg dels darrers anys i amb la formulació dels ODM i la definició de la pobresa en el seu sentit ampli, la política de cooperació per al desenvolupament ha esdevingut cada vegada més transversal. Ella sola no pot assolir el seu objectiu principal, que és l'eradicació de la pobresa. Depèn també de les polítiques d'altres sectors polítics que, amb les seves activitats, causen un impacte directe o indirecte als països socis. El *peacebuilding* i la seguretat humana són temes transversals en els quals la política de cooperació només és un actor entre molts d'altres. Els reptes que representen les situacions de conflicte i postconflicte avui fan necessària la participació de diferents actors del mateix Govern, cadascun centrat en el seu paper específic i en la seva experiència. «*The strengthening of security and peace can, however, at the same time be borne only as an inter-ministerial and internationally coordinated thrust*» (BMZ, 2005: 8). La coordinació i la coherència entre els diferents sectors polítics involucrats és imprescindible perquè la prevenció i la resolució de conflictes i el foment de la pau puguin tenir èxit. «*When peace efforts succeed, this is usually the result of a combination of political initiatives, humanitarian assistance and long-term economic development co-operation. This means that a coherent foreign policy must be pursued towards conflict-affected countries and regions, with development cooperation as an important and integral element*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 11).

Per augmentar la coordinació i la coherència de polítiques per al desenvolupament en aquest àmbit, cal treballar el tema del foment de la pau a nivell de tot el Govern (*whole-of-government approach*). Cal assolir una estratègia conjunta, sobretot entre la política exterior, la política de seguretat i la política de cooperació per al desenvolupament, però també fa falta involucrar altres sectors polítics com, per exemple, medi ambient, comerç o migració. Només si els objectius del *peacebuilding* i el concepte de la seguretat humana es tenen en compte en tots els sectors polítics del mateix Govern que puguin tenir un impacte sobre situacions de conflicte (o provocar-les) es pot augmentar l'impacte de la política de pau.

En el cas de la Gran Bretanya, els tres ministeris més implicats en l'àmbit del *peacebuilding* treballen de manera conjunta per millorar l'impacte de

les seves activitats: «*DFID works together with other UK government departments [...], bringing together development, diplomatic and defence efforts. A joint approach means that DIFD, the FCO⁶ and the MOD⁷ can draw on each other's skills, perspectives and expertise, both in Whitehall and overseas*» (DFID, 2006: 10).

Generalment, la majoria dels països analitzats disposen de mecanismes intergovernamentals de coordinació. Es poden destacar els *Conflict Prevention Pools* del Govern de la Gran Bretanya (vegeu l'anàlisi del cas de la Gran Bretanya) o les comissions interdepartamentals per a la prevenció i la resolució de conflictes del Govern alemany (vegeu l'anàlisi del cas d'Alemanya).

2.2.8. LA COORDINACIÓ INTERNACIONAL I L'HARMONITZACIÓ DE LES AGENDES DE COOPERACIÓ EN L'ÀMBIT DEL 'PEACEBUILDING'

L'alt grau de complexitat de les situacions de conflicte i les seves dimensions per al desenvolupament fan necessària una coordinació entre tots els actors involucrats a nivell internacional. Generalment, tots els països analitzats reconeixen aquesta necessitat i atribueixen un paper destacat en aquest sentit al sistema de les Nacions Unides. «*By working at several levels Sida can contribute to peace and security within the framework of development cooperation in close coordination and co-operation with other donors, the UN system, actors in civil society, governments and regional and international organisations*» (SIDA, 2005: 11).

A més a més, s'està fomentant l'harmonització de les agendes de cooperació i la divisió de treball entre els diferents actors de cooperació internacional. Noruega expressa el següent en aquest sentit: «*Norway seeks to ensure that the strategic frameworks for the international community's peacebuilding efforts in conflict-affected countries and regions are based on joint conflict analyses and needs assessments. Norway will seek to ensure a division of responsibility and labour based on the comparative advantages of the various actors*» (Norwegian Ministry for Foreign Affairs, 2004: 8). És necessari que tots els països entenguin el mateix («*common understanding*») i que basin les seves activitats en uns estàndards comuns. Cal, a més, respostes estratègiques conjuntes. «*Working towards a higher degree of donor harmonisation is a means of working towards a common understanding of a particular political development context*» (DFID, 2006b: 13).

2.3. RESUM

Actualment, el *peacebuilding* forma part de totes les agendes de cooperació per al desenvolupament i, en la majoria dels casos, és un dels temes prioritaris de la cooperació per al desenvolupament. Al llarg dels darrers anys s'han anat elaborant nombroses estratègies, *policy papers*, etc. sobre la prevenció i la resolució de conflictes, el foment de la pau i la seguretat humana. Les agències internacionals de cooperació per al desenvolupament demostren amb aquests documents la voluntat de basar el seu treball en el terreny del

6. Foreign and Commonwealth Office.

7. Ministry of Defence.

peacebuilding en conceptes i estratègies clars. No obstant això, a l'hora de portar alguns dels conceptes a la pràctica, encara hi ha dificultats. Per millorar les respostes en situacions de conflicte i crisi, cal continuar treballant i, sobretot, crear coneixement i anàlisis sobre els diferents conflictes, ja que només si s'entén un conflicte en totes les seves dimensions es poden trobar respostes per a la seva resolució.

3. ANÀLISI DE CASOS

3

3.1. ALEMANYA

3.1.1 EL PEACEBUILDING EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT D'ALEMANYA

A Alemanya es pot constatar que des de l'any 2000 el *peacebuilding* té un paper cada vegada més important. Des de llavors s'han anat elaborant diversos documents que tracten aquest tema. D'acord amb l'estructura i el funcionament de la cooperació internacional alemanya per al desenvolupament, es poden distingir principalment tres tipus de documents: documents del Govern Federal d'Alemanya, documents del Ministeri de Cooperació per al Desenvolupament (BMZ, segons les seves sigles en alemany) i documents de les diferents institucions d'execució de la cooperació alemanya com són la Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ), la Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), o el Deutscher Entwicklungsdienst (DED).

Tot i que anteriorment ja hi havia activitats del Govern alemany en el terreny del *peacebuilding*, va ser a partir de l'any 2000, amb la publicació de l'estratègia sobre la prevenció civil de crisis, la resolució de conflictes i el foment de la pau (Bundesregierung, 2000), que es va donar una base estratègica al *peacebuilding* a nivell de tot el Govern. Aquesta estratègia global presenta els nou principis bàsics sobre els quals s'hauria de basar la política alemanya de la prevenció de crisis i el foment de la pau. En aquesta estratègia s'explica en quins termes s'hauria de fer la cooperació per al desenvolupament en aquesta política i assenyala que la política per al desenvolupament forma part de la política de seguretat global del Govern Federal d'Alemanya.

Un any després, en el Programa d'Acció 2015 (Bundesregierung, 2001), la resposta conjunta del Govern Federal Alemany per a la lluita global contra la pobresa, es va confirmar la importància que es dona al *peacebuilding* en la política alemanya en designar específicament la resolució de conflictes com un dels deu àmbits principals d'acció («*Konflikte friedlich austragen - Menschliche Sicherheit und Abrüstung fördern*»).

L'any 2004 es va aprovar el Pla d'Acció transversal «Prevenció civil de conflictes, resolució de conflictes i construcció de pau» (Bundesregierung, 2004), que té com a objectiu consolidar la prevenció de conflictes com a política transversal tant a nivell estatal com dins de la societat. Al mateix temps es proposa la creació d'institucions i instruments per a la prevenció de crisis i per tal d'augmentar les capacitats del Govern alemany en aquest àmbit.

Els primers documents oficials que fan referència a l'estratègia relacionada amb les activitats de *peacebuilding* dins del Govern Federal alemany són tots documents a nivell del Govern i impliquen tots els ministeris. Això demostra que des del principi un dels objectius principals del Govern alemany ha estat el de fomentar com a tema transversal la prevenció i la resolució de conflictes i el *peacebuilding*, que es treballi de manera coherent i coordinada a nivell de tot el Govern (*whole-of-government approach*).

És amb l'estratègia transversal per a la prevenció de crisis i el foment de la pau (BMZ, 2005) que es van fer operatius els principis de prevenció de conflictes definits al Pla d'Acció per a la cooperació per al desenvolupament. En el seu text s'estableix com a tasca principal de la cooperació per al desenvolupament reduir les causes estructurals dels conflictes i fomentar mecanismes de resolució de conflictes pacífics a través de la millora de les condicions econòmiques, socials, mediambientals i polítiques dels països socis.

Paral·lelament es van elaborar estratègies per a temes relacionats amb el *peacebuilding*, amb la qual cosa es completava el marc conceptual global en el qual s'inscriu la política de foment de la pau. Els documents i les estratègies que cal destacar en aquest sentit són l'estratègia sobre el foment de la democràcia en la cooperació alemanya (BMZ, 2005), el nou instrument de l'ajut d'emergència orientat cap al desenvolupament (BMZ, 2005a), l'estratègia sobre les activitats de la cooperació alemanya en l'àmbit de les reformes del sector de seguretat (BMZ, 2006a), l'estratègia de treball en països en situacions de fragilitat (BMZ, 2007) i l'estratègia per fomentar la bona governança en la cooperació alemanya (BMZ, 2009).

Actualment es pot constatar que dels 78 països socis amb els quals treballa el BMZ, 13 es troben en situacions de postconflicte i 33 es troben en situacions de conflictes potencials o en situacions de conflictes en parts o en tot el territori del país. Això vol dir que més del 58% dels països socis del BMZ es troben en situació de conflicte o postconflicte. Per a l'any 2010 es preveu destinar un 3% de la cooperació financera i tècnica bilateral expressament a la transformació de conflictes, a més d'un 50% del total de l'Ajut Oficial per al Desenvolupament (AOD) que es destina a activitats en contextos de crisis i conflicte.

TEMES PRIORITARIS I INSTRUMENTS PRINCIPALS

Com ja s'ha mencionat, un dels objectius principals del Govern alemany ha estat fomentar l'establiment de la política de *peacebuilding* com a tasca transversal i intersectorial al si del Govern. Això està en relació amb l'objectiu de millorar la coherència de polítiques, tot fomentant la coordinació entre els diferents actors implicats. Per això, i com havia establert el Pla d'Acció «Prevenció civil de conflictes, resolució de conflictes i construcció de pau», s'han desenvolupat diferents instruments interministerials, entre els quals destaquen la Comissió Prevenció civil de crisis (Ressortkreis Zivile Krisenprävention) i les comissions específiques de països (Ländergesprächskreise). La Comissió Prevenció civil de crisis està formada pels representants de prevenció de crisis de cada ministeri i es reuneix aproximadament cada sis setmanes sota la direcció del Ministeri d'Afers Exteriors (Auswärtiges Amt). L'objectiu principal d'aquesta Comissió és controlar la posada en marxa del Pla d'Acció. Té caràcter informatiu i de coordinació i no pot prendre decisions vinculants. Sota la direcció d'aquesta Comissió, s'han establert diferents co-

missions específiques per a països en les quals, a part dels representants dels diferents ministeris, també hi ha representants de la societat civil. Aquestes comissions específiques desenvolupen estratègies amb propostes d'actuació concretes, tenint en compte el potencial de crisi de diferents països/regions. L'objectiu principal d'aquestes estratègies és augmentar la rapidesa de la capacitat d'actuació del Govern Federal alemany en situacions de crisi i millorar la connexió entre *early warning* i *early action*. Les estratègies elaborades es comparteixen amb altres actors de desenvolupament internacional per tal de fomentar l'intercanvi d'experiències i informació.

Un altre tema al qual des d'Alemanya es dona molta importància a l'hora de treballar en l'àmbit del *peacebuilding* és la relació estreta amb la societat civil. Els instruments més importants en aquest sentit són el Servei Civil per a la Pau (Ziviler Friedensdienst - ZFD) i el Consell Previsió Civil de Crisis (Beirat Zivile Krisenprävention). El ZFD es va establir l'any 1999 com a programa del BMZ (BMZ, 1999) i es basa en la idea d'enviar professionals qualificats dels diferents serveis de cooperació per al desenvolupament reconeguts a Alemanya a missions de pau (per al funcionament i les activitats principals del ZFD, vegeu el resum al fons bibliogràfic d'aquest capítol). El Consell Previsió Civil de Crisis reuneix diferents actors de la ciència i la societat civil i actua com a punt de connexió entre el Govern Federal alemany i la societat civil per tal de fomentar activitats relacionades amb el *peacebuilding*.

Un tercer tema que cal destacar és la definició de la relació entre actors civils i militars que apareix sovint als documents alemanys sobre *peacebuilding* i alguns instruments que s'han desenvolupat sobre aquest tema. L'any 2004 el BMZ va publicar un document de discussió sobre la relació que hi ha entre respostes civils i militars als nous reptes de seguretat (BMZ, 2004). Predomina clarament la convicció que sempre que sigui possible les respostes han de ser civils, però intenta definir també situacions de col·laboració entre els diferents actors que cada vegada han de treballar més de manera transversal i global (*comprehensive approach*). Alemanya participa conjuntament amb altres països com Finlàndia o Suècia i sota la direcció de l'US Joint Forces Command (USJFCOM) en una sèrie multinacional d'experiments (MNE) que té com a objectiu incorporar actors civils en operacions militars. També a través de la Comissió Previsió Civil de Crisis s'han portat a terme diferents projectes en aquest sentit. Un d'aquests projectes intersectorials que fomenta l'engranatge entre actors militars i civils es denomina «Fons regionals per al desenvolupament» i s'està realitzant a les regions d'Afganistan on hi ha presència de militars d'Alemanya (vegeu més informació sobre el projecte a BMZ, 2008, 83).

ALTRES INSTRUMENTS QUE CAL DESTACAR

Per millorar la connexió entre ajut d'emergència i activitats de cooperació per al desenvolupament en situacions de conflicte, el Govern alemany ha establert un fons per a crisis (*Krisenfonds*) de 25 milions d'euros al Ministeri d'Afers Exteriors. Aquest fons facilita la participació ràpida en situacions de conflicte amb mesures immediates de resolució de crisis. El fons permet realitzar aportacions a missions internacionals de pau o operacions estabilitzadores. Totes les activitats que es financen a través d'aquest fons són limitades en el temps i amb un impacte immediat (*quick impact*).

Un altre instrument que cal destacar és el Grup de Treball Cooperació i Pau (Gruppe Friedensentwicklung - Fri-Ent segons les seves sigles en alemany),

una associació de set organitzacions governamentals i no governamentals d'Alemanya que té com a objectiu la promoció de la pau en tots els àmbits de la cooperació per al desenvolupament. Les activitats principals del FriEnt inclouen fomentar l'aprenentatge, millorar les capacitats, oferir assessorament i reforçar el *networking* i la cooperació dels seus membres. El FriEnt serveix com a plataforma d'informació i coneixements en l'àmbit del *peacebuilding*, fomenta l'aprenentatge comú, dóna respostes i assessora en situacions específiques de diferents països o qüestions relacionades amb la resolució de conflictes i el foment de la pau. A través de l'organització de taules rodones també ofereix un espai obert de discussió i divulgació de temes relacionats al *peacebuilding*.

Per fomentar la recerca sobre *peacebuilding*, l'any 2001 es va crear la Fundació Alemanya de Recerca per a la Pau (Deutsche Stiftung Friedensforschung). L'objectiu principal d'aquesta fundació és fomentar la recerca en l'àmbit de la pau i els conflictes, tenint en compte especialment enfocaments interdisciplinaris. Dóna beques per consolidar la recerca en aquest àmbit i fomenta xarxes nacionals i internacionals.

Finalment s'ha de destacar el treball de la GTZ per desenvolupar instruments pràctics d'anàlisi i avaluació de conflictes al servei de la comunitat internacional. L'any 2007 es va publicar un marc metòdic de *Peace and Conflict Assessment* (PCA) que té com a objectiu incorporar a les mesures de cooperació per al desenvolupament una orientació que té en compte els conflictes i la pau (GTZ, 2007). Conjuntament amb l'United Nations Development Group (UNDG), l'United Nations Development Programme (UNDP), el Banc Mundial i el BMZ, la GTZ va elaborar una guia pràctica per avaluar les necessitats multilaterals en situacions de postconflicte (GTZ, et al., 2004). En seleccionar com a tema de l'any 2009 «Desenvolupar seguretat - assegurar desenvolupament» (*Sicherheit entwickeln - Entwicklung sichern*), la GTZ va contribuir, a més, a donar visibilitat al tema i a fomentar la seva transversalitat tant dins de la cooperació per al desenvolupament com a nivell de tot el Govern.

3.1.2 PRINCIPALS DOCUMENTS DEL GOVERN ALEMANY EN RELACIÓ AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

Bundesregierung (2000): *Gesamtkonzept der Bundesregierung: Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung*

(*Crisis Prevention and Conflict Settlement. The German Government's Overall Strategy on Crisis Prevention and Conflict Settlement*, April 7, 2000)

Enllaç amb la versió alemanya

http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/themen_und_schwerpunkte/frieden/krisenpraevention.pdf

Aquesta estratègia global sobre la prevenció i la resolució de conflictes del Govern alemany presenta els nou principis bàsics en els quals s'hauria de basar la política alemanya del foment de la pau. Parteix del concepte de la seguretat humana com a definició àmplia de la seguretat i dóna molta importància a la coordinació dels diferents actors (tant a nivell dels ministeris

d'un Govern, com a la coordinació entre actors civils i militars). El paper que hauria de complir la política de cooperació per al desenvolupament en aquest àmbit és el de reduir les causes estructurals de conflictes i fomentar mecanismes de resolució de conflictes a través de la millora de la situació econòmica, social, ecològica i política dels països afectats.

L'estratègia fa referència també a la necessitat de col·laborar amb actors no estatals i de fomentar una cultura de prevenció i de diàleg, així com fomentar la recerca sobre els temes de foment de la pau i prevenció de conflictes. Amb aquesta estratègia es mostra que la política per al desenvolupament forma part de la política de seguretat global del Govern Federal alemany.

Bundesregierung (2001): Aktionsprogramm 2015 - Armut bekämpfen. Gemeinsam Handeln. Der Beitrag der Bundesregierung zur Weltweiten Halbierung Extremer Armut
(*Poverty Reduction - a Global Responsibility. Program of Action 2015*)

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.gtz.de/de/dokumente/en-action-program-2015.pdf>

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.gtz.de/de/dokumente/de-aktionsprogramm-2015.pdf>

El *Programa d'Acció 2015* és la resposta conjunta del Govern alemany per a la lluita global contra la pobresa. Aquesta resposta se centra en deu àmbits principals d'acció, el darrer dels quals es dedica especialment a la resolució de conflictes («*Konflikte friedlich austragen - Menschliche Sicherheit und Abrüstung fördern*» – 'Resoldre conflictes de forma pacífica - Fomentar la seguretat humana i el desarmament') i fa referència a la relació entre pobresa i conflictes i viceversa. Les diferents accions concretes que proposa per a la resolució de conflictes se centren a fomentar la participació alemanya en processos internacionals de pau, liderats per les Nacions Unides o l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa (OSCE), incorporar estratègies i instruments de construcció de pau a les estratègies de cooperació amb els països socis, fomentar la reducció de despeses en armes, el control de les armes, fomentar el control dels sistemes de seguretat i analitzar de manera sistemàtica els impactes de les activitats de cooperació internacional sobre conflictes.

A part d'aquest àmbit que es refereix específicament a la resolució de conflictes, hi ha tres àrees d'actuació prioritàries per al Programa d'Acció 2015 que estan estretament relacionades amb el foment de la pau: assegurar els drets humans, assegurar la participació dels empobrits i reforçar la bona governança i els serveis socials bàsics.

Bundesregierung (2004): Aktionsplan «Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung»
(*Action Plan «Civilian Crisis Prevention, Conflict Resolution and post-Conflict-Peace-Building»*, May 2004)

Enllaç amb la versió anglesa

<http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/384232/publicationFile/4346/Aktionsplan-En.pdf>

Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.ifa.de/pdf/zivik/aktionsplan2004.pdf>

El 12 de maig de 2004 el Govern alemany va aprovar el Pla d'Acció transversal «Prevençió civil de conflictes, resolució de conflictes i construcció de pau». L'objectiu d'aquest Pla d'Acció és consolidar la prevençió de conflictes com a política transversal tant a nivell estatal com dins de la societat. Al mateix temps mostra com crear o fomentar institucions i instruments per a la prevençió de crisis i utilitzar-los de manera coherent per augmentar les capacitats del Govern alemany en aquest àmbit.

El Pla d'Acció descriu els nous conflictes en el sistema internacional i els reptes que en resulten per a la comunitat internacional, treu conseqüències institucionals d'aquesta situació per a la infraestructura de la prevençió de conflictes a Alemanya i estableix 161 recomanacions d'accions concretes que s'han de portar a terme al llarg dels propers 5 a 10 anys en els àmbits d'actuació del Govern alemany.

El concepte de prevençió de crisis s'entén de tal manera que es pot aplicar abans, durant i després d'una crisi, així com en el treball amb estats, però també amb homes, dones i nens.

Les recomanacions d'acció se centren, partint del concepte de la seguretat humana, en els següents àmbits:

- Reforçar la participació alemanya en els plantejaments multilaterals.
- Conservar i reconstruir estructures estatals en regions de crisi (legalitat, democràcia, drets humans, seguretat).
- Fomentar potencials de pau en la societat civil (mitjans de comunicació, cultura, educació, societat civil, amb una atenció especial en el paper de la dona).
- Assegurar les oportunitats de la vida de les persones (sector econòmic i social, medi ambient, recursos).

A més, formula els requisits necessaris per desenvolupar una infraestructura dins del Govern alemany que garanteixi avançar de manera coherent i coordinada en l'àmbit de la prevençió i la resolució de conflictes. En aquest sentit, es ressalta el paper destacat de les Nacions Unides com a organització global, però també de la Unió Europea (UE), l'OSCE i l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN, en anglès NATO) com a actors regionals per a la resolució de conflictes.

Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (BMZ) (2005): *Übersektorales Konzept zur Krisenprävention, Konfliktbearbeitung und Friedensförderung in der deutschen Entwicklungszusammenarbeit - Eine Strategie zur Friedensentwicklung*

(Sector Strategy for Crisis Prevention, Conflict Transformation and Peacebuilding in German Development Cooperation - Strategy for Peacebuilding)

Enllaç amb la versió anglesa
http://www.frient.de/downloads/Konzept132_END.pdf

Enllaç amb la versió alemanya

http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/themen_und_schwerpunkte/frieden/krisenpraevention.pdf

L'estratègia transversal fa operatius els principis de prevenció de conflictes definits al Pla d'Acció per a la cooperació per al desenvolupament. Estableix la prevenció i la resolució de conflictes i la construcció de la pau com a concepte transversal de la política alemanya de cooperació per al desenvolupament. Parteix de la base que el desenvolupament i la pau es condicionen mútuament, cosa que fa que la prevenció de conflictes i la construcció i la consolidació de pau siguin temes d'interès primordial per a la política de cooperació. Sense pau els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni no es poden aconseguir.

Es defineix la prevenció de crisis i el foment de la pau a través de diferents conceptes:

- No cal prevenir conflictes *per se*, ja que les transformacions socials sempre van associades a diferències d'interessos. El que cal prevenir són conflictes violents.
- Els límits de la cooperació per al desenvolupament es troben en el fet que només es pot donar suport als processos de resolució de conflictes o de foment de la pau, però no es pot resoldre el conflicte des de fora.
- El *peacebuilding* inclou prevenció de crisis, resolució de conflictes i foment de la pau.
- Es ressalta el caràcter civil de les activitats de resolució i prevenció de conflictes.

L'estratègia presenta normes per a la planificació, l'execució i el seguiment de la política alemanya de cooperació respecte a la resolució de conflictes i la construcció de pau. Es basa en el concepte *do no harm* i en la *seguretat humana*, i defineix la tasca principal de la cooperació per al desenvolupament com el fet de reduir les causes estructurals de conflictes i fomentar mecanismes de resolució de conflictes pacífics a través de la millora de les condicions econòmiques, socials, ecològiques i polítiques en els països socis. El *peacebuilding* és un tema transversal de la política de cooperació alemanya.

L'estratègia s'ha de comprendre en estreta relació amb l'estratègia del BMZ sobre la Governança, el Pla d'Acció per als Drets Humans, així com amb el paper de discussió del BMZ sobre la relació entre respostes de civils i militars en situacions de conflictes. Per últim s'han de tenir en compte les implicacions de l'estratègia per al treball en països en situacions de fragilitat.

Els tres objectius de la cooperació per al desenvolupament en l'àmbit del *peacebuilding* són:

1. Ajudar a reduir les causes estructurals de conflictes i prevenir aviat una escalada del conflicte. En aquest sentit es fa referència a la necessitat de millorar les anàlisis d'impactes sobre els conflictes i la sensibilitat als conflictes a l'hora d'elaborar projectes i programes de cooperació.
2. Donar suport a actors socials i estatals per a la resolució pacífica de conflictes. Proposa enfocaments *multi-issues* i *multi-track*, deguts a la complexitat de les situacions de conflicte.

3. Construir la pau després d'un conflicte violent per evitar una nova escala del conflicte i fomentar la reconciliació. Les activitats en aquest àmbit es concentren en el marc polític i judicial, en les bases socials i econòmiques i en aspectes de seguretat. Es proposa la utilització d'instruments com, per exemple, el Post Conflict Needs Assessments (PCNA).

L'estratègia fa referència també als actors amb els quals col·labora i als diferents instruments que utilitza per a la resolució de conflictes i la construcció de pau. Podem distingir principalment tres instruments: la cooperació tècnica, la cooperació financera i la col·laboració amb òrgans multilaterals i agents no governamentals. Mentre que la cooperació tècnica es concentra, sobretot, a reforçar capacitats institucionals i competències per a la prevenció i la resolució de conflictes, així com en la reducció de les causes estructurals de les crisis, la cooperació financera té com a objectiu principal reconstruir la infraestructura social i econòmica i fomentar les oportunitats de treball. Per superar el forat entre ajuda humanitària i activitats a llarg termini, el MBZ ha establert una línia de finançament per a ajuda humanitària enfocada en el desenvolupament sostenible. En l'àmbit no estatal de la cooperació per al desenvolupament cal destacar el Servei Civil per a la Pau.

Per últim, l'estratègia ressalta la importància de concebre qualsevol intervenció de cooperació tenint en compte la possibilitat d'un conflicte (*k-Kennung*) a través de mecanismes per al Peace and Conflict Assessment (PCA) i d'incloure objectius de *peacebuilding* en les diferents estratègies nacionals, regionals, etc. que s'elaboren amb els països socis. També fa referència a la necessitat de garantir la seguretat de les persones que treballen en situacions de conflicte i de coordinació a nivell estatal i internacional.

Bundesregierung (2006): Sicherheit und Stabilität durch Krisenprävention gemeinsam stärken. 1. Bericht der Bundesregierung über die Umsetzung des Aktionsplans «Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung» (Berichtszeitraum: Mai 2004 - April 2006).

(*First Federal Government Report on the Implementation of the Action Plan "Civilian Crisis Prevention, Conflict Resolution and Post-Conflict Peacebuilding", May 2005*)

Enllaç a la versió anglesa:

http://www.ifa.de/pdf/zivik/ap_bericht01_en.pdf

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/384196/publicationFile/4343/Aktionsplan-Bericht1-de.pdf>

En aquest informe sobre el Pla d'Acció «Prevenició civil de conflictes, resolució de conflictes i construcció de pau» es fa una avaluació exhaustiva dels primers dos anys de posada en marxa d'aquest Pla. Segons els avaluadors, a través del Pla d'Acció, la prevenició civil de conflictes ha guanyat importància com a àmbit polític. A més, la prevenició de crisis s'està establint com a part de la política de seguretat. La implicació dels diferents ministeris es reconeix sistemàticament com a part de la política global de prevenició de conflictes i a través de noves comissions per a la prevenició de conflictes s'ha assolit més visibilitat del tema i capacitat pròpia d'actuació política.

L'informe estableix també noves prioritats en l'àmbit de la prevenció de crisi («*Aktionsplan im Aktionsplan*» – ‘Pla d'Acció dins del Pla d'Acció’):

- Foment de la prevenció de conflictes com a àmbit polític internacional, especialment cercar un enfocament estratègic comú a nivell internacional, reforçar estructures multilaterals, crear xarxes internacionals i avançar en la definició del concepte de la seguretat humana.
- En l'àmbit nacional es proposa centrar-se en *early warning - early action*, col·laboració i planificació multidimensional, relació economia - medi ambient - conflicte, reforçar estructures nacionals de prevenció de conflictes i mesures de comunicació.

Bundesregierung (2008): *Krisenprävention als gemeinsame Aufgabe. 2. Bericht der Bundesregierung über die Umsetzung des Aktionsplans «Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung»* (Berichtzeitraum: Mai 2006 bis April 2008) (*Second Federal Government Report on the Implementation of the Action Plan «Civilian Crisis Prevention, Conflict Resolution and post-Conflict Peacebuilding»*, July 2008)

Enllaç amb la versió anglesa
http://www.ifa.de/fileadmin/pdf/zivik/ap_bericht2_en.pdf

Segon informe d'avaluació del Pla d'Acció «Prevenció civil de conflictes, resolució de conflictes i construcció de pau» (temporada d'avaluació 2006-2008). Avaluació exhaustiva de la posada en marxa d'aquest Pla d'Acció en la qual, entre d'altres, s'avalua de manera positiva la millora de les capacitats per a la prevenció de crisi: augment dels mitjans financers (nou instrument: fons per a crisi) i millora de les capacitats del personal a través de noves ofertes de formació (Zentrum für Internationale Friedenseinsätze - ZIF, Akademie für Konflikttransformation im Forum Ziviler Friedensdienst).

Es constata que, gràcies al Pla d'Acció, la prevenció de crisi ha estat acceptada com una tasca transversal, interministerial i intersectorial. Es valora positivament també el fet de que les estructures creades per fomentar la prevenció de crisi s'han anat consolidant al llarg dels darrers anys.

3.1.3. SELECCIÓ D'ALTRES DOCUMENTS RELACIONATS AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I LA CONSTRUCCIÓ DE PAU

BMZ (1999): *Ziviler Friedensdienst*
(Servei Civil per a la Pau)

La idea de base del Servei Civil per a la Pau (ZFD segons les seves sigles en alemany) és l'enviament de professionals qualificats dels diferents serveis de cooperació per al desenvolupament reconeguts a Alemanya a missions de pau. La diferència principal entre el ZFD i les activitats tradicionals dels serveis de cooperació per al desenvolupament es troba en l'aplicació de mesures concretes per fomentar el tractament pacífic en conflictes i situacions amb conflictes potencials.

Les activitats principals en el marc del ZFD són les següents:

- Foment del potencial de pau (crear confiança entre els membres dels partits del conflicte, crear estructures d'informació i d'educació; divulgació i explicació de les activitats per a la pau, educació per a la pau).
- Mediació en conflictes entre els diferents grups d'interès i participació en l'observació i el foment dels drets humans i la democràcia.
- Reconciliació i reconstrucció.

Les activitats en el marc del ZFD es basen en els següents principis:

- Principi de subsidiarietat
- Principi de la mínima intervenció i
- Principi de l'ajut per a l'autoajut

Els professionals que col·laboren en missions a través del ZFD necessiten una qualificació i una preparació específiques. El BMZ decideix, en col·laboració amb el Ministeri d'Afers Exteriors, les missions de pau del ZFD i sempre es demana l'autorització del Govern del país soci. Les missions es coordinen amb altres activitats d'actors internacionals.

BMZ (2002): *Development Policy as an Element of Global Structural and Peace Policy - Excerpts from the German Government's 11th Development Policy Report, Outlining the Main Orientation of German Development Policy* (BMZ Spezial)

BMZ (2002a): *Verwaltungsreform in der Deutschen Entwicklungszusammenarbeit Ein Positionspapier des BMZ.*
(*Legal and Judicial Reform in German Development Policy.*)

BMZ (2003): *Recht - Demokratie - Frieden - Politik für Entwicklung*

BMZ (2004): *Zum Verhältnis von Entwicklungspolitischen und Militärischen Antworten auf Neue Sicherheitspolitische Herausforderungen - Diskussionspapier.*
(*On Development-based and Military Responses to New Security Challenges - A BMZ Discussion Paper*)

Al llarg dels darrers anys, hi ha hagut un augment de les intervencions militars per a l'estabilització o la transformació d'estats. En el moment en el qual es va redactar el document de discussió «Sobre la relació entre respostes de cooperació per al desenvolupament i militars als nous reptes de la política de seguretat», hi havia un total de 7.200 soldats alemanys en diferents missions a l'estranger en comparació amb només 5.000 cooperants d'arreu del món. Arran d'aquest desenvolupament, des del BMZ es va plantejar la qüestió de com i sota quines condicions la cooperació per al desenvolupament i les intervencions militars poden i han de treballar conjuntament per contribuir a influir en les condicions d'altres països.

El BMZ destaca l'encàrrec especial de la cooperació per al desenvolupament i manifesta que una intervenció militar sempre hauria de ser la darrera opció.

Com a problema principal s'identifica el fracàs dels estats; per tant, l'objectiu principal hauria de ser prevenir el fracàs dels estats i reforçar la democràcia; en aquest sentit sempre dominen activitats civils de prevenció i *Partnerschaftlichkeit*.

Aquest document critica la facilitat amb la qual s'han pogut mobilitzar diners per a intervencions militars i el difícil que resulta trobar finançament per fomentar la lluita contra la pobresa, la millora de les condicions de vida i el reforçament civil de les democràcies.

Segons el BMZ, quan més difícils són les condicions als països socis, més gran necessitat hi ha de que la política de cooperació per al desenvolupament estigui acompanyada per altres instruments de manera coherent. Argumenta que si no hi ha cap més opció que una intervenció militar, cal actuar en el marc dels instruments internacionals existents i demanar l'autorització al Consell de Seguretat de Nacions Unides.

De manera més pràctica, el BMZ aposta per la necessitat que des del moment del desenvolupament de les estratègies d'intervenció totes les polítiques estiguin involucrades, diu que cal una comprensió clara de les tasques dels diferents actors i dels avantatges comparatius dels diferents instruments utilitzats, que cal que cada sector polític pugui dirigir amb responsabilitat pròpia les seves activitats dins de l'estratègia comuna i que cal millorar la formació de professionals per a les missions civils (com a instrument s'ha creat el Zentrum für Internationale Friedenseinsätze - Centre per a Missions Internacionals de Pau).

BMZ (2005): Förderung von Demokratie in der Deutschen Entwicklungspolitik. Unterstützung Politischer Reformprozesse und Beteiligung der Bevölkerung. Ein Positionspapier des BMZ
(Promoting Democracy in German Development Policy. Supporting Political Reform Processes and Popular Participation. A BMZ Position Paper)

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/Special137.pdf

En el document de posicionament del BMZ sobre el foment de la democràcia com a element de la cooperació alemanya per al desenvolupament, hi ha un apartat dedicat al foment de la democràcia en societats en situacions de postconflicte. Es diferencien tres fases diferents per al foment de la democràcia en aquestes situacions: primer, assegurar estructures estatals i serveis bàsics; segon, fase de diàleg i reorganització, moment crucial per crear la confiança necessària, sobretot en l'estat, i, tercer, institucionalització i consolidació en què cal assegurar els drets democràtics per a tots els ciutadans. Remarca que és molt important escollir el moment adequat per portar a terme eleccions lliures.

BMZ (2005a): Konzept für Massnahmen der Entwicklungsorientierten Not- und Übergangshilfe
(Development-oriented Emergency and Transitional Aid)

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/konzept138.pdf

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.bmz.de/de/publikationen/reihen/strategiepapiere/konzept149.pdf>

Aquest document presenta un nou instrument del Govern d'Alemanya, denominat ajut d'emergència orientada cap al desenvolupament. Els objectius principals d'aquest instrument són, d'una banda, ajudar les persones afectades per l'emergència al més ràpid i efectivament possible, i, de l'altra, assentar les bases per a un desenvolupament sostenible després de la crisi actual. L'instrument ha de servir per assegurar la connexió entre l'ajut d'emergència i la cooperació per al desenvolupament. Sobretot en situacions de conflicte, en què l'ajut d'emergència amb enfocament per al desenvolupament hauria d'ajudar a realitzar una primera contribució per a la reducció de les causes del conflicte i la prevenció d'una nova escala del conflicte, l'instrument s'ha d'utilitzar acompanyat d'altres mesures. L'ajut d'emergència amb l'enfocament de desenvolupament no substitueix activitats de cooperació tècnica i financera, sinó que crea les bases per a intervencions d'aquest tipus en el futur.

La duració dels projectes d'aquest instrument són entre 6 mesos i 3 anys, des del començament de la situació d'emergència fins a l'inici dels primers impactes estructurals de les activitats de cooperació per al desenvolupament. Els diners s'atorguen de manera ràpida.

Els àmbits principals d'actuació són els següents: seguretat alimentària, infraestructures bàsiques, augmentar les capacitats de les persones afectades i ajut als refugiats.

El context d'aquest tipus d'ajut fa que s'hagin de tenir en compte mesures de prevenció de conflictes i catàstrofes (*do no harm*). Cal també l'estreta col·laboració entre el Ministeri d'Afers Exteriors, responsable per a l'ajut d'emergència, i el BMZ, responsable per a la cooperació per al desenvolupament.

BMZ (2005b): Krisenpräventive Wirkungen der entwicklungs-politischen Zusammenarbeit mit Zentralasien - Aktuelle Debatten über Instrumente und Optionen. Bericht über einen Workshop am 1. und 2. Dezember 2005

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.bmz.de/de/publikationen/reihen/strategiepapiere/spezial143pdf.pdf>

BMZ (2006): *Observations on Service Delivery in Fragile States and Situations - the German Perspective*

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/Special145.pdf

BMZ (2006a): *Interministerielles Rahmenkonzept zur Unterstützung von Reformen des Sicherheitssektors in Entwicklungs- und Transformationsländern*

(Concepte interministerial per al foment de les reformes del sector de seguretat en països en vies de desenvolupament i de transformació)

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/themen_und_schwerpunkte/frieden/rahmenkonzept_SSR_deu_Final_1.pdf

Document elaborat per la Comissió Interministerial Reforma del Sector de Seguretat que es va presentar l'octubre de l'any 2006. En aquest document es concreten els enfocaments presentats al Pla d'Acció «Prevenició civil de conflictes, resolució de conflictes i construcció de pau» i s'estableix el marc de les activitats de la cooperació alemanya en aquest àmbit, a partir de tres dimensions de la seguretat:

- Seguretat com a absència d'amenaçes endògenes i exògenes de la integritat territorial de la sobirania estatal i l'ordre polític i econòmic.
- Seguretat a través d'un monopoli estatal efectiu per garantir l'ordre i la protecció del sistema polític, social i econòmic d'enemics interns.
- Seguretat humana com a definició complementària als conceptes tradicionals de seguretat centrats en l'estat, i que posa èmfasi en les condicions de vida i la necessitat de seguretat de les persones.

Aquest concepte presenta els actors en el sector de seguretat, així com els objectius i els punts de partida per a les reformes del sector de seguretat. Ressalta que només un enfocament coherent, coordinat entre tots els ministeris i basat en una divisió del treball efectiva que reforça les capacitats locals, pot tenir èxit.

BMZ (2007): *Entwicklungsorientierte Transformation bei fragiler Staatlichkeit und Schlechter Regierungsführung*

(Development-Oriented Transformation in Conditions of Fragile Statehood and poor Government Performance)

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.oecd.org/dataoecd/4/38/43480415.pdf>

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.bmz.de/de/publikationen/reihen/strategiepapiere/konzept149.pdf>

Marc d'actuació de la cooperació per al desenvolupament d'Alemanya per a països en situació de fragilitat i definició del seu compromís multilateral en aquest àmbit. L'objectiu d'aquest marc d'actuació és utilitzar les estratègies i els instruments de la cooperació per al desenvolupament de tal manera que

contribueixin als processos de transformació de països en situació de fragilitat orientats cap al desenvolupament.

BMZ (2009): Förderung von Good Governance in der Deutschen Entwicklungspolitik

(Promotion of Good Governance in German Development Policy)

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/konzept178.pdf

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.bmz.de/de/publikationen/themen/gute_regierungsfuehrung/konzept172.pdf

Deutscher Entwicklungsdienst (DED) (2003): Zivile Konfliktbearbeitung und Friedensförderung. Das Engagement des DED im Zivilen Friedensdienst

(Civilian Conflict Transformation and Peace-Building. DED's Involvement in the Civil Peace Service)

Enllaç amb la versió anglesa:http://www.ded.de/fileadmin/scripts/download.php?path=uploads/tx_dedpublications/fachheft_zfd_eng.pdf&title=DEDforum%20Civilian%20Conflict%20Transformation%20and%20Peace-Building&PHPSESSID=d902bae3029446080549fd5c8c3ef763

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.ded.de/fileadmin/scripts/download.php?path=uploads/tx_dedpublications/fachheft_zfd.pdf&title=DEDforum%20Zivile%20Konfliktbearbeitung%20und%20Friedensf%C3%B6rderung&PHPSESSID=d902bae3029446080549fd5c8c3ef763

Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) (2002): Gewalt und Gewaltprävention. Grundfragen, Grundlagen, Ansätze und Handlungsfelder von Gewaltprävention und ihre Bedeutung für Entwicklungszusammenarbeit, Eschborn

(Peace-Building, Crisis Prevention and Conflict Management - Technical Cooperation in the Context of Crises, Conflicts and Disasters)

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.gtz.de/de/dokumente/en-crisis-prevention-and-conflict-management.pdf>

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www2.gtz.de/dokumente/bib/06-0210.pdf>

GTZ (2007): Peace and Conflict Assessment (PCA) - Ein methodischer Rahmen zur konflikt- und friedensbezogenen Ausrichtung von EZ-Massnahmen

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.gtz.de/de/dokumente/de-crisis-pca-2008.pdf>

GTZ, UNDG, UNDP, World Bank, BMZ (2004): *Practical Guide to Multilateral Needs Assessments in Post-Conflict Situations.*

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.unddr.org/tool_docs/PCNA.Tool_PostConflict_Needs_Assessment.pdf

Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) (2003): *Entwicklungszusammenarbeit als Friedenssicherung - Chancen und Grenzen*

Enllaç a la versió alemanya:

<http://www.nordsuedforumfrankfurtmain.de/Downloads/RingvorlesungWS2002-2003.pdf>

3.1.4. ENLLAÇOS D'INTERÈS

Deutsche Stiftung Friedensforschung – Fundació Alemanya de Recerca per a la Pau

Fundació creada l'any 2001 amb l'objectiu principal de fomentar la recerca en l'àmbit de la pau i els conflictes, tenint en compte especialment enfocaments interdisciplinaris. Dóna beques per consolidar la recerca en aquest àmbit i fomenta xarxes nacionals i internacionals.

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.bundesstiftung-friedensforschung.de/>

Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ)

La GTZ treballa la prevenció de crisis com a tema transversal. Pàgina oficial sobre la prevenció de crisis:

Anglès: <http://www.gtz.de/en/themen/uebergreifende-themen/898.htm>

Alemany: <http://www.gtz.de/de/themen/uebergreifende-themen/898.htm>

A part de la prevenció de crisis, la GTZ també treballa en l'àmbit de la bona governança

Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

Entitat d'execució de la cooperació financera d'Alemanya activa també en l'àmbit del *peacebuilding*.

Peacebuilding (anglès):

http://www.kfw-entwicklungsbank.de/EN_Home/Sectors/Developing_peace/index.jsp

Peacebuilding - Friedensentwicklung (alemany):

http://www.kfw-entwicklungsbank.de/DE_Home/Sektoren/Friedensentwicklung/index.jsp

Ministeri de Cooperació al Desenvolupament (BMZ)

(Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung - BMZ)

Peacebuilding (anglès):

http://www.bmz.de/en/what_we_do/issues/Peace/index.html

Peacebuilding - Frieden sichern (alemany):

http://www.bmz.de/de/was_wir_machen/themen/frieden/index.html

Llista de publicacions i enllaços d'interès (alemany):

<http://www.bmz.de/de/publikationen/index.html>

Llista de publicacions i enllaços d'interès (anglès):

<http://www.bmz.de/en/publications/index.html>

Servei Civil per a la Pau - Ziviler Friedensdienst (ZFD)

El Servei Civil per a la Pau és un programa finançat pel BMZ. El Govern i els actors no governamentals hi treballen conjuntament per prevenir la violència i fomentar la comprensió. En formen part les següents organitzacions, a través de les quals s'envien els professionals de la pau a les missions civils per a la pau arreu del món:

- Arbeitsgemeinschaft für Entwicklungshilfe (AGEH)
- Christliche Fachkräfte Internacional (CFI)
- Deutscher Entwicklungsdienst (DED)
- Internationaler Christlicher Friedensdienst (EIRENE)
- Dienste in Übersee/Evangelischer Entwicklungsdienst (EED)
- Forum Ziviler Friedensdienst (forumZFD)
- Weltfriedensdienst (WFD)
- Aktionsgemeinschaft Dienst für den Frieden (AGDF)

Les organitzacions membres del ZFD són responsables de la gestió dels projectes finançats i de la selecció i la preparació dels professionals. La Secretaria del ZFD és la peça de connexió entre el BMZ i els membres del ZFD. Canalitza les peticions d'ajut dels diferents membres al BMZ, en controla i justifica les despeses, etc.

L'objectiu del Servei Civil per a la Pau és fomentar mesures de les contraparts locals en regions de crisi que

- intentin prevenir conflictes violents (prevenció de crisis),
- ajudin a reforçar la resolució pacífica de conflictes (mitigació de violència),
- contribueixin –a través del desenvolupament d'estructures que promouen la pau després de conflictes– a assegurar la pau (*peacebuilding*).

El Servei Civil per a la Pau és un servei voluntari que compta amb la participació de persones amb experiència professional en l'àmbit del foment de la pau. Es va crear l'any 1999. Actualment hi ha 199 professionals que treballen per al ZFD en 50 països diferents.

Pàgina oficial:

<http://www.ziviler-friedensdienst.org/>

Universitat de Duisburg Essen - Institut per al Desenvolupament i la Pau (Institut für Frieden und Entwicklung - INEF)

Pàgina oficial:

<https://inef.uni-due.de/cms/>

Working Group on Development and Peace - Gruppe Friedensentwicklung (FriEnt)

El Grup de Treball Cooperació i Pau (Fri-Ent) és una associació de set organitzacions governamentals i no governamentals d'Alemanya que té com a objectiu la promoció de la pau en tots els àmbits de la cooperació per al desenvolupament. Les activitats principals de FriEnt inclouen fomentar l'aprenentatge, millorar les capacitats, donar consells i reforçar el *networking* i la cooperació dels seus membres.

Pàgina oficial:
<http://www.frient.de/>

3.2. ÀUSTRIA

3.2.1. LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ A ÀUSTRIA - UNA INTRODUCCIÓ

La política de cooperació per al desenvolupament austríaca (OEZA segons les seves sigles en alemany) ha viscut una sèrie de canvis al llarg dels darrers anys.

Als anys seixanta es van desenvolupar des de la cooperació privada els principis de cooperació per al desenvolupament estatal. Amb la Llei de Cooperació de l'any 1974 es va crear per primera vegada un marc legal per a la cooperació pública. En aquesta època, la cooperació austríaca estava marcada per les activitats d'entitats no governamentals. D'una vertadera política de cooperació per al desenvolupament només se'n pot parlar a partir de l'any 1992, quan es van concentrar els recursos destinats a activitats de cooperació per al desenvolupament en països i sectors prioritaris.

L'ingrés a la Unió Europea (UE) l'any 1995 va significar un procés d'internacionalització de la política de cooperació austríaca. A partir d'aquest moment, Àustria ha de coordinar la seva política amb la dels altres donants i amb la política de la UE en general. Per tant, comença a orientar-se cap als conceptes i les polítiques internacionalment reconeguts. El Ministeri responsable per a la formulació de la política de cooperació va ser primer el Ministeri d'Afers Exteriors i a partir de l'any 2007 el Ministeri per a Afers Europeus i Internacionals. L'any 2002 es va aprovar una nova Llei de Cooperació que té en compte els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni i les condicions de la cooperació internacional. Es pot constatar que des de l'ingrés a la UE la política de cooperació austríaca s'orienta cap a la cooperació per al desenvolupament comuna de la UE i les línies directives acordades al si del CAD i que l'objectiu principal és el compliment dels ODM.

Des del començament de l'any 2004 la gestió dels projectes i els programes de cooperació per al desenvolupament s'han traspassat a una Agència pròpia (Österreichische Gesellschaft für Entwicklungszusammenarbeit - ADA).

3.2.2. EL 'PEACEBUILDING' EN LA POLÍTICA AUSTRÍACA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

La Llei de Cooperació de l'any 2004 estableix tres objectius principals per a la cooperació per al desenvolupament austríaca: la reducció de la pobresa, la protecció del medi ambient i dels recursos naturals i la seguretat humana i la pau. Per tant, totes les activitats de cooperació han de contribuir a assolir aquests tres objectius principals.

L'OEZA sosté un enfocament holístic del foment de la pau i la resolució de conflictes en definir-los, conjuntament amb el foment dels drets humans, com a parts essencials de la bona governança. L'any 2006 es van elaborar els tres documents principals que posen les bases per al treball en aquest àmbit: l'estratègia de bona governança (OEZA, 2006a) i les línies directives dels drets humans i la resolució de conflictes i el foment de la pau (OEZA 2006).

DONES EN SITUACIÓ DE CONFLICTE

Dins de les activitats dirigides a la resolució de conflictes i el foment de la pau, la cooperació austríaca posa una atenció especial en el tema de les dones en situació de conflicte. Després d'organitzar una conferència sobre «Construcció de pau – apoderament de les dones» l'any 2006, en la qual es va discutir la posada en funcionament de la Resolució 1325 del Consell de Seguretat de Nacions Unides, l'any 2007 es va publicar el Pla d'Acció per posar a la pràctica aquesta resolució (BMeiA, 2007). L'OEZA col·labora estretament amb l'Institut Vienès per al Diàleg i la Cooperació Internacional (VIDC segons les seves sigles en anglès) en l'àmbit de les dones en situació de conflicte en fomentar l'elaboració d'estudis específics sobre la situació de les dones en conflictes violents en diferents països (per exemple, Afganistan, Etiòpia, Iraq, Kosovo, etc.).

RESUM

La cooperació austríaca encara és jove i es troba en procés de canvi. No s'han pogut trobar instruments que calgui destacar especialment en l'àmbit del *peacebuilding*. A part de l'enfocament especial en el tema de les dones en situació de conflicte, s'està començant a treballar també més profundament la relació entre missions internacionals de pau i el desenvolupament local, especialment a través del desenvolupament econòmic (OEZA, 2009a).

3.2.3. PRINCIPALS DOCUMENTS DEL GOVERN D'ÀUSTRIA EN RELACIÓ AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten - Österreichische Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (2006): *Friedenssicherung und Konfliktprävention - Leitlinien der Österreichischen Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit*
(*Peace-building and Conflict Prevention - Policy Document of the Austrian Development Cooperation*)

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.entwicklung.at/en/>

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/PD_Peacebuilding_o1.pdf

El foment de la pau i la seguretat humana és un dels tres objectius principals de la cooperació austríaca, tal com estableix la Llei de la Cooperació austríaca (reducció de la pobresa, protecció del medi ambient i dels recursos naturals i seguretat humana i pau). Amb les línies directives per al foment de la pau i la prevenció de crisis, la cooperació austríaca estableix les seves prioritats en aquest àmbit.

L'OEZA sosté un enfocament holístic del foment de la pau i la resolució de conflictes en definir-los, conjuntament amb el foment dels drets humans, com a parts essencials de la bona governança. Per tant, les línies directives per al foment de la pau i la prevenció de crisis s'han de veure dins del marc de l'estratègia per a la bona governança (vegeu Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten 2006a).

El document descriu els nous conflictes als quals la comunitat internacional s'està enfrontant actualment, els costos que tenen aquests conflictes i, a més, estableix la relació entre pau i desenvolupament i a la inversa. El paper que hauria de complir la cooperació per al desenvolupament en aquest àmbit és, segons la cooperació austríaca, la lluita contra les causes estructurals dels conflictes (pau «positiva») i la prevenció de conflictes violents.

El concepte principal en el qual es basa la cooperació austríaca en l'àmbit del foment de la pau i la resolució de conflictes és la seguretat humana. Identifica tres àmbits rellevants a l'hora de prevenir conflictes: la seguretat, la governança (dimensió política) i el desenvolupament social, econòmic i mediam ambiental. Encara que la cooperació austríaca destaca el caràcter civil de les seves accions en l'àmbit del foment de la pau i la resolució de conflictes, menciona també la col·laboració i la coordinació amb activitats diplomàtiques i militars. Perquè el foment de la pau pugui tenir èxit, s'hauria de coordinar amb els altres actors multilaterals, ser consistent i coherent amb la resta de les polítiques i les estratègies nacionals dels països afectats.

En les estratègies del país que desenvolupa la cooperació austríaca, tracta el tema del foment de la pau com a tema transversal (*mainstreaming*) i intenta fomentar la sensibilitat per als conflictes també en projectes/programes que no es porten a terme en situacions de conflicte (*conflict sensitiveness*).

La cooperació austríaca es basa en vuit principis per fomentar la pau i resoldre conflictes:

- Prevenció de conflictes com a part essencial de la lluita contra la pobresa.
- Prevenció proactiva de conflictes.
- Procediments sensibles als conflictes.
- Compromís a llarg termini.
- Pau «positiva» per eliminar les causes estructurals (*root causes*) dels conflictes.
- Integració d'aspectes de gènere.
- Importància de la societat civil.
- Foment del diàleg.

Les quatre línies principals d'actuació de la cooperació austríaca són les següents:

1. Procediments sensibles als conflictes i *mainstreaming* (*do no harm + Peace and Conflict Assessment- PCA*).
2. Reforçar les organitzacions locals que fomenten la pau.
3. Fomentar la reintegració, sobretot la reintegració psicològica i social i la reintegració econòmica (no tan sols per als soldats, sinó en general).
4. Foment de la justícia i els sistemes de seguretat (*Security System Reform*).

Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten - Österreichische Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (2006a): *Good Governance. Leitlinien der Österreichischen Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit*
(*Good Governance. Policy Document*)

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/PD_Good_governance_01.pdf

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/LL_Good_Governance.pdf

En aquesta estratègia sobre la Bona Governança en la política de cooperació austríaca es defineixen els conceptes, els principis i els sectors bàsics del treball en l'àmbit del foment de la *Good Governance* (GG). L'estratègia s'ha de veure conjuntament amb l'estratègia sobre drets humans i l'estratègia sobre prevenció de conflictes i foment de la pau (Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten, 2006). En aquest sentit, l'estratègia sobre GG defineix el «què», mentre que les altres dues estratègies defineixen el «com».

S'argumenta que els sistemes de mala governança i el no respecte dels drets humans representen factors de risc en el camí cap al desenvolupament humà. Per definir el concepte de la GG, l'estratègia es basa en l'acord de Cotonou. Parteix d'un enfocament més relacionat amb la democràcia, la legalitat i la constitucionalitat, així com en la participació que permeti treballar la GG respecte als resultats i els processos polítics i institucionals, però també respecte al paper de l'estat per al desenvolupament i la seva responsabilitat envers els ciutadans.

Els principis en els quals es basa la GG a Àustria són els següents:

- Participació, *ownership* i *empowerment*.
- Transparència i rendiment de comptes (*accountability*).
- *Mainstreaming* de la prevenció de conflictes en el sentit del *do no harm*.
- Lluita contra la corrupció.

Es treballa principalment en els següents sectors:

- Drets humans
- Democràcia
- Foment de la pau i prevenció de conflictes
- Legalitat i justícia
- Societat civil
- Reforma de l'administració i gestió de recursos públics

La GG representa un tema transversal en la política de cooperació d'Àustria que repercuteix sobre l'assoliment dels seus objectius principals i sobre els principis bàsics en els quals es basa la cooperació austríaca. Per tant, la GG representa al mateix temps un objectiu i un mètode per aconseguir els objectius principals de la cooperació austríaca. Àustria treballa la Bona Governança com a principi en els seus diferents sectors de treball (desenvolupament econòmic, protecció del medi ambient o aigua), però també com a sector específic d'intervenció. Per garantir la transversalitat del concepte, Àustria fa un esforç en fomentar la coherència de polítiques, entre altres factors, a través de fòrums interministerials.

Bundesministerium für Europäische und Internationale Angelegenheiten (BMeiA) (2008): *Dreijahresprogramm der Österreichischen Entwicklungspolitik 2008 bis 2010*
(Pla Director de la Cooperació Austríaca 2008 - 2010)

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.oefse.at/Downloads/eza/OEZA_Dreijahresprogramm_2008-2010.pdf

Els temes prioritaris per a la cooperació austríaca en els anys 2008-2010 són els següents:

- Aigua
- Desenvolupament rural
- Energia
- Desenvolupament del sector privat
- Educació i ciència i
- Governança

El darrer punt inclou seguretat i foment de la pau.

Àustria actua en diferents països o regions en situació de conflicte, postconflicte o fragilitat per als quals una de les prioritats és la governança i la prevenció de conflictes.

Un dels temes relacionats amb la prevenció i la resolució de conflictes al qual Àustria dóna molta importància és el tema de les dones en situació de crisi.

El Pla de Cooperació inclou un apartat sobre la coherència de polítiques, però no s'hi tracta el *peacebuilding*.

Bundesministerium für Auswärtige Angelegenheiten - Österreichische Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (2008): *Austrian Action Plan on Aid Effectiveness 2006 - 2010/11 - Review on Implementation of Paris Declaration Commitments - Report 2008*

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/ADC_Report_ACCRA_print_final_01.pdf

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/Aid_Effectiveness_final_01.PDF

Conjuntament amb els diferents criteris d'implementació de la declaració de París com són *ownership*, *alignment*, harmonització etc., aquest Pla d'Acció dedica un petit apartat als països en situació de fragilitat. Posa l'accent en el fet que els països fràgils són els que estan més lluny d'assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni. Relaciona seguretat amb desenvolupament sostenible i demana una resposta a llarg termini a nivell de tot el Govern (*whole-of-government approach*) i actuacions per fomentar l'*statebuilding* i el desenvolupament de capacitats (*capacity development*). Les regions i els països on Àustria centra les seves accions en l'àmbit del *peacebuilding* són els Balcans (Kosovo i Bòsnia).

3.2.4. SELECCIÓ D'ALTRES DOCUMENTS RELACIONATS AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I LA CONSTRUCCIÓ DE LA PAU

OEZA (2006): *Building Peace - Empowering Women. Gender Strategies to make UN Security Council Resolution 1325 work.* Public Meeting and Symposium. Vienna 6-7 April 2006. Conference Proceedings

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/LL_Buildung_peace_empowering_women.pdf

Bundesministerium für Europäische und Internationale Angelegenheiten (BMeiA) (2007): *Österreichischer Aktionsplan zur Umsetzung von VN-Sicherheitsresolution 1325*

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.entwicklung.at/uploads/media/Oesterreichischer_Aktionsplan.pdf

Pla d'Acció austríac per posar en pràctica la Resolució 1325 del Consell de Seguretat de Nacions Unides. Els objectius principals del Pla d'Acció són els següents:

- Reforçar la participació de les dones en mesures que fomenten la pau i resolen conflictes, especialment a través del foment d'iniciatives locals de dones per a la pau.
- Prevenció de violència de gènere i protecció de les necessitats i els drets de les dones i les nenes en el marc de les missions de pau o humanitàries i en els camps de refugiats.
- Augmentar el percentatge de dones que participen en les missions austríaques per a la pau i en càrrecs de decisió en les organitzacions internacionals i austríaques.

Per al seguiment d'aquest Pla d'Acció s'estableix un grup de treball amb representants dels diferents ministeris involucrats.

OEZA (2009): *Fokus: Frauen. Gender und Bewaffnete Konflikte*
(Dones. Gènere i conflictes violents)

Enllaç amb la versió alemanya:
http://www.entwicklung.at/uploads/media/Fokus_Gender_und_Konflikt_Oktober_2009_final_02.PDF

OEZA (2009a): *International Peace Operations and Local Society*

Enllaç amb la versió anglesa:
http://www.entwicklung.at/uploads/media/Int_peace_operations_and_local_society_Sept2009_03.pdf

3.2.5. ENLLAÇOS D'INTERÈS

Cooperació austríaca - Österreichische Entwicklungszusammenarbeit

Portal de la cooperació austríaca - Pàgina oficial:
<http://www.entwicklung.at/>

Österreichische Friedensdienste (OEFD)

Pàgina oficial:
<http://www.oefd.at/>

Österreichisches Studienzentrum für Frieden und Konfliktlösung (ÖSFK)

Austrian Study Center for Peace and Conflict Resolution (ASPR)

Pàgina oficial:
<http://www.aspr.ac.at/aspr/>

Wiener Institut für internationalen Dialog und Zusammenarbeit (Vienna Institute for International Dialogue and Cooperation - vidc)

Pàgina oficial:
<http://www.vidc.org/>

3.3. GRAN BRETANYA

3.3.1. EL 'PEACEBUILDING' EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT DE LA GRAN BRETANYA

Fins al principi del nou segle, les intervencions principals de la Gran Bretanya per contribuir al *peacebuilding* es van desenvolupar en els àmbits de la governança, la reforma del sector de la seguretat, els processos de pau i la millora de les capacitats de les institucions multilaterals (DFID, 2003b). Per al Govern de la Gran Bretanya, moltes activitats de *peacebuilding* es tracten sota el concepte de prevenció de conflictes (*conflict prevention*). Encara que fins a l'any 1999 el terme *peacebuilding* es va definir com una activitat post-conflicte, mentre que la «prevenció de conflictes» es considerava com una activitat d'abans que un conflicte esclatés, es pot constatar que en general als

diferents documents del Govern de la Gran Bretanya els dos conceptes s'utilitzen gairebé com a sinònims i es refereixen tant a activitats d'abans, com de durant i de després del conflicte. «*Conflict prevention can take place at any stage of the conflict cycle and is integral to peace-building*» (DFID, 2006).

Els primers documents que cal destacar en el camí cap a una estratègia britànica de *peacebuilding* són els dos *White Papers*, *Eliminating World Poverty: a challenge for the 21st century* (1997) i *Eliminating World Poverty: making globalisation work for the poor* (2000), que dediquen una part al tema de la prevenció de conflictes i a la seguretat. En el cas del *White Paper* de l'any 1997, la prevenció de conflictes es relaciona, sobretot, amb l'estabilitat política i la cohesió social, mentre que l'any 2000 es fa més èmfasi en la necessitat de promoure governs efectius. No obstant això, les línies de treball que es proposen en aquests documents encara són molt genèriques, fet que també va constar en l'informe del Grup Utstein del qual formava part la Gran Bretanya, en criticar que, com als altres governs, també al Govern britànic li faltava una estratègia concreta per al *peacebuilding*.

No va ser fins a l'any 2005 que el DFID va elaborar dues estratègies relacionades d'alguna manera o altra amb el *peacebuilding*: *Fighting poverty to build a safer world. A strategy for security and development* (2005) i *Why we need to work more effectively in fragile states* (2005a). Amb aquestes dues estratègies es van posar les bases del que fins avui en dia es pot considerar com a prioritat de la Gran Bretanya pel que fa al *peacebuilding*: l'estreta relació que existeix entre pau i desenvolupament i la lluita contra els estats fràgils. La Gran Bretanya concentra les seves activitats de *peacebuilding* majoritàriament a fomentar la creació d'estats que denomina capaços, responsables i receptius (*Capable, Accountable and Responsive (CAR) states*). També el *White Paper, Eliminating World Poverty: making governance work for the poor*, que es va publicar l'any 2006 i que se centra en la bona governança, mostra com el DFID proposa lluitar contra els conflictes violents a través de la construcció i el foment d'estats eficients.

Aquesta prioritat es demostra encara més al *White Paper, Eliminating World Poverty: building our common future* (DFID, 2009), més recent, i en l'*emerging policy paper Building the State and Securing the Peace* (DFID, 2009a). En aquests dos documents es presenta un nou enfocament integrat que combina l'*statebuilding* i el *peacebuilding*. Partint de la base dels *10 Principles for Good International Engagement in Fragile States and Situations* establerts pel CAD l'any 2007, el DFID reconeix la necessitat d'un canvi d'enfocament. Segons els principis del CAD, les respostes dels països donants en països afectats per conflictes o estats fràgils s'han de centrar en la construcció d'estats i societats pacífics, recomanació que el DFID intenta concretar amb aquest enfocament integral entre *statebuilding* i *peacebuilding*.

TEMES PRIORITARIS

A part de la prioritat de fomentar la creació d'estats eficients que siguin capaços de gestionar conflictes d'una manera constructiva sense violència, als documents i a les estratègies de *peacebuilding* del Govern de la Gran Bretanya destaquen els següents temes.

Des de fa molts anys, la Gran Bretanya fomenta la coordinació i la coherència per prevenir conflictes violents, fet que també es demostra en tota una sèrie

d'instruments de coordinació del Govern de la Gran Bretanya que es descriuran més endavant. Sobretot la necessitat de millorar la coordinació entre els departaments responsables de la cooperació per al desenvolupament, la defensa i la diplomàcia, és a dir el Departament per a la Cooperació Internacional (Department for International Development –DFID), el Foreign and Commonwealth Office (FCO) i el Ministeri de Defensa (MOD segons les seves sigles en anglès), es destaca en totes les estratègies.

Un altre tema que cal destacar és l'enfocament regional que des de la Gran Bretanya s'intenta donar a les iniciatives de prevenció i resolució de conflictes. Reconeixent els efectes regionals que poden tenir els diferents conflictes, el DFID prioritza treballar *peacebuilding* a un nivell regional on sigui possible.

INSTRUMENTS QUE CAL DESTACAR

El Govern de la Gran Bretanya va desenvolupar diversos instruments de coordinació dins del seu Govern per millorar les respostes a situacions de conflictes violents. Un dels instruments més destacats en aquest sentit són els *Conflict Prevention Pools*, concretament l'*Africa Conflict Prevention Pool* (ACPP) i el *Global Conflict Prevention Pool* (GCPP), que es van establir l'any 2001. L'objectiu principal d'aquests *Conflict Prevention Pools* és augmentar la col·laboració i la cooperació entre el DFID, l'FCO i el MOD, donant suport a la implementació de les prioritats acordades conjuntament, combinant programes de desenvolupament, diplomàcia i defensa. Serveixen com a instrument financer per promoure activitats de prevenció de conflictes a llarg termini, tant a través de programes regionals com a través de programes temàtics que tracten temes transversals de la prevenció de conflictes. Els *Pools* disposen d'un finançament específic i informen de manera separada el Parlament. Per a l'any 2009/2010, el *Conflict Pool* té un pressupost de 171 milions de lires. El repte més gran dels *Conflict Prevention Pools* és compaginar tres departaments amb objectius diferents. Des del DFID l'objectiu principal que es persegueix és el compliment dels ODM. El que vol assolir el FCO és una Gran Bretanya segura dins d'un món cada vegada més pacífic, mentre que l'objectiu principal del MOD és la seguretat.

Un altre mecanisme de coordinació que cal ressaltar és la Unitat d'Estabilització (Stabilisation Unit), abans Unitat de Reconstrucció Postconflicte (Post Conflict Reconstruction Unit), creada l'any 2004 i remodelada l'any 2007. És també una unitat tridepartamental, gestionada de manera conjunta entre el DFID, l'FCO i el MOD. L'objectiu d'aquesta unitat és permetre millorar el treball conjunt del Govern de la Gran Bretanya per donar suport a països en situacions de postconflicte. La unitat ajuda els països a disposar ràpidament de capacitats civils necessàries per a un entorn estable després d'una guerra, com a base imprescindible per poder començar amb la reconstrucció.

Un darrer instrument que es vol destacar és la recerca sobre temes de *peacebuilding*, prevenció i resolució de conflictes que el DFID finança a través de Research for Development. Amb estudis en aquests àmbits, la Gran Bretanya aporta coneixement i reflexions als fòrums internacionals i fomenta una major comprensió dels conflictes i els possibles mecanismes per a la seva resolució.

3.3.2. PRINCIPALS DOCUMENTS DEL GOVERN DE GRAN BRETANYA EN RELACIÓ AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

DFID (1997): *Eliminating World Poverty: A Challenge for the 21st century*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20050404190659/http://www.dfid.gov.uk/Pubs/files/whitepaper1997.pdf>

DFID (2000): *Eliminating World Poverty. Making Globalisation Work for the Poor*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/whitepaper2000.pdf>

DFID (2005): *Fighting Poverty to Build a Safer World. A Strategy for Security and Development*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/securityforall.pdf>

Aquesta estratègia es basa en la convicció que la seguretat és una necessitat global i que els països han de col·laborar en la seva millora. Es basa, a més, en el fet que seguretat i desenvolupament estan relacionats estretament. Parteix del reconeixement que fins ara la reducció dels conflictes i la seguretat de les persones no han estat gaire treballades en els diferents programes i en les relacions amb els països socis des del DFID. Per fer front a aquesta mancança, l'estratègia *Fighting Poverty to Build a Safer World* analitza les relacions entre seguretat i desenvolupament i proposa formes en les quals el sistema internacional pot actuar de manera més efectiva. Explica també quines són les prioritats del DFID en aquest àmbit.

Quant a la definició de seguretat, el DFID distingeix entre seguretat estatal i seguretat personal, referint-se a la seguretat física de les persones. Demuestra que les persones empobrides són les que més pateixen i les que estan més afectades per la inseguretat i que en estats amb un producte interior brut (PIB) reduït la possibilitat que hi hagi una situació de conflicte violent és més elevada que en països amb un PIB elevat.

Els conceptes claus que cal fomentar per millorar la seguretat i contribuir d'aquesta manera al desenvolupament humà i sostenible són, entre d'altres, la coordinació i la coherència. El DFID demostra que l'ajut per si sol no és suficient i que cal una coordinació estreta entre els departaments de la cooperació al desenvolupament, defensa i diplomàcia.

Un aspecte en el qual s'insisteix en aquesta estratègia és que, d'una banda, «*money spent on reducing poverty is money spent for a more secure world*», però que, de l'altra, millorar la seguretat sempre ha d'estar lligat a

eradicar la pobresa i no a lluitar contra amenaces globals que afecten la Gran Bretanya (això s'ha de finançar amb diners provinents d'altres fonts, no amb l'AOD).

DFID (2005a): *Why We Need to Work more Effectively in Fragile States*

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.jica.go.jp/cdstudy/library/pdf/20071101_11.pdf

«*Fragile states are the hardest countries in the world to help develop*», aquesta és una de les tesis principals en les quals es basa aquest *Policy Paper* del DFID sobre la necessitat de treballar de manera més efectiva en estats en situacions de fragilitat. Després de definir el que des de la Gran Bretanya s'entén per un estat fràgil, es fa referència a les raons perquè fins ara l'ajut oficial per al desenvolupament no ha pogut millorar la situació dels estats fràgils. Segons el DFID, això es deu, entre altres raons, al fet que no s'hi va destinar suficient ajut, que l'ajut es va donar en els moments equivocats o que l'ajut ha estat inefectiu, a causa de projectes que no estaven coordinats, a la incapacitat dels estats fràgils de complir els criteris i les condicions de l'ajut o pel fet que els estats fràgils no poden absorbir grans quantitats d'ajut de manera ràpida.

Per treballar en estats fràgils, el Govern de la Gran Bretanya proposa el següent:

- *Early warning systems.*
- Una millor comprensió de la situació política.
- Una coordinació amb altres departaments, ja que la cooperació per al desenvolupament per si sola no és suficient.

El DFID es compromet a dotze prioritats per treballar amb estats fràgils:

- Fomentar un nou marc internacional sobre com treballar amb estats fràgils.
- Revisar l'ajut destinat a estats fràgils.
- Augmentar les capacitats d'anàlisi per comprendre millor les situacions de fragilitat.
- Formular expectatives realistes i fomentar un compromís a llarg termini.
- Coordinar les activitats amb els altres departaments del Govern de la Gran Bretanya.
- Treballar més a nivell regional.
- Col·laborar amb la societat civil per millorar la salut i l'educació.
- Coordinació amb tots els actors involucrats.
- Formular demandes realistes per als governs dels estats fràgils.
- Millorar la relació entre ajut humanitari i cooperació per al desenvolupament.
- Identificar maneres de donar més bon ajut a estats fràgils.
- Assegurar que, a nivell internacional, es porten a terme les polítiques «correctes» per als estats fràgils.

DFID (2006): *Eliminating World Poverty - Making Governance Work for the Poor*

Enllaç amb la pàgina web sobre el Llibre Blanc:

<http://www.official-documents.gov.uk/document/cm68/6876/6876.pdf>

En aquest Llibre Blanc, *Eliminating World Poverty - Making Governance Work for the Poor*, com ja demostra el títol, el Govern de la Gran Bretanya destaca la bona governança. L'objectiu principal per reduir la pobresa és crear estats efectius i millorar la seva governança. Molts dels temes que es presenten com a prioritaris en aquest sentit estan estretament relacionats amb la lluita contra el conflicte violent.

Entre les altres prioritats temàtiques que estableix el Llibre Blanc –creixement econòmic, invertir en les persones, canvi climàtic i reforma del sistema internacional de cooperació per al desenvolupament–, trobem un capítol dedicat a la pau i la seguretat. El DFID argumenta que sense seguretat no hi ha desenvolupament i veu dos reptes principals per a la prevenció de conflictes:

- Ajudar els països socis a construir institucions efectives i responsables que proveïxin seguretat i justícia als empobrits.
- Assegurar que la comunitat internacional crea capacitats per prevenir i afrontar conflictes, sobretot a través d'una millor comprensió dels conflictes (*early warning- early action*).

Destaca també la necessitat de complir amb el compromís establert al si de les Nacions Unides sobre la responsabilitat de protegir (*responsibility to protect*).

DFID (2006): *Preventing Violent Conflict (Policy paper)*

Versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/preventing-conflict.pdf>

Aquest *Policy paper* sobre la prevenció de conflictes violents es basa en la idea de treballar per resoldre els problemes que contribueixen al conflicte violent en lloc de treballar sobre els efectes causats per la violència. La cooperació per al desenvolupament s'ha de centrar, en aquest sentit, en els canvis estructurals a llarg termini que –si la política funciona– redueixen el risc subjacent que un conflicte violent es produeixi.

El document estableix tres objectius principals. El primer objectiu és posar més èmfasi en la prevenció de conflictes fixant-se en les causes subjacents als conflictes, com poden ser l'exclusió social, la iniquitat o la discriminació de diferents col·lectius de la societat. A més a més, es vol contribuir a millorar les formes de gestionar els conflictes.

El segon objectiu que estableix la política és millorar l'efectivitat de les respostes als conflictes armats. Per tant, es considera primordial abordar les causes subjacents als conflictes i es destaca també la importància de gestionar de manera ràpida i efectiva la transició de l'ajut humanitari a la cooperació per al desenvolupament a llarg termini. A més, el DFID promou les institucions internacionals per millorar les respostes als conflictes armats.

El tercer objectiu fa referència al fet d'assolir que totes les activitats de cooperació per al desenvolupament siguin sensibles als conflictes. «*We will ensure that development work takes better account of its possible effect on conflict*» (pàg. 28), també en països que actualment no es troben en situacions de conflicte violent. Cal reduir el potencial de la cooperació per al desenvolupament per causar dany i augmentar els seus beneficis. L'anàlisi dels conflictes forma part de les estratègies de país que elabora el DFID, així com dels *Country Governance Assessments* que es porten a terme.

DFID (2009): *Eliminating World Poverty: Building our Common Future*

Enllaç amb la pàgina web sobre el Llibre Blanc:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.dfid.gov.uk/Documents/whitepaper/building-our-common-future.pdf>

Chapter 4: Building Peaceful States and Societies

Al seu darrer Llibre Blanc, *Eliminating World Poverty: Building a Common Future*, el Govern de la Gran Bretanya dedica un capítol sencer al tema del foment de la pau. El títol del capítol demostra l'enfocament específic de la Gran Bretanya, ja que estableix una relació estreta entre *peacebuilding* i *statebuilding*.

Com la majoria dels països del CAD, també la Gran Bretanya argumenta que no es pot eradicar la pobresa sense posar una especial atenció en els països en situació de conflicte o fragilitat, ja que en aquests països els serveis bàsics com la seguretat, l'educació o la sanitat no estan garantits. En aquest sentit, el Govern britànic intenta assolir la creació d'estats competents, responsables i sensibles –«*To reduce poverty effectively, and allow each person to achieve their full potential, we need states that are capable, accountable and responsive and where a flourishing civil society empowers citizens to realise their rights*» (pàg. 69)– i proposa un nou enfocament que se centra directament en el que fa fràgils els estats i alimenta la violència.

Per als propers anys s'estableixen cinc línies de treball principals. Les primeres tres es refereixen a diferents sectors/àmbits del foment de la pau, mentre que les altres dues fan referència a instruments i mètodes per augmentar l'eficiència de les activitats portades a terme.

La primera línia consisteix en el foment d'estats i societats pacífics com a base per al desenvolupament sostenible. Per contribuir a aquest objectiu, un 50% del total de l'AOD bilateral es destinarà a països en situacions de fragilitat.

El segon àmbit que destaca el Llibre Blanc és prioritzar la seguretat i la justícia com a serveis bàsics. «*The UK government's vision is that everyone – without discrimination – should have access to appropriate, affordable and accountable services that protect their rights, keep their families safe and resolve disputes fairly and promptly*» (pàg. 75). Un dels aspectes clau en aquest sentit és lluitar contra la violència de gènere i oferir protecció a les dones. Les reformes del sector de seguretat són un altre àmbit principal que es vol ressaltar segons el Llibre Blanc. La Gran Bretanya destaca la importància d'una efectiva col·laboració internacional en aquest àmbit.

Com a tercer àmbit principal d'actuació, el Llibre Blanc destaca que cal assegurar oportunitats econòmiques i gestionar els recursos naturals de tal manera que no fomentin la fragilitat i els conflictes.

La quarta prioritat que estableix el Llibre Blanc és la coordinació efectiva a través dels diferents departaments del Govern. En aquest sentit es proposa, entre d'altres, desenvolupar estratègies a nivell de tot el Govern per a estats en situacions de fragilitat i situacions de conflicte en general, així com augmentar l'expertesa civil per a situacions de conflicte.

Per últim es vol millorar la coordinació internacional a través de la millora en la gestió de les missions de pau de les Nacions Unides, la inversió en les capacitats de la Unió Africana per donar suport a operacions de pau, l'augment de fons destinats al Peacebuilding Fund de les Nacions Unides, així com la pressió a les Nacions Unides, el Banc Mundial i la Unió Europea per acordar rols i responsabilitats clars en països fràgils i en situacions de conflicte i assegurar d'aquesta manera una major coordinació internacional. A més a més, destaca el suport per a la implementació de l'acord internacional sobre la responsabilitat de protegir (Responsibility to Protect).

DFID (2009a): *Building the State and Securing the Peace* (Emerging Policy Paper).

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.gsdrc.org/docs/open/CON64.pdf>

Enfocament integral de *statebuilding* i *peacebuilding*. Partint de la base dels *10 Principles for Good International Engagement in Fragile States and Situations* establerts pel CAD l'any 2007, el DFID reconeix la necessitat d'un canvi d'enfocament. Segons els principis del CAD, les respostes dels països donants en països afectats per conflictes o estats fràgils s'han de centrar en la construcció d'estats i societats pacífics. Cada vegada es reconeix més la relació que hi ha entre *statebuilding* i *peacebuilding*.

El DFID defineix l'*statebuilding* com «*strengthening the relationship between the state and society, and developing effective ways to mediate this relationship*» (pàg. 4). En aquest sentit, el DFID promou el desenvolupament de «*Capable, Accountable and Responsive (CAR) states*», centrant-se en tres elements principals de l'*statebuilding*: crear les bases polítiques i els rols del joc polític (*political settlement*), desenvolupar les funcions de sobreviure que consoliden l'autoritat de l'Estat i prestar les funcions bàsiques esperades per la societat.

El *peacebuilding* es defineix com un «*process that facilitates the establishment of positive peace,⁸ and tries to prevent violence by addressing the causes of conflict through reconciliation, institution building and political and economic transformation*» (pàg. 9). Reconeix que tant *state* com *peacebuilding* són processos interns que només els poden aconseguir els mateixos actors del conflicte. Per fomentar el *peacebuilding*, el DFID proposa treballar en tres àmbits:

8. «*Social peace, respect for the rule of law and human rights, and social and economic development, supported by dynamic and representative political institutions capable of managing change and resolving disputes without resorting violent conflict*» (pàg. 9).

- Processos de pau que incloguin totes les parts (*inclusive*).
- Mecanismes de resolució de conflictes, és a dir, promoure la capacitat institucional per a la resolució de conflictes.
- Causes del conflicte.

L'enfocament integrat de *state* i *peacebuilding* ajunta quatre objectius:

- Fomentar bases polítiques que no excloguin cap actor o grup de la societat.
- Treballar les causes del conflicte i crear mecanismes de resolució de conflictes.
- Desenvolupar funcions de sobreviure estatal.
- Respondre a les expectacions de la ciutadania.

A nivell operatiu es proposa prioritzar i dissenyar intervencions que fomentin els quatre objectius, garantir un compromís a llarg termini (dècades, no anys), tenir en compte els impactes polítics causats a través de les intervencions, treballar a nivell regional, adaptar els instruments de l'ajut i mesurar el progrés.

3.3.3 . SELECCIÓ D'ALTRES DOCUMENTS RELACIONATS AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I LA CONSTRUCCIÓ DE PAU

**DFID, Foreign & Commonwealth Office, Ministry of Defence (2003):
The Global Conflict Prevention Pool - A Joint UK Government Approach to Reducing Conflict, London**

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.dfid.gov.uk/pubs/files/global-conflict-prevention-pool.pdf>

El *Global Conflict Prevention Pool* i l'*Africa Conflict Prevention Pool* es van establir des del Govern de Gran Bretanya l'any 2001 per reduir el nombre de persones arreu del món que estaven afectades per conflictes i disminuir, en general, el nombre de conflictes violents. Aquest informe analitza el treball realitzat pels *Prevention Pools* els primers dos anys de la seva existència.

Els *Conflict Prevention Pools* van néixer de la *joined-up*, una iniciativa del Govern que anima els departaments a integrar les seves polítiques i els seus programes. Fins a l'any 2001, el DFID, l'FCO i el MOD van participar individualment en diferents accions per fomentar la pau, cadascun fent front al seu àmbit específic. Amb la introducció dels *Conflict Prevention Pools*, aquests tres departaments treballen de manera conjunta desenvolupant polítiques conjuntes i coordinant la seva feina amb l'objectiu de maximitzar els impactes de les seves intervencions.

Treballar de manera conjunta ajuda, entre d'altres, a realitzar anàlisis dels conflictes més detallades i consistents, així com a establir un enfocament més integral per desenvolupar i posar en pràctica programes *in situ*.

En el moment d'elaborar aquest informe, els *Conflict Prevention Pools* van tenir diferents estratègies per països (Afganistan, Nepal, Sri Lanka, etc.), per àmbits (reforma del sector de seguretat i armes lleugeres) i per treball a nivell internacional (estratègia per a les Nacions Unides, la UE, etc.).

DFID (2003a): *Tackling Poverty by Reducing Violent Conflict*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/tacklingpovredviolence.pdf>

Resultats d'un seminari organitzat pel DFID l'any 2003 per analitzar les relacions existents entre la disponibilitat d'armes i la pobresa. Amb les recomanacions que es formulen en aquest document es vol contribuir a ajudar els governs arreu del món a reduir la violència armada que en tants casos impedeix el creixement econòmic i el desenvolupament sostenible dels països.

DFID (2003b): *Review of the UK Government Approach to Peacebuilding and Synthesis of Lessons Learned from UK Government Funded Peacebuilding Projects 1997 - 2001 - Contribution fo the Joint Utstein Study of Peacebuilding*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/total-utstein.pdf>

DFID (2003c): *Understanding and supporting security sector reform*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20070205130804/http://www.dfid.gov.uk/Pubs/files/supportingsecurity.pdf>

Austin, Greg; Chalmers, Malcom (2004): *Evaluation of the Conflict Prevention Pools – Portfolio Review*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/evaluation/ev647portfolio.pdf>

Ball, Nicole (2004): *Evaluation of the Conflict Prevention Pools - The Security Sector Reform Strategy*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/evaluation/ev647portfolio.pdf>

DFID (2004): *UK Policy and Strategic Priorities on Small Arms and Light Weapons 2004 – 2006*

Enllaç amb la versió anglesa:

http://kms1.isn.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/7080/ipublicationdocument_singledocument/013a9417-1173-472f-bf1b-ce6be31e60df/en/doc_7087_290_en.pdf

DFID (2007): Africa Conflict Prevention Programme - Annual Report 2007/2008

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/ACCP-overview.pdf>

3.3.4. ENLLAÇOS D'INTERÈS

Control Arms Campaign

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.controlarms.org/>

Global Facilitation Network for Security Sector Reform

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.ssrnetwork.net/index.php>

International Alert (abans Peaceworkers UK)

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.international-alert.org/ourwork/traininglearning/overview>

International Alert és una organització independent de foment de la pau que treballa per fomentar les condicions que permeten una pau i una seguretat estables en comunitats afectades per conflictes violents. Treballa en més de vint països, tant directament amb les persones afectades pels conflictes violents com a nivell dels governs, la UE o les Nacions Unides per fomentar polítiques i pràctiques per crear una pau sostenible. L'enfocament d'International Alert pel que fa al *peacebuilding* combina el treball de *lobby* d'alt nivell amb el treball a les bases.

Mines Advisory Group (MAG)

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.maginternational.org/>

Research for Development (R4D)

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.dfid.gov.uk/R4D/>

Stabilisation Unit (DFID)

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.stabilisationunit.gov.uk/>

La Unitat d'Estabilització és una unitat conjunta del DFID, l'FCO i el MOD que té com a objectiu donar suport als estats fràgils i a països en situacions de postconflicte per tal de:

- prevenir i reduir la violència
- protegir les persones i les institucions claus

- promoure un procés polític que va dirigit a crear una major estabilitat i
- preparar per a polítiques no violentes i un desenvolupament a llarg termini.

El treball de la unitat es basa tant en expertesa militar com civil.

Westminster Foundation for Democracy

Enllaç amb la pàgina oficial:

http://www.wfd.org/pages/home.aspx?i_PageID=1811

3.4. NORUEGA

3.4.1. EL PEACEBUILDING EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT DE NORUEGA

Noruega forma part del grup Utstein, i, conjuntament amb Alemanya, Gran Bretanya i Holanda, l'any 2003 va elaborar el denominat informe Utstein, que avalua les polítiques i les activitats d'aquests quatre països en l'àmbit del *peacebuilding*. Una de les recomanacions més importants de l'informe Utstein va ser la necessitat de dotar-se de marcs estratègics per treballar el foment de la pau i la resolució de conflictes d'una manera més coordinada i amb una visió i una missió clares. Com a resposta a aquesta recomanació, en el document marc de la política de cooperació per al desenvolupament, *Fighting Poverty Together* (Norwegian Ministry of Foreign Affairs, 2004a), resposta del Govern de Noruega a la lluita contra la pobresa i al compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, el *peacebuilding* es va establir com a àmbit prioritari d'actuació. Basada en les propostes i els conceptes establerts en aquesta estratègia global, l'any 2004 Noruega es va dotar d'una estratègia per al foment de la pau des d'una perspectiva de desenvolupament en elaborar l'*Strategic Framework - Peacebuilding - a Development Perspective* (Norwegian Ministry of Foreign Affairs, 2004).

TEMES PRIORITARIS I INSTRUMENTS QUE CAL DESTACAR

L'estratègia de *peacebuilding* de Noruega se centra principalment en els següents conceptes claus: cal treballar el foment de la pau des d'un enfocament global (*comprehensive approach*), cal fomentar la coherència de polítiques, ja que no tan sols la cooperació per al desenvolupament actua en situacions de conflicte i crisi, i cal millorar la coordinació entre tots els actors involucrats, tenint en compte la millora de la divisió del treball. Noruega aposta per una pau sostenible i posa èmfasi en la prevenció de conflictes.

Com a instruments es poden destacar els següents:

Unit for Peace and Reconciliation

Des de l'any 2002 el Ministeri d'Afers Exteriors del Govern de Noruega compta amb una Unitat per a la Pau i la Reconciliació (Unit for Peace and Reconciliation) que avalua els processos de pau en els quals ha estat involucrada Noruega per poder treure lliçons apreses i millorar l'impacte i els resultats de

les activitats relacionades amb el foment de la pau. Dins de l'Agència Noruega de Cooperació Al Desenvolupament (Norwegian Agency for Development Cooperation - Norad) existeix, a més, un *peacebuilding desk*.

Transitional Assistance

Per millorar la connexió entre l'ajut humanitari i la cooperació per al desenvolupament, el Govern de Noruega disposa d'un instrument financer que denomina *Transitional Assistance*. Aquesta partida pressupostària es va introduir l'any 2002 i es destina exclusivament per a despeses en activitats relacionades amb el *peacebuilding*. L'objectiu principal és poder preveure una assistència ràpida per a mesures de *peacebuilding*.

Crisis Response Pool

Per últim, es pot destacar el Crisis Response Pool com a instrument d'assistència tècnica. Aquest grup d'experts està format per trenta persones de l'àmbit legal i judicial (entre elles jutges, advocats, policies...) i dona assistència tècnica especialitzada als sectors de la justícia, la policia i les presons.

3.4.2. PRINCIPALS DOCUMENTS DEL GOVERN DE NORUEGA EN RELACIÓ AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

Norwegian Ministry of Foreign Affairs (2004): *Strategic Framework - Peacebuilding - a Development Perspective*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/Utvikling/peace-engelsk.pdf>

L'estratègia de *peacebuilding* del Ministeri d'Afers Exteriors de Noruega representa el primer document estratègic en l'àmbit del *peacebuilding* del Govern de Noruega. Es pot veure com a resposta a les recomanacions de l'informe Utstein (vegeu Smith, 2003), que detecta una falta de marcs estratègics en l'àmbit del *peacebuilding* a tots els països que formen el Grup Utstein i es basa en les idees principals presentades a la política global per lluitar contra la pobresa del Govern de Noruega (2004a).

Estableix la prevenció de conflictes i la construcció de pau que, segons l'estratègia, inclou «*making, keeping and building peace*» com a prioritat de la política exterior de Noruega, tenint en compte la política de cooperació per al desenvolupament. Segons Noruega les activitats de *peacebuilding* només poden tenir èxit en el marc d'una política exterior coherent en la qual la cooperació per al desenvolupament té un paper important. Això representa un canvi de paradigma com expressa el Ministeri d'Afers Exteriors, ja que «*Norwegian development assistance was for many years regarded as a form of assistance largely separated from wars and crises. It was peacekeeping operations and humanitarian assistance that were regarded as the tools to be used in connection with violent conflict*» (2004a, 193).

L'objectiu principal que estableix l'estratègia és contribuir a assolir una pau estable i sostenible dins els estats i entre els estats. En aquest sentit, la prevenció de conflictes representa un paper destacat. Noruega treballa a nivell bilateral, regional i multilateral, així com en situacions de conflictes emergents, en situacions de conflicte i de postconflicte. Segons el Ministeri d'Afers Exteriors de Noruega, el *peacebuilding* s'ha de basar en els tres següents

conceptes claus per poder tenir èxit: un enfocament global (*comprehensive approach*), una coherència de polítiques i una coordinació entre tots els actors implicats, tant a nivell nacional com internacional. Noruega aposta, a més, per una divisió de treball eficient entre els països donants.

L'estratègia es basa principalment en les tres dimensions del *peacebuilding* (seguretat, desenvolupament polític i desenvolupament social i econòmic) per a les quals es presenten tota una llista d'activitats i objectius que Noruega vol assolir en cada dimensió. A causa de les semblances entre les moltes activitats de *peacebuilding* i les activitats de cooperació per al desenvolupament normal, es destaca la necessitat de planificar les activitats amb una alta sensibilitat davant dels conflictes.

A part d'aquestes activitats i àmbits principals d'actuació, l'estratègia presenta també una llista de *good donor*, pràctiques en les quals Noruega basa la seva actuació en l'àmbit del *peacebuilding* i que s'haurien de tenir en compte a l'hora de planificar i executar activitats de resolució de conflictes i foment de la pau.

- *National ownership* i coordinació i harmonització dels països donants: Noruega aclareix que la responsabilitat principal per resoldre una situació de conflicte recau sobre els actors involucrats en el conflicte. No obstant això, la comunitat internacional pot ajudar a crear competències, capacitats i institucions per ajudar a resoldre el conflicte.
- Dones i nens: l'enfocament dels drets humans, especialment relacionat amb els drets de les dones i dels nens i altres grups marginats, ha d'estar present de manera transversal (*mainstreaming*) en totes les activitats de *peacebuilding*.
- Organismes multilaterals: per a Noruega tenen un paper destacat les Nacions Unides a l'hora de fomentar a nivell internacional les activitats de *peacebuilding*.
- Organitzacions no governamentals: un altra actor que té molta importància són les organitzacions no governamentals, amb les quals es fomenta una estreta col·laboració (tant amb les ONG de Noruega com amb les seves contraparts als països socis). Es destaca la importància que les ONG també adaptin les seves activitats en l'àmbit del *peacebuilding* als marcs estratègics establerts a nivell internacional i que realitzin, per exemple, anàlisis i avaluacions de necessitats.
- Llarg termini: L'estratègia expressa el compromís de Noruega de mantenir les activitats de *peacebuilding* a llarg termini, ja que, segons Noruega, en situacions immediates de postconflicte normalment hi ha suficients diners, no obstant això, és difícil mantenir un compromís a llarg termini, tot i que els deu primers anys després d'una situació de conflicte són crítics.
- Recursos econòmics: Noruega es compromet a posar a disposició de les activitats de *peacebuilding* recursos econòmics, concretament a través de l'instrument financer *Transitional Assistance*.

Norwegian Ministry of Foreign Affairs (2004a): *Fighting Poverty Together - A Comprehensive Development Policy*

Fighting Poverty Together és la resposta del Govern de Noruega a la lluita contra la pobresa i al compliment dels Objectius de Desenvolupament del

Mil·lenni. Presenta la política global i transversal de cooperació per al desenvolupament que aposta per una associació global per al desenvolupament i una reforma de l'ajut, posant més èmfasi en la gestió per resultats, la qualitat i l'efectivitat de l'assistència. Per tant, s'estableixen com a sectors estratègics de la cooperació per al desenvolupament de Noruega la governança i la democràcia, el desenvolupament del sector privat, l'enfortiment de la societat civil i el *peacebuilding* i la relació entre ajuda humanitària i cooperació per al desenvolupament. S'identifiquen les guerres i els conflictes, conjuntament amb la SIDA, la corrupció i el canvi climàtic com a majors riscos per al desenvolupament humà.

Noruega aposta per intensificar i coordinar millor els esforços internacionals per prevenir conflictes i fomentar la pau. Ressalta el paper destacat de les Nacions Unides i altres actors, com el Banc Mundial, en aquest sentit.

Com que alguns dels països prioritaris de la cooperació noruega es troben en situacions de conflicte o postconflicte, es reconeix la importància de contribuir a través de la cooperació per al desenvolupament a estabilitzar aquests països i a fomentar una pau sostenible. No obstant això, és ben sabut que el *peacebuilding* és un procés complex que involucra activitats en molts sectors que van més allà que la cooperació per al desenvolupament i que depèn, per tant, d'un enfocament coherent i coordinat.

L'enfocament de *peacebuilding* del Govern de Noruega es basa en les *Guidelines Helping Prevent Violent Conflict* del DAC i en altres documents de les Nacions Unides i el Banc Mundial.

Es destaca també que per poder assolir una pau sostenible a nivell mundial es necessiten unes Nacions Unides fortes i efectives. Per tant, Noruega es compromet amb les reformes de les Nacions Unides, per tal de fer-les més eficients i millorar la manera com es tracta la relació entre desenvolupament i seguretat global.

Els instruments i els sectors d'actuació que proposa el Govern de Noruega se centren en les tres dimensions principals del *peacebuilding*: el desenvolupament social i econòmic, el desenvolupament polític i la seguretat. Dins de la primera dimensió, el desenvolupament social i econòmic com a *peacebuilding*, el Govern proposa treballar temes com la reducció de les diferències extremes d'ingressos, la distribució de la terra, l'educació i la salut, les infraestructures, la repatriació i la reintegració de refugiats i el desenvolupament del sector privat. Per fomentar reformes polítiques i millorar la governança, es proposen activitats com la creació i la reforma de les estructures polítiques i administratives, la reconciliació, el reforç de la societat civil, el foment d'institucions que promouen la bona governança, la democràcia i el respecte dels drets humans, reformes del sector de la seguretat o comissions de veritat. Finalment, en l'àmbit de la seguretat, Noruega proposa mesures com la creació i el foment del servei policial i judicial i el control de les autoritats civils sobre el sector de seguretat. Destaca el seu compromís amb la desmobilització, la rehabilitació i la reintegració d'excombatents i la lluita contra les mines.

Enllaç amb la pàgina web amb informació sobre el document (anglès):
http://www.regjeringen.no/en/dep/ud/Documents/Propositions-and-reports/Reports-to-the-Storting/20032004/report_no-35_to_the_storting_2003-2004.html?id=197372

3.4.3. SELECCIÓ D'ALTRES DOCUMENTS RELACIONATS AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I LA CONSTRUCCIÓ DE PAU

Smith, Dan (2003): *Getting Their Act Together. Towards a Strategic Framework for Peacebuilding*. Overview report of the Joint Utstein Study of Peacebuilding, International Peace Research Institute, Oslo (PRIO)/Evaluation Report 1/2004, Ministry of Foreign Affairs, Norway

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.prio.no/files/file44563_rapport_1.04_webutgave.pdf

Norwegian Ministry of Foreign Affairs (2006): *The Norwegian Government's Action Plan for the Implementation of UN Security Council Resolution 1325 (2000) on Women, Peace and Security*

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.regjeringen.no/upload/kilde/ud/pla/2006/0002/ddd/pdfv/279831-actionplan_resolution1325.pdf

3.4.4. ENLLAÇOS D'INTERÈS

Fredskorpset

FK Norway (Fredskorpset) organitza intercanvis recíprocs entre recursos humans d'organitzacions de Noruega i països en vies de desenvolupament amb l'objectiu de contribuir a millorar les condicions econòmiques, socials i polítiques arreu del món. Treballa en més de 60 països.

Pàgina oficial:

<http://www.fredskorpset.no/en/>

International Peace Research Institute (PRIO)

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.prio.no/>

Ministry of Foreign Affairs

Peace and reconciliation efforts (Enllaç amb la pàgina en anglès):

<http://www.regjeringen.no/en/dep/ud/selected-topics/peace-and-reconciliation-efforts.html?id=1158>

Norwegian Agency for Development Cooperation (NORAD)

Enllaç amb la pàgina en anglès:

<http://www.norad.no/en/>

Norwegian Initiative on Small Arms Transfers (NISAT)

Pàgina oficial:

<http://www.prio.no/NISAT>

Norwegian Resource Banc for Democracy and Human Rights (NORDEM)

Creat l'any 1993, fins avui en dia el NORDEM ha escollit més de dues mil persones per treballar en missions internacionals que promouen els drets humans i processos de democratització. Treballa principalment amb organitzacions com OSCE, les Nacions Unides i la UE.

Enllaç amb la pàgina en anglès:

<http://www.nrc.no/?aid=9160720>

Training for Peace

Training for Peace a Àfrica, creat per l'Institut Noruec de Relacions Internacionals (Norwegian Institute of International Affairs - NUPI segons les seves sigles en noruec), és un programa internacional de *capacity building* que té com a objectiu millorar les capacitats dels ciutadans i la policia a Àfrica per donar suport a operacions de pau. Té un enfocament especial en reforçar l'arquitectura de seguretat africana. El programa ofereix formació, consultories i recerca amb la major part de les seves activitats portades a terme per institucions africanes.

Enllaç amb la pàgina en anglès:

<http://www.trainingforpeace.org/>

3.5. SUÈCIA

3.5.1. EL PEACEBUILDING EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT DE SUÈCIA

Suècia va ser un dels primers països que va elaborar una estratègia específica per fomentar la construcció de pau. L'any 1997 va publicar el seu programa *Justice and Peace* per fomentar la pau, la democràcia i els drets humans (Agència Sueca de Cooperació Internacional per al Desenvolupament - SIDA segons les seves sigles en anglès, 1997). Aquest programa es basa en l'estreta relació identificada entre la democràcia i els drets humans, d'una banda, i en el foment de la pau, de l'altra, i té com a meta contribuir a l'objectiu principal de la cooperació sueca en aquest moment: augmentar la qualitat de vida de les persones, a través del desenvolupament democràtic.

Dos anys més tard, el Govern de Suècia va presentar el seu Pla d'Acció per prevenir conflictes violents: *Preventing Violent Conflict - A Swedish Action Plan* (SIDA, 1999) i l'any 2000 va publicar un informe sobre l'estat actual de la prevenció de conflictes en el Govern suec, així com les prioritats actuals en aquest sentit (SIDA, 2000).

L'any 2005 es va publicar una nova estratègia per promoure la pau i la seguretat a través de la cooperació per al desenvolupament (SIDA, 2005), que va reemplaçar l'estratègia antiga i que és vàlida fins avui.

Pel que fa els conceptes en els quals es basen les estratègies de Suècia en l'àmbit del foment de la pau i la prevenció i resolució de conflictes, es pot constatar que els primers documents es van centrar, sobretot, en l'estreta relació entre democràcia i pau, i que destacaven el fet de fomentar el des-

envolupament democràtic per garantir la prevenció de conflictes. La nova estratègia explica la necessitat que la política de cooperació per al desenvolupament treballi els temes de pau i resolució de conflictes basant-se en el concepte de la seguretat humana, que, al contrari que el concepte de la seguretat estatal, se centra en els drets de les persones i demostra clarament la relació entre seguretat i pobresa, entesa també d'una manera àmplia. En aquest sentit, els dos punts principals d'acció de la cooperació per al desenvolupament són la protecció i l'apoderament de les persones (*empowerment*). La segona argumentació en la qual es basa l'estratègia actual és que la pau és un prerequisit per al desenvolupament sostenible. La SIDA es basa en la perspectiva dels drets (*rights-perspective*) i demostra que en una situació de conflicte molts dels drets humans es limiten o no es respecten. També la pobresa priva les persones d'alguns dels seus drets fonamentals. Segons la SIDA, «*with a multidimensional poverty concept, it is apparent that peace and security are basic prerequisites for sustainable development and human security*».

Els objectius en els quals se centren les activitats en l'àmbit de la prevenció de conflictes i el foment de la pau es mantenen gairebé iguals des del principi i són: promoure diàleg, promoure seguretat i promoure estabilitat estructural.

A part de les estratègies específiques en l'àmbit de la pau que ha anat desenvolupant el Govern de Suècia, cal destacar que el tema del foment de la pau i la prevenció de conflictes està present i ocupa un lloc destacat en totes les estratègies globals de cooperació –*Shared Responsibility: Sweden's Policy for Global Development* (Regeringskansliet, 2002) i *Global Challenges - Our Responsibility. Communication on Sweden's Policy for Global Development* (Regeringskansliet, 2008)– que s'han anat elaborant al llarg dels darrers anys. L'any 2002, entre els àmbits prioritaris en els quals se centrà la cooperació sueca, hi havia la democràcia i la bona governança, com a base per garantir mecanismes de resolució de conflictes no violents, així com la gestió dels conflictes i la seguretat humana que es volia assolir a través d'un enfocament integral. L'any 2008, els conflictes violents s'identificaven com un dels reptes principals que calia afrontar per garantir el desenvolupament sostenible i equitatiu global. Com altres països, el Govern suec promou un enfocament integral i transversal de la prevenció de conflictes i el *peacebuilding* i fomenta una major coherència i coordinació entre tots els departaments involucrats i els objectius que són responsabilitat de tots.

A la pàgina web també es destaca la importància de fomentar la prevenció de conflictes i la pau. Dels quatre àmbits principals d'actuació que es mencionen a l'apartat d'àmbits importants de la cooperació per al desenvolupament,⁹ dos tenen a veure amb la construcció de pau: d'una banda democràcia i drets humans, i de l'altra seguretat humana,

L'ampli treball teòric i d'estratègies polítiques que ha portat a terme el Govern de Suècia es reflecteix també en l'estructura organitzativa de la SIDA. En general, la SIDA s'estructura en tres àmbits: política, activitats (*operations*) i gestió. En dos d'aquests tres àmbits existeix una unitat específica per als temes de pau i seguretat. En l'àmbit polític hi ha un departament responsable per a l'àmbit estratègic, Peace and Security. Aquest departament es dedica a crear el marc per a l'anàlisi estratègica, l'assessorament i la conscienciació.

9. Data de la darrera consulta de la pàgina web: 02-ii-2010 (<http://www.sida.se/English/About-us/How-we-operate/Important-Areas-of-Development/>).

Pel que fa l'àmbit *operations*, també hi ha un departament dedicat exclusivament al tema dels conflictes: Conflict and Post-conflict Cooperation. Aquest departament és responsable del treball en països que es troben en situacions de conflicte o postconflicte. A més a més, és responsable de la coordinació a nivell regional i de l'ajut humanitari.

ANÀLISI I CONEIXEMENT PER A LA PAU

Suècia sempre ha posat un èmfasi especial en la creació de coneixement sobre la prevenció de conflictes. Per tal de millorar el coneixement i la capacitat d'anàlisi sobre els temes relacionats amb el foment de la pau, la SIDA manté una relació molt estreta amb diferents instituts de recerca i universitats, i els encarrega informes i estudis com, per exemple, sobre la relació entre conflicte i pobresa.

En aquest sentit, cal destacar l'Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). És un institut internacional independent dedicat a la recerca sobre conflictes, armament, control d'armes i desarmament que es va crear l'any 1966 a iniciativa i decisió del Parlament suec i que fins avui rep la major part del seu finançament del Govern de Suècia. El SIPRI ofereix dades, anàlisis i recomanacions per a *policy makers*, investigadors, els mitjans de comunicació i el públic interessat en general sobre la prevenció de conflictes. S'ha especialitzat en les dades sobre els fluxos i el control d'exportació d'armes. Un producte que ha creat en aquest sentit és una base de dades que conté informació sobre els sistemes nacionals de control de les exportacions a Europa i, segons l'institut, «*has great potencial for risk analysis that is relevant to conflict prevention*». Un altre projecte de recerca en aquest àmbit se centra en els fluxos d'armes i en l'efecte de les armes petites en els conflictes.

ALTRES INSTRUMENTS QUE CAL DESTACAR

Per contribuir a la reflexió conjunta sobre la prevenció de conflictes, es va crear el Council for Peace and Security Promoting Activities. Aquest consell reuneix representants tant del Govern i les agències com de la comunitat d'investigadors i organitzacions de la societat civil.

3.5.2. PRINCIPALS DOCUMENTS DEL GOVERN DE SUÈCIA EN RELACIÓ AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

SIDA (1997): *Justice and Peace - Sida's Programme for Peace, Democracy and Human Rights*

Part 1 (anglès):

<http://www2.sida.se/shared/jsp/download.jsp?f=Part+1+JusticePeace97.pdf&a=2085>

Part 2 (anglès):

<http://www2.sida.se/shared/jsp/download.jsp?f=Part+2+JusticePeace97.pdf&a=2085>

L'objectiu principal de la política de cooperació sueca l'any 1997 era augmentar la qualitat de vida de les persones empobrides. Per això es van establir sis objectius específics, un dels quals era la promoció del desenvolupament de-

mocràtic. Per l'estreta relació que, segons el Govern de Suècia, hi ha entre la democràcia i els drets humans i el foment de la pau, aquest document es va presentar com una estratègia per promoure la pau, la democràcia i els drets humans.

La cooperació per al desenvolupament sueca, destinada durant els anys noranta a la promoció de la pau i la resolució de conflictes, no va tenir els resultats esperats; al contrari, el nombre de conflictes armats fins i tot va augmentar. La cooperació es basava en petits projectes, sobretot en col·laboració amb la societat civil. En aquesta estratègia política per a la pau, la democràcia i els drets humans, s'intenta, per tant, combinar una perspectiva de desenvolupament a llarg termini amb una anàlisi dels conflictes per augmentar l'impacte de la cooperació sueca en aquest àmbit.

Com a objectiu principal de la cooperació per al desenvolupament en l'àmbit de la construcció de pau, foment de la democràcia i els drets humans, es defineix garantir «*each person's intrinsic worth and rights, about facilitating people's participation on an equal footing in political and social life*» (pàg.1), és a dir promoure que les persones puguin viure en pau i participar activament en el procés democràtic. Per assolir aquest objectiu, es proposa treballar, principalment, en el reforç d'aquests processos i institucions, tant a nivell estatal com dins de la societat civil.

Per a la SIDA, la promoció de la pau significa «*improving the prospects for human rights and security and the non-violent resolution of conflicts*» (pàg. 8), tant en el sentit de mantenir la pau com en el sentit de crear pau positiva, que es pot assolir tant a nivell cultural com a nivell institucional. Per tant, les activitats de la SIDA se centren a promoure una cultura de no-violència, així com un marc institucional que fomenti la pau. Els drets humans i la democràcia es consideren elements fonamentals per promoure la pau: «*Most democracy and human rights activities can thus also be regarded as peace promoting activities*» (pàg. 8).

El document presenta alguns conceptes que al llarg dels anys següents es desenvoluparan més en detall en els diferents països, com el concepte de *do no harm* («*Sida will examine all other aid programmes and projects from the perspective that they do not have negative effects that are harmful to peace, democracy and human rights*»). Insisteix també en la necessitat d'augmentar el coneixement sobre els conflictes a través d'una anàlisi detallada i destaca que les activitats de *peacebuilding* formen part d'un enfocament més ampli de la política internacional de Suècia, que es coordina amb mesures diplomàtiques.

Ministry for Foreign Affairs (1999): Preventing Violent Conflict – A Swedish Action Plan

Versió anglesa:

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/09/37/14/aad1f9e6.pdf>

Aquest pla d'acció del Ministeri d'Assumptes Exteriors del Govern de Suècia es basa en el concepte de la prevenció de conflictes. Segons la definició de prevenció de conflictes que es dona en la introducció del document, per prevenció de conflictes s'entén prevenir que conflictes com a elements claus

de cada societat es converteixin en conflictes violents i assegurar que després dels conflictes violents no hi hagi més violència. Encara que aquest concepte posa èmfasi en la prevenció de conflictes, això no vol dir que no es treballi també en situacions de conflicte.

Per prevenir conflictes, mirat des d'una perspectiva a llarg termini i estructural, el Pla d'Acció proposa treballar els següents aspectes:

- Democràcia i drets humans
- Equitat econòmica i social, així com desenvolupament econòmic socialment i econòmicament sostenible
- Cooperació econòmica (agafant com a exemple la Unió Europea)
- Estructures transnacionals de cooperació

El Pla d'Acció se centra en cinc objectius principals:

1. Promoure una cultura de prevenció.
2. Identificar els factors estructurals de risc.
3. Desenvolupar un sistema internacional de normes i fomentar la seva implementació.
4. Reforçar el marc institucional internacional i els seus mecanismes preventius.
5. Reforçar les capacitats de Suècia per a activitats internacionals de prevenció de conflictes en diferents àmbits polítics (política exterior i seguretat, comerç, migració i cooperació al desenvolupament).

Ministry for Foreign Affairs (2000): *Preventing Violent Conflict – Swedish Policy for the 21st Century*

Versió anglesa:

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/01/98/94/298ea5bf.pdf>

En aquesta comunicació, el Govern de Suècia presenta un informe dels esforços suecs i internacionals per promoure la prevenció de conflictes armats. Comença amb una presentació de les tasques principals del Govern i les prioritats per a Suècia respecte a la prevenció de conflictes. Després de descriure un enfocament integral cap a la prevenció de conflictes, es presenten diferents instruments que es poden utilitzar amb aquesta finalitat. La comunicació informa també dels darrers desenvolupaments a nivell internacional i de les mesures aplicades per Suècia per prevenir conflictes violents. Es presenten diferents exemples d'operacions preventives que van tenir èxit i es discuteixen experiències, reptes i oportunitats. La comunicació acaba amb un repàs de les prioritats del Govern per al futur més immediat.

Regeringskansliet (2002): *Shared Responsibility: Sweden's Policy for Global Development*

Versió anglesa:

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/45/20/c4527821.pdf>

Política global del Govern de Suècia per al desenvolupament global sostenible. Entre els àmbits prioritaris en els quals se centra la cooperació sueca hi

ha la democràcia i la bona governança, com a base per garantir mecanismes de resolució de conflictes no violents, així com la gestió dels conflictes i la seguretat humana que es vol assolir a través d'un enfocament integral. Cal destacar la necessitat d'actuar de manera preventiva i la coordinació entre mesures diplomàtiques, civils i militars per gestionar les crisis, així com l'assistència humanitària i la cooperació per al desenvolupament. La promoció de la democràcia es veu com una eina per prevenir conflictes violents.

SIDA (2005): *Promoting Peace and Security through Development Cooperation (Policy)*

Versió anglesa:

http://www.ssrnetwork.net/uploaded_files/3368.pdf

Versió espanyola:

http://www.sida.se/shared/jsp/download.jsp?f=SIDA4889es_Promocion+Spansk_web.pdf&a=3585

Política del Departament de Cooperació al Desenvolupament publicada el 2005 i vàlida fins a l'any 2010. Reemplaça l'*Strategy on Conflict Management and Peacebuilding* (1999) i pren com a punt de partida la *Swedish Policy on Global Development* (2003) i la *Sida's Perspectives on Poverty* (2002). Aquest document posa les bases per a la política sueca per promoure la pau i la seguretat i demostra l'enfocament de la SIDA per fer tota la cooperació per al desenvolupament sensible als conflictes (*conflict-sensitive*).

Un 75% dels països socis de Suècia es troben en una situació de conflicte violent o postconflicte. A més, molts dels altres països estan en una situació de risc. El document presenta una definició de conflicte violent («*incompatibilities or differences between groups of people that result in organised violence*») i les conseqüències d'aquest tipus de conflicte. Fa referència també a la situació d'inseguretat fora del conflicte armat al qual s'enfronten molts països.

La necessitat que la política de cooperació per al desenvolupament treballi els temes de pau i resolució de conflictes es basa en el concepte de la seguretat humana que, al contrari que el concepte de la seguretat estatal, se centra en els drets de les persones i demostra clarament la relació entre seguretat i pobresa, entesa també d'una manera àmplia. En aquest sentit, els dos punts principals d'acció de la cooperació per al desenvolupament són la protecció i l'apoderament (*empowerment*).

La segona argumentació és que la pau és un prerrequisit per al desenvolupament sostenible. La SIDA es basa en la perspectiva dels drets (*rights-perspective*) i demostra que en una situació de conflicte molts dels drets humans es limiten o no es respecten. També la pobresa priva les persones d'alguns dels seus drets fonamentals. Segon la SIDA, «*with a multidimensional poverty concept, it is apparent that peace and security are basic prerequisites for sustainable development and human security*».

L'objectiu principal de la SIDA en aquest sentit és «*enable poor people to improve their lives in an environment of peace, democracy, good governance, gender equality, human rights, sustainable use of natural resources, protection of the environment and socioeconomic development*».

El treball de la SIDA es basa principalment en tres enfocaments que parteixen de la base de treballar *in i on* el conflicte i no pas *around*, com abans es feia. Pel que fa el treball dins de situacions de conflicte (*in conflict*), la SIDA se centra en dos aspectes principals: consciència i coneixement dels efectes que el conflicte pugui tenir en les activitats de cooperació per al desenvolupament en la regió i sensibilitat al conflicte, evitant qualsevol impacte negatiu a través d'activitats de cooperació per al desenvolupament (*do no harm*). Aquest segon enfocament també fa referència als potencials amagats de cooperació per al desenvolupament regular per promoure la pau i la seguretat. Pel que fa el treball en conflictes (*on conflict*), la SIDA promou pau i seguretat a través de projectes i programes específics de cooperació per al desenvolupament i ho té en compte com a tema transversal en totes les seves activitats de cooperació per al desenvolupament, encara que no siguin específicament per a la resolució de conflictes i la construcció de la pau. Ressalta la necessitat de crear coneixement específic a través de l'anàlisi del conflicte per tal de poder contribuir a la resolució de conflictes i a la construcció de la pau (*conflict analysis*) i de crear sistemes d'advertència (*early warning systems*). Altres conceptes en els quals es basa el treball de la SIDA en la resolució de conflictes i la promoció de la pau són la imparcialitat i el desenvolupament de capacitats locals (*local capacities for peace*).

Les intervencions concretes de la SIDA per a la resolució de conflictes i la construcció de pau que poden tenir lloc abans, durant o després del conflicte, es basen en un enfocament integral. S'han identificat tres classes d'intervencions: promoure diàleg (cultura de pau, educació, mitjans de comunicació, reconciliació, mediació, etc.), promoure seguretat (monitoratge civil, observadors, campanyes d'informació, desarmament, desmobilització, reintegració d'excombatants –DDR, *small arms and light weapons*, *de-mining*, etc.) i promoure estabilitat estructural (lluitar contra les causes estructurals del conflicte). Un aspecte primordial en el darrer tipus d'activitats és la prevenció del conflicte.

Regeringskansliet - Government Offices of Sweden (2008): *Global Challenges - Our Responsibility. Communication on Sweden's Policy for Global Development*

Política global del Govern de Suècia per al desenvolupament global, definit com a desenvolupament equitatiu i sostenible. Aquesta política forma part de la política de globalització que cerca afrontar i resoldre els reptes comuns als quals el món actual s'enfronta i proposa ambiciosament «*a new start*».

S'han identificat sis reptes globals en els quals el Govern de Suècia vol concentrar els seus esforços. Per a cadascun dels sis reptes s'han establert tres àmbits focals. Un dels sis reptes globals identificats són els conflictes i les situacions fràgils. Suècia reconeix la necessitat de cercar mesures per ajudar els països que es troben en situació de conflicte per prevenir, mitigar o resoldre conflictes violents. Més esforços per prevenir l'emergència i l'extensió de conflictes violents, per resoldre conflictes quan hagin ocorregut, per estabilitzar situacions fràgils i, on sigui necessari, per contribuir a l'*statebuilding* es destaquen com a assumptes importants en aquest sentit.

Els tres àmbits focals que s'estableixen per afrontar el repte dels conflictes i les situacions fràgils són la reforma del sector de seguretat, la situació de les

dones en situacions de conflicte i postconflicte i el traspas de situacions de conflicte a una pau sostenible i a llarg termini.

Pel que fa la reforma del sector de seguretat, es diu que «*Democratic control of the security sector is essential to lasting peace in countries that have recently emerged from conflict and are returning to normal life*». Com a objectiu es formula establir un sector de seguretat legítim sota control democràtic en països afectats per conflictes o en situacions de postconflicte o de fragilitat. Aquest objectiu es vol assolir, entre d'altres, a través d'una coordinació efectiva a nivell internacional, a través del desenvolupament de polítiques i coneixement, de la disseminació d'informació i de la millora de les capacitats en aquest àmbit.

Respecte a la situació de les dones en situacions de conflicte i postconflicte, el Govern de Suècia diu que «*No lasting peace is possible unless the role and perspectives of women are taken into account in peacebuilding work*». Per tant, com a objectiu principal es vol millorar la situació de dones en situacions de conflicte i postconflicte.

Per últim, per tal que després de situacions de conflicte violent s'assoleixi una pau a llarg termini que permeti el desenvolupament sostenible es proposa crear ponts entre els conflictes i el desenvolupament sostenible a través, entre d'altres, del desenvolupament del sector privat (*Aid for Trade Initiatives*) o mesures per crear confiança entre la població.

En general cal destacar que tota aquesta estratègia està concebuda com a estratègia transversal a nivell de tot el Govern de Suècia, amb responsabilitats compartides entre tots els ministeris i la voluntat de millorar la coordinació i la coherència de polítiques en tots aquests àmbits.

3.5.3. SELECCIÓ D'ALTRES DOCUMENTS RELACIONATS AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I LA CONSTRUCCIÓ DE PAU

SIDA (2003): *Reflections on Development Co-operation and Violent Conflict*

Document de discussió que reflecteix el desenvolupament en la forma de pensar i les activitats de la SIDA en l'àmbit de la gestió dels conflictes quant a l'enfocament polític, el desenvolupament metodològic i els tipus d'activitats. No substitueix l'estratègia de l'any 1997.

SIDA (2003a): *Reconciliation - Theory and Practice for Development Cooperation*

SIDA (2005): *Transforming Conflicts and Building Peace - Experience and Ideas of Swedish Civil Society Organisations (SIDA studies no. 13)*

SIDA (2006): *Manual for Conflict Analysis. Methods Document*

3.5.4. ENLLAÇOS D'INTERÈS

Peace Team Forum

Enllaç amb la pàgina oficial:
http://www.fredsforum.se/eng/default_eng.htm

Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI)

L'*Stockholm International Peace Research Institute* (SIPRI) és un institut internacional independent dedicat a la recerca sobre conflictes, armament, control d'armes i desarmament. Es va crear l'any 1966 i ofereix dades, anàlisis i recomanacions per a *policy makers*, investigadors, mitjans de comunicació i públic interessat en general. La creació del SIPRI va ser una decisió del Parlament suec; per tant, rep la major part del seu finançament del Govern de Suècia.

Enllaç amb la pàgina oficial:
<http://www.sipri.org/>

3.6. SUÏSSA

3.6.1. EL 'PEACEBUILDING' EN LA POLÍTICA DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT DE SUÏSSA

La *Bundesverfassung* (constitució) del 18 d'abril de 1999 esmenta el respecte dels drets humans, el foment de la democràcia i la contribució cap a una convivència pacífica dels pobles com a objectius de la política exterior de Suïssa. En el seu informe sobre la política exterior de l'any 2000 (*Aussenpolitischer Bericht 2000*), el *Bundesrat* destaca que vol augmentar la seva contribució per prevenir conflictes armats, i que reforçarà el foment de la democràcia i la legalitat i constitucionalitat amb les mesures corresponents.

Des de l'any 2004, les mesures per fomentar la pau, els drets humans i el dret internacional com a objectius principals de la política exterior de Suïssa es financen a través d'un crèdit marc (*Rahmenkredit*) que s'ha de demanar cada quatre anys al Parlament per a la seva aprovació. El *Botschaft über einen Rahmenkredit für Massnahmen zur zivilen Konfliktbearbeitung und Menschenrechtsförderung* (2002, 'Missatge sobre un crèdit marc per a mesures per a la resolució civil de conflictes i el foment dels drets humans') i el *Botschaft über die Weiterführung von Massnahmen zur zivilen Friedensförderung und Stärkung von Menschenrechten* (2007, 'Missatge sobre la continuació de les mesures per al foment de la pau civil i el reforç dels drets humans') són els documents base per demanar aquest crèdit marc, estableixen les prioritats polítiques i presenten els instruments principals en les quals es basarà aquesta política. Aquest model financer permet un compromís plurianual i sistemàtic, així com una planificació de la política de foment de la pau i dels drets humans a mitjà termini. Permet també la creació d'instruments i capacitats propis i específics i mantenir relacions estables a llarg termini amb institucions específiques. Al mateix temps facilita una utilització flexible, adaptada a situacions canviants i permet reaccionar a condicions polítiques diferents. Actualment està en vigor el segon crèdit marc amb aproximadament 60 milions de francs suïssos per als anys 2008 a 2012.

A part d'aquests documents de la política exterior de Suïssa sobre el foment de la pau i els drets humans, cal destacar les línies directives que va elaborar l'Agència Suïssa per a la Cooperació i el Desenvolupament (DEZA, segons les seves sigles en alemanya) l'any 2003 i en les quals es presenten els deu principis en què es basa el treball de la DEZA en l'àmbit del foment de la pau.

TEMES PRIORITARIS I INSTRUMENTS QUE CAL DESTACAR

Un primer tema que cal destacar és la neutralitat com a principi de la política exterior de Suïssa. Aquesta neutralitat impedeix la participació en guerres i fa que Suïssa gaudeixi d'un alt grau de confidencialitat en negociacions per a la pau. Un dels instruments més importants de Suïssa per al foment de la pau i dels drets humans és, per tant, la mediació i els diàlegs de drets humans (més informació sobre el principi de neutralitat de Suïssa).

<http://www.eda.admin.ch/eda/en/home/topics/peasec/sec/neutr.html>

Igual que altres països, Suïssa basa la seva política de pau i drets humans en el concepte de la seguretat humana, que considera una ampliació del concepte tradicional de seguretat que posava èmfasi en la protecció del territori estatal. El concepte de la seguretat humana inclou preguntes i problemes que no es poden afrontar amb els instruments tradicionals de seguretat. A la pàgina web del Ministeri d'Afers Exteriors (enllaç amb la versió anglesa de la secció sobre la seguretat humana) (<http://www.eda.admin.ch/eda/en/home/topics/peasec/sec/humsec.html>) es destaca que existeixen dues interpretacions, no contradictòries, del concepte de la seguretat humana. Segons la interpretació àmplia, pobresa, fam, malalties i catàstrofes naturals representen els mateix risc per a la seguretat que els conflictes armats. La interpretació més estreta fa referència a la protecció de les persones d'amenaques com conflictes violents, violacions dels drets humans, arbitrarietat, mines antipersona, violència sexual, expulsió o tràfic d'éssers humans. En la política exterior suïssa es tenen en compte les dues interpretacions.

Suïssa és un país actiu a l'hora de situar temes rellevants de la política de pau i drets humans a l'agenda internacional. Representa un paper important a l'hora de formular valors i principis internacionals i intenta contribuir al desenvolupament d'estructures, estàndards i normes internacionals per al foment de la pau i dels drets humans, així com a la protecció de les persones a través d'iniciatives diplomàtiques. Un exemple d'aquests esforços és la creació del Consell dels Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra l'any 2006. Un altre exemple seria la Declaració de Ginebra sobre la Violència Armada i el Desenvolupament (*Geneva Declaration on Armed Violence and Development*) (<http://www.genevadeclaration.org/>), signada l'any 2006. És una iniciativa multilateral subscripta per més de noranta països, que vol reduir de manera demostrable la violència armada al món i millorar la seguretat humana fins a l'any 2015. Un grup de dotze països, coordinat per Suïssa, és responsable de la implementació d'aquesta declaració.

Un altre tema que cal destacar de la política suïssa per a la pau és l'enviament d'experts civils a missions de pau, que té una llarga tradició a Suïssa. L'any 2000, amb la creació de la Unió Suïssa d'Experts per al Foment Civil de la Pau (Swiss Expert Pool for Civilian Peacebuilding) com a instrument de la política suïssa de pau, drets humans i política humanitària, es va posar una base institucional per a aquest tipus de missions. L'Expert Pool agrupa aproximadament 630 experts voluntaris que, segons les necessitats, s'envien

a missions de pau i actuen, per exemple, com a observadors d'eleccions, assessors de la policia o especialistes en àmbits com la constitució i la legalitat, la medicació, els drets humans, etc. Una tercera part de les missions es realitzen en organitzacions internacionals, tant a les seves seus com en el terreny. Els socis més importants són les Nacions Unides, la UE o l'OSCE. La resta de les missions es realitzen sota un marc bilateral en països on Suïssa té programes amplis per al foment de la pau i els drets humans. S'envien assessors per a la construcció de pau (*Peacebuilding Advisor*) o per als drets humans (*Human Rights Advisor*) que treballen en aquests països. Cal destacar la disponibilitat relativament espontània dels experts per enviar-los a les diferents missions. Un altre tema que cal destacar són els programes de formació que s'organitzen anualment des de l'Expert Pool per a experts internacionals que treballen en l'àmbit del *peacebuilding*.

Un altre tema que cal destacar és el reconeixement de la transversalitat de la política de pau i drets humans i els esforços per treballar-la a nivell de tot el Govern (*whole-of-government approach*). En aquest sentit, existeixen grups de treball interministerials, com per exemple, el Kerngruppe Frieden ('Grup de treball sobre Pau') o el Kerngruppe Internationale Menschenrechtspolitik ('Grup de treball sobre Drets Humans'), en els quals estan representats tots els departaments interessats. Aquests grups de treball es dediquen a fer anàlisis, planificació i coordinació conjunta per augmentar la coherència de la política de pau i els drets humans amb altres polítiques. A part d'aquestes iniciatives intragovernamentals de coordinació i coherència, el Govern de Suïssa també manté associacions estratègiques amb altres actors nacionals i internacionals per garantir un compromís efectiu per a la pau. Uns dels socis més importants en aquest sentit són els denominats tres centres de Ginebra (*Genfer Zentren*) (http://www.eda.admin.ch/eda/de/home/topics/peasec/peac/ref_cege.html): el Centre per a la Política de Seguretat (Genfer Zentrum für Sicherheitspolitik, GCSP), el Centre Internacional per al Compromís Antimines (Internationales Zentrum für Humanitäre Minenräumung, GICHD) i el Centre per al Control Democràtic de les Forces Armades (Zentrum für die Demokratische Kontrolle der Streitkräfte, DCAF). Cada centre té el seu àmbit específic d'actuació. El GCSP fomenta l'intercanvi de coneixement i idees entre experts de la política de seguretat a través de l'organització de conferències i seminaris i proporciona diàlegs entre actors de conflictes violents. El GICHD dóna suport a les Nacions Unides en la seva lluita contra les mines antipersones i el DCAF dóna suport als estats i a les societats civils per reforçar el control democràtic i civil sobre les forces de seguretat, la policia i les tropes armades. Se centra especialment en el foment de la reforma del sector de la seguretat seguint estàndards democràtics.

Cal destacar també els esforços de Suïssa en el desenvolupament d'instruments teòrics i pràctics per millorar el treball en situacions de conflicte. Les estratègies de pau s'han d'adaptar a cada context específic d'actuació. En situacions de fragilitat i conflictes, aquests contextos poden canviar ràpidament. Cal desenvolupar, per tant, possibles marcs hipotètics (*scenarios*) per poder reaccionar d'una manera més efectiva i eficient. Per poder comprendre millor aquests contextos i per trobar-se en una millor posició per reaccionar, el Govern de Suïssa va desenvolupar un instrument propi per al que es denomina *context assessment: Monitoratge de canvis rellevants per al desenvolupament* (*Monitoring entwicklungs-relevanter Veränderungen* - MERV). El MERV s'aplica a tots els països amb una freqüència variada, en el cas de països en situacions de conflicte la freqüència és de tres mesos. Les valora-

cions del MERV es produeixen de manera conjunta amb els equips de cada país, formats per personal de desenvolupament, d'ajut humanitari i personal diplomàtic. Un altre instrument pràctic per millorar les respostes d'actuació en situacions de conflicte és el manual *Conflict-sensitive programme management* (CSPM), que ajuda a integrar els temes de pau i resolució de conflictes en tots els programes i projectes de l'Agència Suïssa de Cooperació Internacional per al Desenvolupament. Per últim, es pot destacar l'instrument d'*early warning*, FAST International, iniciat i gestionat per *swisspeace*. Aquest instrument ja existia des de l'any 1998 i va servir fins a l'any 2008, i va comptar amb la participació de 25 països i regions a Àfrica, Europa i Àsia. Les activitats i la metodologia se centren en la recollida sistemàtica de dades i en l'anàlisi d'informacions de regions que es troben en situacions de crisi amb l'objectiu de poder preveure l'escala de conflictes. A partir d'aquesta informació també desenvolupa respostes estratègiques a situacions de crisi i assessora representants polítics. La informació de tots els esdeveniments rellevants per al conflicte, és a dir els esdeveniments que redueixen o fomenten la violència (*cooperative and conflictive events*), s'enregistra a través d'una xarxa local i s'ajunta i és analitzada conjuntament amb experts internacionals a Berna. Aquestes dades s'utilitzen per a l'elaboració d'informes i estudis. Un resultat important d'aquest instrument són les pàgines dels diferents països on es presenten els esdeveniments *cooperatius* i *conflictius* en un mapa de riscos i en diagrames del temps. D'aquesta manera es poden identificar regions que es troben en una situació de risc especialment elevat i fer un seguiment del desenvolupament de la situació en general.

3.6.2. PRINCIPALS DOCUMENTS DEL GOVERN DE SUÏSSA EN RELACIÓ AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

Botschaft über einen Rahmenkredit für Massnahmen zur zivilen Konfliktbearbeitung und Menschenrechtsförderung (22 d'octubre del 2002)

Enllaç amb la versió alemanya:

<http://www.admin.ch/ch/d/ff/2002/7975.pdf>

Direktion für Entwicklung und Zusammenarbeit (DEZA) (2003): *Friedensentwicklung - DEZA Leitlinien*

(*Processos de pau - Línies directives per a l'Agència Suïssa per a la Cooperació i el Desenvolupament*)

Enllaç amb la versió espanyola:

http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_es_24111.pdf

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_en_24111.pdf

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_de_24111.pdf

La cooperació suïssa descriu la construcció de pau amb dues paraules principals: *empowerment* i *llibertat*. Argumenta que a través de la cooperació per al desenvolupament sempre s'intenta fomentar el canvi social i el desenvolupament econòmic i, per tant, cal afrontar possibles conflictes nous o ja existents que tenen a veure amb aquests canvis. Per assegurar que els conflictes no siguin conflictes violents, és imprescindible fomentar l'*empowerment* per

resoldre conflictes de manera civil. Altres conceptes claus de la cooperació suïssa en relació amb la pau són sostenibilitat i construcció de pau a llarg termini així com coherència de polítiques.

El document descriu els nous tipus de conflictes i argumenta que les causes principals de conflictes no són diferències ètniques, religioses o culturals, sinó interessos econòmics diferents. Analitza els canvis globals que hi ha hagut en la construcció de pau a partir dels anys noranta i presenta diferents conclusions i punts que la cooperació internacional ha après en relació amb la construcció de pau.

Al final del document es presenten els 10 principis de la DEZA quant a la construcció de pau:

1. Foment de la pau com a tema transversal de la cooperació suïssa.
2. Valoració de la confiança i el coneixement en països prioritaris en relació amb la prevenció de crisis, la resolució de conflictes i les situacions de post-conflicte.
3. Foment de les capacitats i dels coneixements dels treballadors de la DEZA quant a la pau i conflictes.
4. Desenvolupament d'una cultura de pau per a la prevenció ràpida dels conflictes.
5. Treball *around, in i on* conflictes.
6. Aposta per un ajut humanitari sensible als conflictes i una estreta col·laboració entre l'ajut humanitari i la cooperació per al desenvolupament per assegurar una pau sostenible (*continuum - contiguum*).
7. *Do no harm*.
8. Foment de capacitats locals, en especial de les dones.
9. Coordinació i treball en xarxa amb actors bilaterals i multilaterals.
10. Valoració dels riscos del treball en l'àmbit de la pau i la resolució de conflictes i flexibilitat.

Schweizerische Eidgenossenschaft (2007b): *Switzerland's Peace and Human Rights Promotion* (Abridged english translation of the Bill to Parliament concerning the continuation of measure relating to civilian peacebuilding and the promotion of human rights, presented 15 June 2007)

Enllaç amb la versió anglesa:

https://www.civcap.info/fileadmin/user_upload/Switzerland/EDA_Bill.pdf

Petició d'un nou crèdit marc per als anys 2008-2012 per al foment de la pau, dels drets humans i del dret civil internacional.

La primera part del document fa una introducció sobre la situació actual dels conflictes al món. En aquest sentit destaca que la política del foment de la pau i dels drets humans de Suïssa se centra en un enfocament ampli de la seguretat, és a dir, en el concepte de la seguretat humana. Fa un repàs de les iniciatives internacionals dels darrers anys en l'àmbit del foment de la pau, dels drets humans i la seguretat humana, fent referència també al tema de la migració com a tema important en l'àmbit de la seguretat humana.

La política suïssa per a la pau i els drets humans forma part de la política exterior. Es basa en una estreta cooperació entre tots els actors involucrats,

tant a nivell del Govern com dels actors de la societat civil i els actors internacionals. Destaca la complementarietat de la cooperació per al desenvolupament i el foment de la pau. Per l'estreta relació que existeix entre la pau, la seguretat i el desenvolupament aposta per una definició estratègica conjunta de la política exterior. També ressalta la importància de fomentar la coherència pel que fa a la política per a la pau i els drets humans. En ser una política transversal, hi ha la necessitat de fomentar una presa de decisions transparent en el cas d'objectius conflictius, de realitzar l'anàlisi, la planificació i la coordinació conjunta per assolir el *mainstreaming* dels temes de pau i drets humans a través de tots els departaments i totes les polítiques.

Pel que fa a les mesures per al foment civil de la pau i els drets humans, la política suïssa es basa en sis objectius i set normes bàsiques, com poden ser la concentració geogràfica i temàtica, la planificació a mitjà termini o la perspectiva de gènere. Els instruments en els quals Suïssa basa la seva política de foment de la pau i dels drets humans són els següents:

- medicació
- programes per a la resolució civil de conflictes (abans, durant i després del conflicte violent, àmbits on Suïssa té capacitats específiques: foment del diàleg, descentralització i federalisme, treball de memòria, etc.)
- diàlegs de drets humans
- servei civil per al foment de la pau
- iniciatives diplomàtiques
- associació amb altres actors nacionals i internacionals

Pel que fa els àmbits temàtics, les prioritats són les següents:

- seguretat i pau amb la seguretat per a totes les persones com a punt de partida i objectiu final per a cada procés de pau
- federalisme i democràcia
- diàleg amb actors no estatals
- drets humans en situacions de conflicte i en el treball de memòria històrica
- foment de la protecció dels drets humans
- protecció de les persones
- migració i comerç de persones
- homes, dones i pau

3.6.3. SELECCIÓ D'ALTRES DOCUMENTS RELACIONATS AMB LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I LA CONSTRUCCIÓ DE PAU

Swiss Agency for Development Cooperation (SDC): *Conflict-Sensitive Programme Management CSPM - Integrating Conflict Sensitivity and Prevention of Violence into SDC Programms - A Handbook for Practitioners*

Enllaç amb la pàgina web amb informació sobre el document (anglès):
http://www.deza.admin.ch/en/Home/Themes/Conflict_prevention_and_transformation/Conflict_prevention/Handbook_Conflict_Sensitive_Programme_Management

DEZA (2006): *Eine Welt . Das DEZA-Magazin für Entwicklung und Zusammenarbeit. Vergessene Konflikte: Tragödien Abseits von Schlagzeilen, Hilfe und Menschenwürde* (*Un Món. La revista de l'Agència Suïssa de Cooperació Al Desenvolupament. Conflictes oblidats: tragèdies allunyades dels titulars, l'ajut i la dignitat humana*).

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.deza.admin.ch/de/Home/Die_DEZA

Enllaç amb la versió francesa:

http://www.deza.admin.ch/fr/Accueil/La_DDC

DEZA (2006a): *Gender, Konflikttransformation und der Psychosoziale Ansatz. Arbeitshilfe*
(*Género, transformación de conflictos y enfoque psicosocial. Manual*)

Schweizerische Eidgenossenschaft (2007): *Human Security in Switzerland's Foreign Policy.*
(*Seguretat humana en la política exterior de Suïssa*)

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi.Par.0222.File.tmp/EDA%20Broschuere%20Web%20e%20V.pdf>

Schweizerische Eidgenossenschaft (2007a): *Peace and Human Rights in Switzerland's Foreign Policy. 2007 Report on Measures to Promote Peace and Strengthen Human Rights*

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi.Par.0261.File.tmp/EDA%20Bericht%2007%20e%20V.pdf>

Schweizer Eidgenossenschaft (2007b): *Strategie des Bundes in der Humaitären Minenräumung 2008- 2011*
(*Estratègia suïssa per al compromís antimines 2008-2011*)

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/recent/media.Par.0031.File.tmp/Minenstrategie_2008-2011_DE.pdf

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/recent/media.Par.0035.File.tmp/Minenstrategie_2008-2011_EN.pdf

DEZA (2008): *Context-sensitive Engagement: Lessons Learned from Swiss Experiences in South Asia for Aid Effectiveness in Fragile Scenarios* (*prepared for the 3rd High-Level-Forum on Aid Effectiveness, Accra, September 2008*)

Enllaç amb la versió anglesa:

http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_en_169827.pdf

Informe de l'Agència Suïssa de Cooperació al Desenvolupament preparat per al Fòrum d'Alt Nivell sobre l'Efectivitat de l'Ajut que es va celebrar del 2 al 4 de setembre a Accra.

Assesora de manera crítica el treball en diferents països on Suïssa té una llarga experiència des de l'enfocament en el *Conflict-Sensitive Programme Management* (CSPM) analitzat des dels *Principles for Good International Engagement in Fragile States and Situations* establerts pel DAC l'any 2007.

Schweizer Eidgenossenschaft (2008): Schweizer Strategie zur im Kampf Gegen die Illegale Proliferation von Leichten Waffen und Kleinwaffen 2008- 2011

(Estratègia suïssa per a la lluita contra la proliferació il·legal d'armes lleugeres i petites per als anys 2008- 2011)

Enllaç amb la versió francesa:

http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi/publi2.Par.0006.File.tmp/Kleinwaffen_Franz_def.pdf

Schweizer Eidgenossenschaft (2009): Jahresbericht des Bundesrates über die Teilnahme der Schweiz am Euro-Atlantischen Partnerschaftsrat und an der Partnerschaft für Frieden 2008

Enllaç amb la versió alemanya:

http://www.pfp.admin.ch/internet/partnership_for_peace/de/home/bibliothek.parsys.73642.downloadList.40149.DownloadFile.tmp/jahresberichtepcpfp2008d.pdf

Enllaç amb una selecció de publicacions sobre els programes d'associació:

http://www.pfp.admin.ch/internet/partnership_for_peace/de/home/bibliothek.html

Schweizer Eidgenossenschaft (2009a): Schutz der Zivilbevölkerung in Bewaffneten Konflikten

(Protecció de les persones en situacions de conflictes violents)

Enllaç amb la versió anglesa:

<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi/aussen.Par.0009.File.tmp/EDA%20Schutz%20der%20Zivilbevoelkerung%20e.pdf>

3.6.4. ENLLAÇOS D'INTERÈS

3 C Conference 2009

Pàgina oficial:

http://www.3c-conference2009.ch/en/Home/The_Conference

Center for Security Studies

Pàgina oficial:
<http://www.css.ethz.ch/>

Center on Conflict, Development and Peacebuilding (CCDP)

Pàgina oficial:
<http://graduateinstitute.ch/ccdp>

Centre de recerca del Graduate Institute of International and Development Studies de Ginebra. L'objectiu d'aquest centre és oferir recerca d'alta qualitat, donar suport a experts i facilitar el diàleg i la creació de xarxes entre polítics, professionals i investigadors a nivell internacional. La recerca que porta a terme el centre se centra en el fenomen del conflicte armat, en els esforços per fomentar condicions per prevenir l'esclat de la violència i en estratègies globals per promoure relacions pacífiques a nivell comunal, social i internacional.

Geneva Center for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF)

Pàgina oficial:
<http://www.dcaf.ch/>

Geneva Center for Security Policy (GCSP)

Pàgina oficial:
<http://www.gcsp.ch/>

Geneva International Center for Humanitarian Demining (GICHD)

Pàgina oficial:
<http://www.gichd.org/>

KOFF

Pàgina oficial:
<http://www.swisspeace.ch/typo3/projects/koff.html>

El Centre per al Peacebuilding KOFF es va crear l'any 2001 dins del Swisspeace, finançat pel Ministeri d'Assumptes Exteriors del Govern de Suïssa i un alt nombre d'organitzacions no governamentals. El KOFF vol augmentar les capacitats de Suïssa en l'àmbit del foment civil de la pau a través de la creació d'informació, la formació de serveis assessors i activitats de plataforma.

Ministeri d'Afers Exteriors del Govern de Suïssa

Secció amb informació sobre la política del Govern de Suïssa en l'àmbit de la pau i la seguretat (pàgina anglesa):
<http://www.eda.admin.ch/eda/en/home/topics/peasec/peac.html>

Swiss Agency for Development Cooperation

Llista d'enllaços relacionats amb *peacebuilding* (anglès):

http://www.deza.admin.ch/en/Home/Themes/Conflict_prevention_and_transformation/Conflict_prevention/Handbook_Conflict_Sensitive_Programme_Management

Swisspeace

Enllaç amb la pàgina oficial:

<http://www.swisspeace.ch/typo3/index.php>

Swisspeace és un *action-oriented*, un institut de recerca amb seu a Berna. Aspira a prevenir l'esclat de conflictes armats i a facilitar una transformació sostenible dels conflictes. El Swisspeace es va crear l'any 1988 com a Fundació Suïssa per a la Pau amb l'objectiu de fomentar recerca independent sobre la pau a Suïssa.

BIBLIOGRAFIA

1. DOCUMENTS ESTRATÈGICS SOBRE LA PREVENCIÓ I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES I EL FOMENT DE LA PAU

- BMZ (1999): *Ziviler Friedensdienst* (Servei Civil per a la Pau)
- BMZ (2002): *Development Policy As an Element of Global Structural and Peace Policy - Excerpts from the German Government's 11th Development Policy Report, Outlining the Main Orientation of German Development Policy* (BMZ Spezial)
- BMZ (2002a): *Verwaltungsreform in der Deutschen Entwicklungszusammenarbeit Ein Positionspapier des BMZ (Legal and Judicial Reform in German Development Policy)*
- BMZ (2003): *Recht - Demokratie - Frieden - Politik für Entwicklung*
- BMZ (2004): *Zum Verhältnis von Entwicklungs Politischen und Militärischen Antworten auf Neue Sicherheitspolitische Herausforderungen - Diskussionspapier*
- *(On Development-based and Military Responses to New Security Challenges - A BMZ Discussion Paper)*
- BMZ (2005): *Förderung von Demokratie in der Deutschen Entwicklungspolitik. Unterstützung Politischer Reformprozesse und Beteiligung der Bevölkerung. Ein Positionspapier des BMZ*
- *(Promoting Democracy in German Development Policy. Supporting Political Reform Processes and Popular Participation. A BMZ Position Paper)*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/Special137.pdf

- **BMZ (2005a): *Konzept für Massnahmen der Entwicklungsorientierten Not- und Übergangshilfe (Development-oriented Emergency and Transitional Aid)***
 Enllaç amb la versió anglesa
http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/konzept138.pdf
 Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.bmz.de/de/publikationen/reihen/strategiepapiere/konzept149.pdf>
- **BMZ (2005b): *Krisenpräventive Wirkungen der Entwicklungspolitischen Zusammenarbeit mit Zentralasien - Aktuelle Debatten über Instrumente und Optionen*. Bericht über einen Workshop am 1. und 2. Dezember 2005**
 Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.bmz.de/de/publikationen/reihen/strategiepapiere/spezial143pdf.pdf>
- **BMZ (2006): *Observations on Service Delivery in Fragile States and Situations - the German Perspective***
 Enllaç amb la versió anglesa
http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/Special145.pdf
- **BMZ (2006a): *Interministerielles Rahmenkonzept zur Unterstützung von Reformen des Sicherheitssektors in Entwicklungs- und Transformationsländern. (Concepte interministerial per al foment de les reformes del sector de seguretat en països en vies de desenvolupament i de transformació)***
 Enllaç amb la versió alemanya
http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/themen_und_schwerpunkte/frieden/rahmenkonzept_SSR_deu_Final_1.pdf
- **BMZ (2007): *Entwicklungsorientierte Transformation bei fragiler Staatlichkeit und schlechter Regierungsführung. (Development-Oriented Transformation in Conditions of Fragile Statehood and Poor Government Performance)***
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.oecd.org/dataoecd/4/38/43480415.pdf>
 Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.bmz.de/de/publikationen/reihen/strategiepapiere/konzept149.pdf>
- **BMZ (2009): *Förderung von Good Governance in der Deutschen Entwicklungspolitik (Promotion of Good Governance in German Development Policy)***
 Enllaç amb la versió anglesa
http://www.bmz.de/en/publications/type_of_publication/strategies/konzept178.pdf
 Enllaç amb la versió alemanya
http://www.bmz.de/de/publikationen/themen/gute_regierungsfuehrung/konzept172.pdf

- *Botschaft über einen Rahmenkredit für Massnahmen zur Zivilen Konfliktbearbeitung und Menschenrechtsförderung* (22 d'octubre 2002)
Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.admin.ch/ch/d/ff/2002/7975.pdf>

- Bundesministerium für Auswärtige Angelegenheiten - Österreichische Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (2006): *Friedenssicherung und Konfliktprävention - Leitlinien der Österreichischen Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (Peace-building and Conflict Prevention - Policy Document of the Austrian Development Cooperation)*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.entwicklung.at/uploads/media/PD_Peacebuilding_Feb09_Web_01.pdf
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.entwicklung.at/uploads/media/LL_Frieden_Feb09_01.pdf

- Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten - Österreichische Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (2006a): *Good Governance. Leitlinien der Österreichischen Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (Good Governance. Policy Document)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.entwicklung.at/uploads/media/Good_Governance_19032010_Web.pdf

- Bundesministerium für Europäische und Internationale Angelegenheiten (BMeiA) (2008): *Dreijahresprogramm der österreichischen Entwicklungspolitik 2008 bis 2010 (Pla Director de la Cooperació Austríaca 2008 - 2010)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.oefse.at/Downloads/eza/OEZA_Dreijahresprogramm_2008-2010.pdf

- Bundesministerium für Auswärtige Angelegenheiten - Österreichische Entwicklungs- und Ostzusammenarbeit (2008): *Austrian Action Plan on Aid Effectiveness 2006 - 2010/11 - Review on Implementation of Paris Declaration Commitments - Report 2008*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.entwicklung.at/uploads/media/ADC_Report_ACCRA_print_final_01.pdf

- Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten (BMeiA) (2007): *Österreichischer Aktionsplan zur Umsetzung von VN-Sicherheitsresolution 1325. (Pla d'Acció austríac per posar en pràctica la Resolució 1325 del Consell de Seguretat de Nacions Unides)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.entwicklung.at/uploads/media/Oesterreichischer_Aktionsplan.pdf

- Bundesregierung (2000): *Gesamtkonzept der Bundesregierung: Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung*. (Crisis Prevention and Conflict Settlement. The German Government's Overall Strategy on Crisis Prevention and Conflict Settlement of April 7, 2000)
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/themen_und_schwerpunkte/frieden/krisenpraevention.pdf

- Bundesregierung (2001): *Aktionsprogramm 2015 - Armut Bekämpfen. Gemeinsam Handeln. Der Beitrag der Bundesregierung zur Weltweiten Halbierung Extremer Armut (Poverty Reduction - a Global Responsibility. Program of Action 2015)*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.gtz.de/de/dokumente/en-action-program-2015.pdf>
Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.gtz.de/de/dokumente/de-aktionsprogramm-2015.pdf>

- Bundesregierung (2004): *Aktionsplan «Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung» (Action Plan «Civilian Crisis Prevention, Conflict Resolution and post-Conflict-Peace-Building», May 2004)*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/384232/publicationFile/4346/Aktionsplan-En.pdf>
Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.ifa.de/pdf/zivik/aktionsplan2004.pdf>

- Bundesministerium für Wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (BMZ) (2005): *Übersektorales Konzept zur Krisenprävention, Konfliktbearbeitung und Friedensförderung in der deutschen Entwicklungszusammenarbeit - Eine Strategie zur Friedensentwicklung (Sector Strategy for Crisis Prevention, Conflict Transformation and Peacebuilding in German Development Cooperation - Strategy for Peacebuilding)*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.frient.de/downloads/Konzept132_END.pdf
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.bmz.de/de/zentrales_downloadarchiv/themen_und_schwerpunkte/frieden/krisenpraevention.pdf

- Bundesregierung (2006): *Sicherheit und Stabilität durch Krisenprävention gemeinsam stärken. 1. Bericht der Bundesregierung über die Umsetzung des Aktionsplans «Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung» (Berichtszeitraum: Mai 2004 - April 2006) (First Federal Government Report on the Implementation of the Action Plan «Civilian Crisis Prevention, Conflict Resolution and Post-Conflict Peacebuilding», May 2005)*
Enllaç a la versió anglesa
http://www.ifa.de/pdf/zivik/ap_bericht01_en.pdf
Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/384196/publicationFile/4343/Aktionsplan-Bericht1-de.pdf>

- Bundesregierung (2008): *Krisenprävention als Gemeinsame Aufgabe. 2. Bericht der Bundesregierung über die Umsetzung des Aktionsplans «Zivile Krisenprävention, Konfliktlösung und Friedenskonsolidierung»* (Berichtszeitraum: Mai 2006 bis April 2008) (*Second Federal Government Report on the Implementation of the Action Plan «Civilian Crisis Prevention, Conflict Resolution and post-Conflict Peacebuilding»*, July 2008)
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.ifa.de/fileadmin/pdf/zivik/ap_bericht2_en.pdf

- Canadian International Development Agency (CIDA) (1996): *Policy for CIDA on Human Rights, Democratization and Good Governance*
Enllaç amb la versió anglesa
[http://www.acdi-cida.gc.ca/INET/IMAGES.NSF/vLUIImages/HRDG2/\\$file/HRDG-Policy-nophoto-e.pdf](http://www.acdi-cida.gc.ca/INET/IMAGES.NSF/vLUIImages/HRDG2/$file/HRDG-Policy-nophoto-e.pdf)

- Canadian Peacebuilding Coordination Committee (2004): *Canadian Action Agenda on Conflict Prevention*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.peacebuild.ca/documents/CdnAA.pdf>

- Deutscher Entwicklungsdienst (DED) (2003): *Zivile Konfliktbearbeitung und Friedensförderung. Das Engagement des DED im Zivilen Friedensdienst (Civilian Conflict Transformation and Peace-Building. DED's Involvement in the Civil Peace Service)*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.ded.de/fileadmin/scripts/download.php?path=uploads/tx_dedpublications/fachheft_zfd_eng.pdf&title=DEDforum%20Civilian%20Conflict%20Transformation%20and%20Peace-Building&PHPSESSID=d902bae3029446080549fd5c8c3ef763
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.ded.de/fileadmin/scripts/download.php?path=uploads/tx_dedpublications/fachheft_zfd.pdf&title=DEDforum%20Zivile%20Konfliktbearbeitung%20und%20Friedensf%C3%B6rderung&PHPSESSID=d902bae3029446080549fd5c8c3ef763

- Direktion für Entwicklung und Zusammenarbeit (DEZA) (2003): *Friedensentwicklung - DEZA Leitlinien (Processos de pau - Línies directives per a l'Agència Suïssa per a la Cooperació i el Desenvolupament)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_de_24111.pdf

- DEZA (2006): *Eine Welt . Das DEZA-Magazin für Entwicklung und Zusammenarbeit. Vergessene Konflikte: Tragödien abseits von Schlagzeilen, Hilfe und Menschenwürde (Un Món. La revista de l'Agència Suïssa de Cooperació Al Desenvolupament. Conflictes oblidats: tragèdies allunyades dels titulars, l'ajut i la dignitat humana)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_de_91405.pdf

- DEZA (2006a): *Gender, Konflikttransformation und der Psychosoziale Ansatz. Arbeitshilfe (Género, transformación de conflictos y enfoque psicosocial. Manual)*
 Enllaç amb la versió alemanya
http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_de_91135.pdf

- DEZA (2008): *Context-sensitive Engagement: Lessons Learned from Swiss Experiences in South Asia for Aid effectiveness in Fragile Scenarios* (prepared for the 3rd High-Level-Forum on Aid Effectiveness, Accra, September 2008)
 Enllaç amb la versió anglesa
http://www.deza.admin.ch/ressources/resource_en_169827.pdf

- DFID (1997): *Eliminating World Poverty: A Challenge for the 21st Century*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20050404190659/http://www.dfid.gov.uk/Pubs/files/whitepaper1997.pdf>

- DFID (2000): *Eliminating World Poverty. Making Globalisation Work for the Poor*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/whitepaper2000.pdf>

- DFID, Foreign & Commonwealth Office, Ministry of Defence (2003): *The Global Conflict Prevention Pool - A Joint UK Government Approach to Reducing Conflict*, London
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.cic.nyu.edu/peacekeeping/conflict/docs/global-conflict-prevention-pool.pdf>

- DFID (2003a): *Tackling Poverty by Reducing Violent Conflict*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/tacklingpovredviolence.pdf>

- DFID (2003b): *Review of the UK Government Approach to Peacebuilding and Synthesis of Lessons Learned from UK Government Funded Peacebuilding Projects 1997-2001 - Contribution fo the Joint Utstein Study of Peacebuilding*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/total-utstein.pdf>

- DFID (2003c): *Understanding and Supporting Security Sector Reform*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20070205130804/http://www.dfid.gov.uk/Pubs/files/supportingsecurity.pdf>

- DFID (2004): *UK Policy and Strategic Priorities on Small Arms and Light Weapons 2004-2006*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.humansecuritygateway.com/documents/DFID_UKpolicySmallArms.pdf

- DFID (2005): *Fighting Poverty to Build a Safer World. A Strategy for Security and Development*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/securityforall.pdf>

- DFID (2005a): *Why We Need to Work More Effectively in Fragile States*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.jica.go.jp/cdstudy/library/pdf/20071101_11.pdf

- DFID (2006): *Eliminating World Poverty - Making Governance Work for the Poor*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.official-documents.gov.uk/document/cm68/6876/6876.pdf>

- DFID (2006a): *Preventing Violent Conflict (Policy Paper)*
Versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/preventing-conflict.pdf>

- DFID (2007): *Africa Conflict Prevention Programme - Annual Report 2007/2008*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/ACCP-overview.pdf>

- DFID (2009): *Eliminating World Poverty: Building our Common Future*
Enllaç amb la pàgina web sobre el Llibre Blanc
<http://www.infodev.org/en/Document.671.pdf>

- DFID (2009a): *Building the State and Securing the Peace (Emerging Policy Paper)*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.gsdrc.org/docs/open/CON64.pdf>

- Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) (2002): *Gewalt und Gewaltprävention. Grundfragen, Grundlagen, Ansätze und Handlungsfelder von Gewaltprävention und ihre Bedeutung für Entwicklungszusammenarbeit, Eschborn (Peace-Building, Crisis Prevention and Conflict Management - Technical Cooperation in the Context of Crises, Conflicts and Disasters)*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.gtz.de/de/dokumente/en-crisis-prevention-and-conflict-management.pdf>
Enllaç amb la versió alemanya
<http://www2.gtz.de/dokumente/bib/06-0210.pdf>

- GTZ (2007): *Peace and Conflict Assessment (PCA) - Ein Methodischer Rahmen zur Konflikt- und Friedensbezogenen Ausrichtung von EZ-Massnahmen*
 Enllaç amb la versió alemanya
<http://www.gtz.de/de/dokumente/de-crisis-pca-2008.pdf>

- GTZ, UNDG, UNDP, World Bank, BMZ (2004): *Practical Guide to Multilateral Needs Assessments in Post-Conflict Situations*
 Enllaç amb la versió anglesa
http://www.gtz.de/de/dokumente/en-pcna_practicalguide.pdf

- International Commission on Intervention and State Sovereignty (2001): *The Responsibility to Protect*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.iciss.ca/pdf/Commission-Report.pdf>

- Koren, Marriott; Carment, David (2003): *A Survey of Canadian Conflict Prevention Professionals*
 Enllaç amb la versió anglesa
<http://http-server.carleton.ca/~dcarment/papers/conflictpreventionsurvey1.pdf>

- Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) (2003): *Entwicklungszusammenarbeit als Friedenssicherung - Chancen und Grenzen*
 Enllaç amb la versió alemanya
http://www.kfw-entwicklungsbank.de/DE_Home/Service_und_Dokumentation/Online_Bibliothek/PDF-Dokumente_Diskussionsbeitraege/AMD32_neu13552.pdf

- MAEC (2007): *Estrategia de Construcción de la Paz de la Cooperación Española para el Desarrollo*
 Enllaç amb la versió espanyola
http://www.aecid.es/export/sites/default/web/galerias/programas/Vita/descargas/estrategia_construccion_paz_resumen_esp.pdf
 Enllaç amb la versió anglesa
http://www.aecid.es/export/sites/default/web/galerias/programas/Vita/descargas/estrategia_construccion_paz_resumen_ing.pdf

- MAEC (2009): *Plan de Acción: Mujeres y Construcción de la Paz de la Cooperación Española*
 Enllaç amb la versió espanyola
<http://www.aecid.es/export/sites/default/web/galerias/programas/Vita/descargas/PLANDEACCIONmujeresypaz.pdf>

- Ministère des Affaires Étrangères, Direction Générale de la Coopération Internationale et Développement (DgCiD) (2007): *L'action de la DgCiD en matière de gouvernance démocratique (2005-2006)*

- Ministère des Affaires Étrangères, Direction Générale de la Coopération Internationale et Développement (DgCiD) (2007): *Stratégie Gouvernance de la Coopération Française*

- Ministry for Foreign Affairs, Sweden (1999): *Preventing Violent Conflict - A Swedish Action Plan*
Versió anglesa
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/09/37/14/aad1f9e6.pdf>
- Ministry for Foreign Affairs, Sweden (2000): *Preventing Violent Conflict - Swedish Policy for the 21st Century*
Versió anglesa
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/01/98/94/298ea5bf.pdf>
- Norwegian Ministry of Foreign Affairs (2004): *Strategic Framework - Peacebuilding - a Development Perspective*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/Utvikling/peace-engelsk.pdf>
- Norwegian Ministry of Foreign Affairs (2004a): *Fighting Poverty Together - A Comprehensive Development Policy*
- Norwegian Ministry of Foreign Affairs (2006): *The Norwegian Government's Action Plan for the Implementation of UN Security Council Resolution 1325 (2000) on Women, Peace and Security*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.regjeringen.no/upload/kilde/ud/pla/2006/0002/ddd/pdfv/279831-actionplan_resolution1325.pdf
- OEZA (2006): *Building Peace - Empowering Women. Gender Strategies to Make UN Security Council Resolution 1325 Work*. Public Meeting and Symposium. Vienna 6-7 April 2006. Conference Proceedings
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.entwicklung.at/uploads/media/LL_Buildung_peace_empowering_women.pdf
- OEZA (2009): *Fokus: Frauen. Gender und Bewaffnete Konflikte (Dones. Gènere i conflictes violents)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.entwicklung.at/uploads/media/Fokus_Gender_und_Konflikt_Jaen2011_02.pdf
- OEZA (2009a): *International Peace Operations and Local Society*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.entwicklung.at/uploads/media/Int_peace_operations_and_local_society_Sept2009_03.pdf
- Regeringskansliet - Government Offices of Sweden (2008): *Global Challenges - Our Responsibility. Communication on Sweden's Policy for Global Development*
- Regeringskansliet (2002): *Shared Responsibility: Sweden's Policy for Global Development*
Versió anglesa
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/45/20/c4527821.pdf>

- Schweizerische Eidgenossenschaft (2007): *Human Security in Switzerland's Foreign Policy (Seguretat humana en la política exterior de Suïssa)*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi.Par.0222.File.tmp/EDA%20Broschuere%20Web%20e%20V.pdf>

- Schweizerische Eidgenossenschaft (2007a): *Peace and Human Rights in Switzerland's Foreign Policy. 2007 Report on Measures to Promote Peace and Strengthen Human Rights*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi.Par.0261.File.tmp/EDA%20Bericht%2007%20e%20V.pdf>

- Schweizer Eidgenossenschaft (2007b): *Strategie des Bundes in der Humaitären Minenräumung 2008-2011 (Estratègia suïssa per al compromís antimines 2008-2011)*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/recent/media.Par.0031.File.tmp/Minenstrategie_2008-2011_DE.pdf
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/recent/media.Par.0035.File.tmp/Minenstrategie_2008-2011_EN.pdf

- Schweizerische Eidgenossenschaft (2007c): *Switzerland's Peace and Human Rights Promotion (Abridged english translation of the Bill to Parliament concerning the continuation of measure relating to civilian peacebuilding and the promotion of human rights, presented 15 June 2007)*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/topics/peasec/peac.Par.0139.File.tmp/EDA%20Botschaft%20A5%20V.pdf>

- Schweizer Eidgenossenschaft (2008): *Schweizer Strategie zur im Kampf Gegen die Illegale Proliferation von Leichten Waffen und Kleinwaffen 2008-2011 (Estratègia suïssa per a la lluita contra la proliferació il·legal d'armes lleugeres i petites per als anys 2008-2011)*
Enllaç amb la versió francesa
http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi/publi2.Par.0006.File.tmp/Kleinwaffen_Franz_def.pdf

- Schweizer Eidgenossenschaft (2009): *Jahresbericht des Bundesrates über die Teilnahme der Schweiz am Euro-Atlantischen Partnerschaftsrat und an der Partnerschaft für Frieden 2008*
Enllaç amb la versió alemanya
http://www.pfp.admin.ch/internet/partnership_for_peace/de/home/bibliothek.parsys.73642.downloadList.40149.DownloadFile.tmp/jahresberichteapcpcf2008d.pdf
Enllaç amb una selecció de publicacions sobre els programes d'associació
http://www.pfp.admin.ch/internet/partnership_for_peace/de/home/bibliothek.html

- Schweizer Eidgenossenschaft (2009a): *Schutz der Zivilbevölkerung in Bewaffneten Konflikten* (Protecció de les persones en situacions de conflictes violents)
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.eda.admin.ch/etc/medialib/downloads/edazen/doc/publi/aussen.Par.0009.File.tmp/EDA%20Schutz%20der%20Zivilbevoelkerung%20e.pdf>

- SIDA (1997): *Justice and Peace - Sida's Programme for Peace, Democracy and Human Rights*
Part 1 (anglès)
Part 2 (anglès)

- SIDA (2003): *Reflections on Development Co-operation and Violent Conflict*
Versió anglesa

- SIDA (2003a): *Reconciliation - Theory and Practice for Development Cooperation.*

- SIDA (2005): *Promoting Peace and Security through Development Cooperation* (Policy)
Resum (versió anglesa)
http://www.ssrnetwork.net/document_library/detail/3368/promoting-peace-and-security-through-development-cooperation
Versió anglesa
<http://sidapublications.citat.se/interface/frmoptimizer3.asp?doctype=3&order=createdate%20DESC&departmentid=298&topheight=55&headerheight=23&fotheight=0&leftframewidth=300&width=820&stylesheet=sida.css&frameout=0&language=14&login=True&username=sida2&password=sida2>
Versió espanyola
http://www2.sida.se/shared/jsp/download.jsp?f=SIDA4889es_Promocion+Spansk_web.pdf&a=3585

- SIDA (2005a): *Transforming Conflicts and Building Peace - Experience and Ideas of Swedish Civil Society Organisations* (SIDA studies no. 13)

- SIDA (2006): *Manual for Conflict Analysis. Methods Document*

- Swiss Agency for Development Cooperation (SDC): *Conflict-Sensitive Programme Management CSPM - Integrating Conflict Sensitivity and Prevention of Violence into SDC Programms - A Handbook for Practitioners*
Enllaç amb la pàgina web que conté informació sobre el document (anglès)
http://www.deza.admin.ch/en/Home/Themes/Conflict_prevention_and_transformation/Conflict_prevention/Handbook_Conflict_Sensitive_Programme_Management

- *The National Security Strategy of the United States* (2002)
Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.whitehouse.gov/administration/eop/nsc/>

- USAID (2005): *At Freedom's Frontiers - A Democracy and Governance Strategic Framework*
Enllaç amb la versió anglesa
http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PDACF999.pdf

- USAID (2005a): *Conducting a Conflict Assessment - A Framework for Strategy and Program Development*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.usaid.gov/our_work/cross-cutting_programs/conflict/publications/docs/CMM_ConflAssessFrmwrk_May_05.pdf

- USAID (2005b): *Conflict Mitigation and Management Policy*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.usaid.gov/our_work/cross-cutting_programs/conflict/publications/docs/USAID_Conflict_MM_Policy.pdf

- USAID (2005c): *Fragile States Strategy*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.usaid.gov/policy/2005_fragile_states_strategy.pdf

- US Department of State, USAID (2007): *Transformational Diplomacy. Strategic Plan - Fiscal Years 2007 - 2012*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.usaid.gov/policy/coordination/stratplan_fy07-12.pdf

- USAID (2007): *Women and Conflict*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.usaid.gov/our_work/cross-cutting_programs/conflict/publications/docs/cmm_women_and_conflict_toolkit_december_2006.pdf

- Voigt, Evelyn; Breedyk, Gordon (2008): *White Paper. The Case for a Civilian Peace Service Canada (CPSC)*
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.civilianpeaceservice.ca/documents/white_paper-2_main_body.pdf
Enllaç amb la versió anglesa del resum executiu
http://www.civilianpeaceservice.ca/documents/exec_summary-en.pdf

- Walter, Chantale; Gibbings, Sheri; Solon-Helal, Isabelle (2004): *Canadian Perspectives on United Nations Security Council Resolutions 1325 on Women, Peace and Security*

2. BIBLIOGRAFIA I ALTRES DOCUMENTS D'INTERÈS

- 3re High Level Forum on Aid Effectiveness (2008): *Aid Effectiveness in Situations of Fragility and Conflict*. Roundtable 7. Summary, Accra

- Altvater, Elmar (2003): *Menschliche Sicherheit - Entwicklungsgeschichte und Politische Forderungen*, Feministisches Institut der Heinrich Böll Stiftung, Oktober 2003

- Anderson, Mary B. y Spelten, Angelika (2000): *Conflict Transformation. How International Assistance Can Contribute*, Stiftung Entwicklung und Frieden, Bonn
- Austin, Greg y Chalmers, Malcom (2004): *Evaluation of the Conflict Prevention Pools – Portfolio Review*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/evaluation/ev647portfolio.pdf>
- Ball, Nicole (2004): *Evaluation of the Conflict Prevention Pools – The Security Sector Reform Strategy*
Enllaç amb la versió anglesa
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications/evaluation/ev647ssr.pdf>
- Banc Mundial, Conflict Prevention and Reconstruction Unit (2002): *The Conflict Analysis Framework (CAF). Identifying Conflict-related Obstacles to Development*
- Banc Mundial (2003): *Breaking the Conflict Trap. Civil War and Development Policy*
- Barbeito, Cécile, *et al.* (2009): «Diagnóstico de construcción de paz. Análisis de la perspectiva de construcción de paz en la cooperación al desarrollo de las comunidades autónomas». Dins: Escola de Cultura de Pau (edit.): *Quaderns de Construcció de Pau*
- Benavides Vanegas, Farid Samir (2009): «Diagnóstico sobre el enfoque de “construcción de paz” en países en conflicto, postconflicto, frágiles y en situaciones de fragilidad». *Background Paper*.
- Bigdon, Christine; Korf, Benedikt (2004): «The Role of Development Aid in Conflict Transformation: Facilitating Empowerment Processes and Community Building». Dins: Research Center for Constructive Conflict Management (edit.): *Berghof Handbook for Conflict Transformation*, Berlín
- CDA Collaborative Learnings Projects (2004): *The Do No Harm Handbook. Framework for Analyzing the Impact of Assistance on Conflict*, Cambridge
- Comissió Europea (2009): *Overcoming Fragility in Africa. Forging a new European approach*. European Report on Development
- Conflict Prevention and Post Conflict Reconstruction Network (2005): *Peace and Conflict Impact Assessment (PCIA) Handbook*
- Consell de la Unió Europea (2007): *Council Conclusions on a EU Response to Situations of Fragility*, Brussel·les
- Doyle, Michael; Sambanis, Nicholas (2000): *International Peacebuilding: A Theoretical and Quantitative Analysis*

- Fukuyama, Francis (2004): *State-building: Governance and World Order in the 21st Century*, Nova York
- Gertcheva, Vessela (2008): *Country Case Study: Bulgaria. Bulgarian Official Development Assistance and Peacebuilding*, Initiative for Peacebuilding, Brussel·les
- González Bustelo, Mabel; Aguirre, Mariano (2008): *Country Case Study: Spain - Cross-Sector Peacebuilding Capacities*, Initiative for Peacebuilding, Brussel·les
Enllaç amb la versió anglesa
http://www.initiativeforpeacebuilding.eu/pdf/Cross_sector_peacebuilding_capacities.pdf
- Gropas, Ruby (2008): *Country Case Study: Greece. Ten Years of Greek Development Cooperation and Peacebuilding: Challenges and Recommendations*. Initiative for Peacebuilding, Brussel·les
- Hasenclever, Andreas (2003): «Liberales Ansätze zum Demokratischen Frieden». Dins: Schieder, Siegfried; Spindler, Manuels (edits.): *Theorien der Internationalen Beziehungen*.
- Hofmann, Mark (2004): «Peace and Conflict Impact Assessment Methodology». Dins: Reserach Center for Constructive Conflict Management (edit.): *Berghof Handbook for Conflict Transformation*, Berlín
- Human Security Centre (2005): *Human Security Report 2005*, Oxford www.humansecurityreport.info
<http://www.hsrgroup.org/human-security-reports/human-security-report.aspx>
- Ilowiecka-Tanska, Ilona; Pejda, Marta (2008): *Country Case Study: Poland. Polish official Development Assistance and Peacebuilding*. Initiative for Peace, Brussel·les
- Korski, Daniel; Gowan, Richard (2009): *Can the EU Rebuild Failing States? A Review of Europe's Civilian Capacities* (European Council on Foreign Relations)
- Mair, Stefan, *et al.* (2004): *States at Risk and Failed States. Putting Security First*, Wahington DC
- Marten, Kimberly Zisk (2004): *Enforcing the Peace: Learning from the Imperial Past*, Nova York
- Mihálik, Ján; van der Leest, Kristin (2009): *Does Peacebuilding Matter in Development Aid? Reflections on Official Development Assistance of Seven European Countries: Bulgaria, Czech Republic, Greece, Poland, Portugal, Slovenia and Spain. Synthesis report*. Initiative for Peacebuilding, Brussel·les
- NYU Center on International Cooperation (2009): *Building on Brahimi. Peacekeeping in an Era of Strategic Uncertainty*, Nova York

- OCDE (1997): *Conflict, Peace and Development Co-operation on the Treshold of the 21st Century*, París
- OCDE (2001): *The DAC Guidelines. Hepling Prevent Violent Conflict*, París
- OCDE (2005): *Mainstreaming Conflict Prevention. Introduction to Security System Reform*, París
- OCDE (2005a): *Mainstreaming Conflict Prevention. Peace-building Overview*, París
- OCDE (2005b): *Mainstreaming Conflict Prevention. Reconciliation*, París
- OCDE (2005c): *Mainstreaming Conflict Prevention. Small Arms and Light Weapons (SALW)*, París
- OCDE (2005d): *Security System Reform and Governance. A DAC Reference Document*, París
- OCDE (2006): *Whole of Government Approaches to Fragile States*, París
- OCDE (2007): *Principles for Good International Engagement in Fragile States and Situations*, París
- OCDE (2007a): *The OECD DAC Handbook on Security System Reform (SSR). Supporting Security and Justice*, París
- OCDE (2008): *Concepts and Dilemmas of State Building in Fragile Situations. From Fragility to Resilience*, París
- OCDE (2008a): *Guidance on Evaluating Conflict Prevention and Peacebuilding Activities. Working Draft for Application Period*, París
- OCDE (2008b): *Service Delivery in Fragile Situations. Key Concepts, Findings and lessons*, París
- OCDE (2009): *Conflict and Fragility. Armed Violence Reduction. Enabling Development*, París
- OCDE (2009): *Conflict and Fragility. Preventing Violence, War and State Collapse. The Future of Conflict Early Warning and Response*, París
- Oxfam International (2008): *Shooting Down the MDGs. How Irresponsible Arms Transfers Undermine Development Goals*
- Paris, Roland (2004): *At War's End. Building Peace After Civil Conflict*, Cambridge
- Partners Czech (2008): *Country Case Study: Czech Republic. Peacebuilding within Czech Official Development Assistance*, Iniciative for Peacebuilding, Brussel-les

- Prebilic, Vladimir, *et. al.* (2008): *Country Case Study: Slovenia. Slovenia and Peacebuilding*, Initiative for Peacebuilding, Brussel·les[^]
- Reimann, Cordula (2004): «Assessing the State-of-the-Art in Conflict Transformation». Dins: Research Center for Constructive Conflict Management (edit.): *Berghof Handbook for Conflict Transformation*, Berlín
- Ruohomäki, Olli (Edit.) (2005): *Development in an Insecure World. New Threats to Human Security and their Implications for Development Policy*, Hèlsinki
- Schneckener, Ulrich (2005): «Frieden Machen: Peacebuilding und Peacebuilder». Dins: Stiftung Wissenschaft und Politik, *Abhandlungen*, Berlín
- Smith, Dan (2004): *Towards a Strategic Framework for Peacebuilding: Getting their Act Together*. Overview report of the Joint Utstein Study of peacebuilding, Oslo
- UN, General Assembly, Security Council (2000): *Report of the Panel on United Nations Peace Operations*. A/55/305 - S/2000/809 («Brahimi-Report»)

Enllaç amb la pàgina web de l'informe
http://www.un.org/peace/reports/peace_operations/
- UN, General Assembly, Security Council (2009): *Report of the Secretary General on Peacebuilding in the Immediate Aftermath of Conflict*, A/63/881 - S/2009/304
- UN, Security Council (2001): *Resolution 1366*. S/RES/1366 (2001)
- UN, Secretary General (1992): *An Agenda for Peace. Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-keeping*. Report of the Secretary General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992. A/47/277 - S/24111

Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.un.org/Docs/SG/agpeace.html>
- UN, Secretary General (1999): *Annual Report to General Assembly*

Enllaç amb la versió anglesa
<http://www.un.org/News/Press/docs/1999/19990920.sgsm7136.html>
- UN, Secretary General (2005): *Un concepto más amplio de la libertad: desarrollo, seguridad y derechos humanos para todos*. Informe del Secretario General. A/59/2005
- UN, Secretary General (2006): *Progress Report on the Prevention of Armed Conflict*, A/60/891
- UN, Secretary General (2009): *Promoting Development Through the Reduction and Prevention of Armed Violence*, A/64/228

- UNDP (1994): *Human Development Report. New Dimensions of Human Security*
Enllaç amb la pàgina web de l'informe
<http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1994/>

3. PÀGINES WEB

NACIONS UNIDES

- United Nations Peace Building Commission
<http://www.un.org/peace/peacebuilding/>
- United Nations Office for Disarmament (UNODA)
<http://www.un.org/disarmament/>
- UNDP - Bureau for Crisis Prevention and Recovery (BCPR)
<http://www.undp.org/cpr/index.shtm>
- Universidad per la Pau - University for Peace
<http://www.upeace.org/>

OECD

- International Network on Conflict and Fragility (INCAF)
http://www.oecd.org/document/57/0,3746,en_2649_33693550_46582713_1_1_1_1,00.html
- Monitoring the Principles for Good International Engagement in Fragile States
http://www.oecd.org/site/0,3407,en_21571361_42277499_1_1_1_1_1,00.html
- The International Dialogue on Peacebuilding and Statebuilding
http://www.oecd.org/site/0,3407,en_21571361_43407692_1_1_1_1_1,00.html

INICIATIVES GLOBALS I ALTRES PÀGINES D'INTERÈS

- Berghof Conflict Research
<http://www.berghof-conflictresearch.org/>
- Berghof Handbook for Conflict Transformation
<http://www.berghof-handbook.net/>
- Center on International Cooperation
<http://www.cic.nyu.edu/>
- Europe Vote for Peace
<http://www.civilpeace.eu/>

- Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)
<http://eiti.org/>
- Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict
<http://www.gppac.org/page.php?id=1>
- Initiative for Peacebuilding
<http://www.initiativeforpeacebuilding.eu/>
- Interpeace
<http://www.interpeace.org/>
- Kimberly Process
<http://www.kimberlyprocess.com/>
- The Geneva Declaration on Armed Violence and Development
<http://www.genevadeclaration.org/>
- The Human Security Report
<http://www.hsrgroup.org/human-security-reports/human-security-report.aspx>
- U4 - Anti Corruption Ressource Center
<http://www.u4.no/index.cfm>

ACRÒNIMS

ACPP	Africa Conflict Prevention Pool
ADA	Österreichische Gesellschaft für Entwicklungszusammenarbeit
AGDF	Aktionsgemeinschaft Dienst für den Frieden
AGEH	Arbeitsgemeinschaft für Entwicklungshilfe
AOD	Ajut Oficial per al Desenvolupament
BCPR	Bureau for Crisis Prevention and Recovery
BMeiA	Bundesministerium für Europäische und Internationale Angelegenheiten
BMZ	Bundesministerium für Wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
CAD	Comitè d'Assistència per al Desenvolupament
CAR	States Capable, Accountable and Responsive States
CFI	Christliche Fachkräfte Internacional
CIDA	Canadian International Development Agency
CIDA	Canadian International Development Agency
DDR	disarmament, demobilisation and re-integration
DED	Deutscher Entwicklungsdienst
DEZA	Direktion für Entwicklung und Zusammenarbeit
DFID	Department for International Development
DgCiD	Direction Générale de la Coopération Internationale et Development
EED	Dienste in Übersee/Evangelischer Entwicklungsdienst
EIRENE	Internationaler Christlicher Friedensdienst
EITI	Extractive Industries Transparency Initiative
FCO	Foreign and Commonwealth Office
FriEnt	Gruppe Friedensentwicklung
GBP	Glyn Berry Program
GCP	Global Conflict Prevention Pool
GG	Good Governance
GPSF	Global Peace and Security Fund
GTZ	Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit
INCAF	International Network on Conflict and Fragility
INEF	Institut für Frieden und Entwicklung
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau
MAEC	Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
MAG	Mines Advisory Group
MOD	Ministry of Defense
NISAT	Norwegian Initiative on Small Arms Transfers
NNUU	Nacions Unides
NORAD	Norwegian Agency for Development Cooperation
NORDEM	Norwegian Resource Banc for Democracy and Human Rights
NUPI	Norwegian Institute of International Affairs

OCDE	Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic
ODM	Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni
OEFD	Österreichische Friedensdienste
OEZA	Österreichische Entwicklungszusammenarbeit
ONG	Organització No Governamental
OSFK	Österreichisches Studienzentrum für Frieden und Konfliktlösung
OSCE	Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa
PCA	Peace and Conflict Assessment
PCIA	Peace and Conflict Impact Assessment
PIB	Producte Interior Brut
PNUD	Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament
PRIO	International Peace Research Institute
R4D	Research for Development
SDC	Swiss Agency for Development Cooperation
SIDA	Swedish International Development Cooperation Agency
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
START	Stabilization and Reconstruction Task Force
UE	Unió Europea
UNDG	United Nations Development Group
UNODA	United Nations Office for Disarmament
USAID	United States Agency for International Development
VIDC	Vienna Institute for International Dialogue and Cooperation
WFD	Weltfriedensdienst
ZFD	Ziviler Friedensdienst

04/2011

La Unión Europea y la Conferencia de Revisión de la Corte Penal Internacional.

Claudia Jiménez, Montserrat Pi y Esther Zapater

03/2011

Justicia en épocas de transición. Conceptos, modelos, debates, experiencias

Farid Samir Benavides

02/2010

Reflexiones sobre la categoría de víctima de violencia política con mirada de género

María Truñó

01/2010

Un Servei civil no violent: viabilitat i característiques

Ruben Campos

*All numbers available at / Tots els números disponibles a:
www.gencat.cat/icip/*

**INTERNATIONAL
CATALAN
INSTITUTE**

FOR PEACE

GRAN VIA DE LES CORTS CATALANES 658, BAIXOS
08010 BARCELONA (SPAIN)
T. +34 93 554 42 70 | F. +34 93 554 42 80
ICIP@GENCAT.CAT | WWW.ICIP.CAT